

Jasna orientacija

Pretekli četrtek je bilo posvetovanje širšega akta komunistov ljubljanske univerze, visokih in višjih šol ter akademij o nekaterih aktualnih idejnih in političnih problemih na teh zavodih v luči smernic za predkongresno aktivnost ZKJ. Posvetovanju so prisostvovali poleg 80 komunistov z univerze tudi člani izvršnega komiteja CK ZKS Stane Kavčič, Mitja Ribičič in Boris Zihnerl ter drugi gostje.

Pozornost referata in diskusije je bila usmerjena predvsem v to, da s pomočjo analize in ocene problemov predvsem na področjih študijske reforme, materialnih pogojev fakultet in študentov ter dela Zveze študentov in njihovega odseva v zavesti ljudi komunisti dobe celovitejši pogled na situacijo ter jasnejšo orientacijo za nadaljnje delo v samoupravnih organih in Zvezi študentov, kakor tudi za nadaljnje idejno-politično delo Zveze komunistov v predkongresnem obdobju. Tem nalogam bo treba hitreje prilagajati tudi organizacijski mehanizem ZK na univerzi in ga osvoboditi togih oblik.

Na seji univerzitetnega komiteja ZKS, ki je bila po posvetovanju, je bil izvoljen tudi novi sekretar univerzitetnega komiteja. Namesto dosedanjega sekretarja Franca Bitenca, ki bo prevzel novo dolžnost v kmetijskem inštitutu Slovenije, je bil izvoljen Mitja Stupan, diplomant pravne fakultete in nekdanji predsednik študijske komisije UO ZŠJ ter sedanjí član ideološke komisije CK ZKS, član CK ZMS ter poslanec republiškega zbora republiške skupščine.

Uvodni referat, ki ga je podal sekretar univerzitetnega komiteja, je opozoril, da imamo danes na univerzi vrsto nerešenih problemov, ki so se v zadnjem času pokazali v ostrejši luči in so postali ob pripravljanju in sprejemanju statuten delovnih organizacij in v delovanju Zveze študentov predmet širokih razprav in kritičnega razpravljanja. Tako stanje je po eni strani seveda normalna faza v razvoju, ko so npr. pri reformi študija nekajletne izkušnje že omogočile oceno rezultatov in jasnejši pogled na probleme, na kar je vplivala tudi nadaljnja demokratizacija v naši družbi, po drugi strani pa je bilo reševanje nekaterih problemov prepočasno, kar je posledica premajhne učinkovitosti mehanizma družbenega samoupravljanja, vključno s sindikatom in ZS, ter preslabe vloge ZK pri reševanju problemov, ki so se vsakodnevno pojavljali.

V nadaljnjem navajamo nekaj glavnih misli iz referata in razprave.

Nadaljevanje na 6. strani

tribuna

LIST SLOVENSKEŠKIH ŠTUDENTOV

LETO XIV.

Ljubljana, 8. aprila 1964

Štev. 12

MISLI NEKATERIH GOVORNIKOV JE NA REPUBLISKI KONFERENCI STRNIL GOJKO STANIČ, KI JE MED DRUGIM DEJAL: »VODSTVU ZVEZE ŠTUDENTOV (PA TUDI UNIVERZITETNEMU KOMITEJU ZK) LAHKO OGITAMO PREDVSEM TO, DA SMO DVE LETI ZELO ZANEMARJALI IDEOLOŠKO IN POLITIČNO DELO NA UNIVERZI IZ TEGA IZHAJA BRŽKONE IDEJNA IN DRUŽBENO-POLITIČNA NEFORMIRANOST NEKATERIH ŠTUDENTOV, KI OMOGOČA RAZVIJANJE DOGMATIZMA. TAKSNIH PROBLEMOV PA NI BILO PRED LETI, KO JE MARKSISTIČNI CENTER RESNIČNO DELAL.«

GOJKO STANIČ JE POVEDAL TUDI SVOJE MNENJE O ŠTUDENTOVSKEM LISTU TRIBUNA. LAHKO PRIDE DO SPODRSLJAJEV IN NAPAK, VENDAR SE MORAMO ZAMISLITI, CE SE TI »SPODRSLJAJI« SISTEMATIČNO PONAVLJAJO, ZLASTI ŠE, CE NA STRANEH STUDENTSKEGA LISTA PREBIRAMO FRONTALNE KRITIKE PROTI VSEM, BREZ ANALIZ IN ARGUMENTACIJE — IN PRISPEVKE, KI NE SPADAJO V LIST, KI BI SE MORAL BORITI ZA SOCIALIZEM. KAKSNI SÖ POTEM KRITERIJI UREJEVANJA?»

DOGMATIZEM

OB KONFERENCI ZMS — K OCENI POLITIČNEGA POLOŽAJA NA UNIVERZI

Vedno pogostejše se ponavljajo napadi na študentski list Tribuna in na njene sodelavce. Tem napadom doslej nismo posvečali večje pozornosti, saj so le splošne obsojbe in same po sebi ničesar ne prispevajo k izboljšanju študentskega tiska. Preseneča pa nas, da daje osrednji slovenski dnevnik Delo posebno veljavo enemu od takih napadov, nad naslovom citirani diskusiji Gojka Staniča na republiški konferenci ZMS. Posebno pa nas prizadene in preseneča to, da so ti napadi usmerjeni samo na najaktivnejši del študentov, ki želi kompleksno in čim popolneje spoznati današnje družbeno dogajanje, na študente, ki ne čakajo z rokami v žepu, da bi najvišja vodstva z administrativnimi posegi odpravila napake in nepravilnosti, s katerimi se srečujemo pri svojem delu in pri družbenem udejstvovanju. Ti napadi so usmerjeni na študente, ki si prizadevajo za resnično in čim popolnejše uvažanje družbenega samoupravljanja in za vsebinsko, ne samo formalno uvažanje študijske reforme.

Vsakdo, ki dela, dela napake, in brez dvoma jih delamo tudi mi. Zelo bi nas veselilo, če bi nam tovariši, ki obsojajo delo Tribune, svetovali, kako naj svoje delo izboljšamo. S tem, da zviška obsojajo »spodrseljaje« in s konkretnim delom ne pokažejo boljšega primera, se sami postavljajo na isti nivo s tistimi, ki se v diskusiji namesto ustvarjalne kritike poslužujejo politične diskvalifikacije.

Tovariš Stanič pravilno ugotavlja zanemarjeno ideološko in politično delo na univerzi. Toda zakaj ima za najtežji problem študente, ki si prizadevajo to stanje izboljšati, namesto da bi se še bolj zaprl nad večino študentov, ki ne kaže sploh nobenega zanimanja za idejno izobraževanje in za družbeno udejstvovanje? Zakaj se tovariši ne zamislijo nad študenti, ki so izgu-

bili vsako upanje, da lahko karkoli prispevajo k reševanju problemov, ki jih občutimo vsi? Brez dvoma so sedanje razprave in Tribuna prispevale k večji družbeni angažiranosti študentov. Ozki strokovnjaki, ki prihajajo z univerze in ki se ne zanimajo za družbeno problematiko, bodo huda ovira uvažanju neposredne demokracije, saj se bodo zaradi nepoznavanja problemov brez dvoma odločali za neustrezne rešitve, kar ne bo diskvalificiralo samo njih, temveč na žalost tudi naš samoupravni sistem. To moramo preprečiti že danes, ko imamo največje možnosti! Tudi naše pomanjkljivosti, ki jih vidi Gojko Stanič, bi bile brez dvoma manjše, če bi še bolj poznali družbeno problematiko in se temeljiteje seznanili s problemi. Idejno izobraževanje in družbeno angažiranje širšega kroga študentov bo brez dvoma odločilno vplivalo na boljše delo študentskih vodstev in na delo Tribune.

Nadaljevanje na 2. strani

PET VPRAŠANJ PREDSEDNIKU UNIVERZITETNEGA ODBORA ZŠJ
TONETU ZIMŠKU

IZOBLIKOVATI VSEBINO ANGAŽIRANJA

Predsednik univerzitetnega odbora zveze študentov Jugoslavije Tone Zimšek se je odzval naši prošnji in odgovoril na nekaj aktualnih vprašanj, ki zadevajo študente.

— Priča smo živahni politični dejavnosti študentov, ko se hočejo bolj kot doslej angažirati pri spoznavanju, kritičnem presojanju in reševanju aktualnih družbenih problemov. Kako ocenjuješ to stanje?

— Vsekakor pozitivno, ker menim, da moramo imeti študenti svoje stališče do vseh problemov družbenega dogajanja. Pri tem pa bi opozoril, da moramo paziti predvsem na naslednje: naša vloga v tem angažiranju mora biti aktivna in samostojna, zaradi česar ne smemo pristati samo na pasivno opazovanje in poslušanje različnih stališč, temveč moramo sami stopiti v aktiven odnos do njih. Razen tega moramo paziti, da ne zaidemo v megalomanijo, v monumentalnost ali po domače v hlastanje na vse strani brez temeljitosti. Skratka: izoblikovati si moramo vsebino angažiranosti. Prve izkušnje (in tudi napake) že imamo. Na teh moramo graditi naprej. Pot kritičnega presojanja vsega, kar nas obdaja, je vsekakor pravilna, samo kritiko ne smemo fetišizirati in tako pasti v nekritičnost do kritike. Kritično presojanje nam mora biti metoda za spoznanje boljše ureditve problemov, nikakor ne zgolj izživiljanje.

— Letos smo dosegli študentje pomembne uspehe, ko smo uspeli zainteresirati širšo javnost za probleme slabega gnotnega položaja študentov. Kaj pričakuješ od te akcije, oziroma kaj bi bilo treba za izboljšanje materialnega stanja študentov storiti v prihodnosti?

— Univerzitetni odbor Zveze študentov si je pretekli dve leti zelo prizadeval urediti materialni položaj študentov, vendar bržkone premalo energično. Razen tega je bil UO ZŠJ, preden so organizirali akcijo na ekonomski fakulteti, v teh prizadevanjih osamljen. To nam pove, da UO ne more biti vseodrešujoč, kot to pričakujejo nekateri in mu na tej predpostavki očitajo določene pomanjkljivosti, temveč je njegova dejavnost samo logično nadaljevanje organizacij na fakultetah.

Nadaljevanje na 2. strani

Gostje
in
delegati
na
republiški
konferenci
Zveze
mladine
Foto:
E. Selhaus

DOGMATIZEM

Nadaljevanje s 1. strani.

Tovariš Stanič omenja, da problemov, ki se pojavljajo danes, ni bilo pred leti, ko iz tega sklepal, da ni bilo problemov, ker je delal marksistični center. Nepoučeni bi je delal marksistični center. Poglejmo malo natančneje delo tega centra. Predavanja so bila v prostorih nekdanje skupščine. Res je, da je bila večkrat dvorana polna, vendar se kljub temu, da je bila udeležba obvezna za člane ZK nekaterih fakultet, ni dogajalo, kot se dogaja danes, da dvorana ne more sprejeti vseh udeležencev. Da so organizatorji precejvali zanimanje študentov in zanimivost tem, nam dokazujejo tudi propagandne brošure tega centra, ki ležijo še danes v omari na UO. Predavanja so bila zanimiva, vendar niso obravnavala konkretne problematike, s katero se vsak dan srečuje študent, in niso mogla študenta orientirati in angažirati v vsakdanjem družbenem udejstvovanju. Nekaterim udeležencem so ta predavanja dajala tudi lažen in škodljiv vtis, da se zgolj z obiskovanjem že marksistično izobražujejo. Delo marksističnega centra so bolj temeljito analizirala posvetovanja v Ankaranu. Zadnje posvetovanje je tudi predlagalo spremembo načina dela in imena tega centra. Sedaj center v drugačni obliki obnavlja dejavnost pod imenom tribuna »Čas in sveta«.

Tovariš Stanič ugotavlja, da smo dve leti zelo zanemarjali ideološko in politično delo na univerzi. Zakaj se ni že prej energično zavzel za izboljšanje položaja? Janez Kocijancič, ki je na konferenci ZMS napadel tudi delo Tribune, je bil v zadnjih dveh letih predsednik ideološke komisije in predsednik UO ZSJ. Zakaj se že takrat ni tako energično zavzel za izboljšanje položaja? Kaj so delali člani CK ZMS, ki šele sedaj obsojajo delo UO ZSJ in UK ZKS, ko do letošnjega marca UO eno leto praktično ni imel ideološke komisije? Da izboljšamo položaj, ne smemo samo zviška kritizirati, temveč moramo skupno in vztrajno odpravljati prave vzroke napak. Odpravljati moramo prave vzroke nezainteresiranosti študentov! Ali je hujski dogmatizem, zahtevati poleg decentraliziranega stipendiranja tudi centralni stipendijski sklad, ali pa obravnavati idejno izobraževanje študentov na aktivističen način, kar lahko pripelje do usodnih deformacij?

O uvajanju ustreznih oblik idejnega izobraževanja študentov sedaj ne bom pisal, ker pravkar pripravljam o tem daljšo razpravo. Pred leti, ko je delal marksistični center, ni bilo takšnih problemov! Kaj je bolje? Da študentje samo sprašujemo in tako sami ne občutimo problemov, ali pa da ob svojem delu naletimo na probleme in si prizadevamo te probleme tudi reševati? Danes veliko razpravljamo o tem, kakšna naj bo kritika. Katera kritika je konstruktivna, ustvarjalna? Brez dvoma se na to ne da odgovoriti ločeno od konkretnih družbenih pogojev. V času, ko smo probleme obrav-

navali pretirano enostransko in je bilo premalo kritike, je bila brez dvoma zelo pozitivna kritika, ki je na probleme samo opozarjala. Tudi danes je brez dvoma pozitivna kritika, ki opozarja na probleme, ki jih drugi ne vidijo ali jih nočejo videti. Uredništvo Tribune si prizadeva, da bi bila naša kritika čim bolj ustvar-

RAZGOVOR V UREDNIŠTVU

Kdo in kako naj sprejema v študentske domove?

Na zadnji seji kuratorija študentskih domov in menz so govorili tudi o sprejemanju v domove. Ker se je socialno-ekonomska komisija UO ZSJ samostojno lotila vprašanja sprejemanja v študentske domove, izdelala predlog pravilnika, objavila razpis v Tribuni itd., za sprejemanje pa so po pravilih domov pristojni samoupravni organi domov, in ker med temi forumi ni prišlo do koordinacije, med študenti pa se je pojavila nejasnost, je Tribuna na pobudo študentov članov kuratorija, organizirala razgovor v uredništvu O SPREJEMANJU V ŠTUDENTSKE DOMOVE. Razgovora so se udeležili:

Karlo VUKOVIČ – predsednik komisije za sprejemanje v študentske domove pri socialno-ekonomski komisiji UO ZSJ, Aco KOSTIČ – sekretar socialno-ekonomske komisije UO ZSJ, Jože KOZAR – predsednik upravnega odbora Akademskega kolegija, Slavko SUŠIN – predsednik študentskega sveta v Akademskem kolegiju, Franc HEBER – predsednik odbora ZS v Akademskem kolegiju in član sprejemne komisije, Mitja GORJUP – predsednik upravnega odbora v Študentskem naselju, Darko TOLAR – predsednik odbora ZS v Študentskem naselju, Rudi KOCIJANČIČ – predsednik sprejemne komisije za študentske domove.

Karlo Vuković: »Socialno-ekonomska komisija pri univerzitetnem odboru si prizadeva, naj bi odločal o tem, kdo bo stal v študentskih domovih, tisti, ki pozna situacijo in ljudi; to pa je letnik, ki pozna ljudi, kar je bilo odločeno na seminarju v Ankaranu in sicer, da se prvič uvede to leta 1982/83. Letniki so naredili rang lestvice na podlagi podatkov, ki jih je vsak študent izpolnil na listini. Edino filozofska fakulteta je zahtevala za vse tri kriterije (študijski uspeh, materialno stanje in družbeno-politično udejstvovanje) dokumentacijo in šele na tej podlagi so letniki sestavili rang lestvice. Tako je sprejemna komisija upoštevala lahko edino lestvice filozofske fakultete.

Letos smo najprej na podlagi prejšnjih diskusij in razprav napravili pravilnik, o katerem je diskutiral tudi kuratorij. Pri tem je prišlo do problema, kdo ima dokončno pravico odločanja za bivanje v študentskem domu.

Kuratorij meni, da letniki nimajo nobene pravice, da bi odločali. Mi pa se bomo, da se v statutih uzakoni, da so sveti letnikov samoupravni organi, da torej odločajo o tem tisti, ki so najbolj zainteresirani. To je mnenje plenuma socialno-ekonomske komisije, ki se zaveda, da sveti letnikov nimajo take pravice, niti pravne osnove za tako odločanje o sprejemanju v SD.«

Slavko Sušin: »Čuden je način obrav-

nalna ter da bi ob nakazovanju vsakega problema pokazali tudi na vzroke ter skušali najti primerne rešitve. Pretirano pa je zahtevati od kritike, da takoj poda tudi ustrezen rešitev problema.

Reševanje problemov, ki jih danes ugotavljamo in nakazujemo, bo zahtevalo vztrajno delo, zato moramo skupaj razmisliti, kako lahko to najuspešneje storimo!

Ivan Kreft

Ob zaključku redakcije je prišlo v uredništvo naslednje obvestilo:

V ponedeljek zvečer se je sestal razširjeni plenum UO ZSJ, ki je razpravljal o listu Tribuna in o političnem položaju na uni-

verz. Plenum je ugotovil, da sta časopis Delo in RTV neustrezno in enostransko informirala javnost o diskusiji na kongresu ZMS ter da tako javnost ni dobila pravičnega vpogleda v idejno problematiko na univerzi. Plenuma se je udeležil tudi predsednik CO ZSJ Saša Mikič. Prisotni člani CK ZMS so nekoliko bolj konkretizirali svoje pripombe na delo Tribune. Plenum je ugotovil, da se napake v uredništvu niso pojavljale sistematično in da niso peljale v določene stránpoti. Plenum je ugotovil tudi, da ni dovolj dajati o delu Tribune nekih splošnih ocen, ampak da je treba storiti še več za nadaljnje konkretno izboljšanje dela Tribune.

njamo na pravila, ki jih imamo, to je na pravila SN, ki jih je potrdil univerzitetni svet, da upravni odbor v SN sprejema študente, ko prej dobi mnenje študentske organizacije. To pravilo se je razširilo na vse domove, ker pa imajo študentje v drugih domovih enake pogoje, so ustanovili sprejemno komisijo iz predstavnikov vseh domov. V tej komisiji so samo študentje in zdi se mi, da je nezaupnica neupravičena in je torej neumestna trditev, da se sprejema v SD po drugih ljudeh. Lani so uvedli rang lestvice. Nihče se jim ni upiral, niti v SN in v AK ne. Te lestvice so sodili kot pomožni material, ki da podatke o študijskih pogojih, materialnem stanju in političnem udejstvovanju. Dokumenti o materialnem stanju so v domovih že od tedaj, ko je sprejemna komisija prvič sprejela mnenje letnikov. Komisija pa ima zato, ker je v manjšem sestavu, večje možnosti, da to delo točno izvede. Lani smo na kuratoriju o tem razpravljali in dejali, da bomo te lestvice, če bodo v redu, sprejeli. Kdorkoli nam bo dokazal, da so sedanja pravila neustrezna, se bodo spremenila.

Pravilnika nismo mogli sprejeti iz dveh razlogov: zato ker ni v skladu z našimi predpisi, ker ureja na skrajno birokratski način in ker določa neke principe, ki so nesprejemljivi. Ta pravilnik je slab. Noben organ v SN ni proti rang lestvicam. Letniki prav gotovo natančno povedo, kdo ima pogoje za bivanje v SN. Ne moremo pa sprejeti principa delitve mest po fakultetah, ker je to tehnično nemogoče. Tak princip je absurden, ker ne zagotavlja točnih rezultatov in predstav za sprejemanje v domove. Nismo proti, toda kar postavlja SEK, ne moremo sprejeti.

Rudi Kocijancič: »Interesi študentov so zajamčeni po pritožbeni komisiji tudi za tiste, ki so izven treh domov. To je zadostno jamstvo.«

Gorjup: »Teži se k temu, da se demokratični princip sprejeme, razširi in sprejme faktorje, ki bi zagotovili natančnost.«

Drago Demšar: »Mislim, da bi moral univerzitetni odbor smisel svojega delovanja videti v tem, da vsi zainteresirani sodelujejo, ne pa da sam sprejema pravilnike.

Ko smo ustanavljali Zvezo pokrajinskih klubov, smo govorili, da bi tudi pokrajini-

navanja tega problema s strani UO, ki se mu ni zdelo vredno poklicati na razgovor študenta v samoupravnih organih študentskih domov, ki je ignoriral kuratorij in ljudi iz študentskih domov, kateri že dlje časa sodelujejo pri teh stvareh in jih zato tudi bolje poznajo.

Lani je že bil sestanek s predstavniki UO, kuratorija in SD in je bilo vidno, da UO nima pripravljenih nobenih argumentov, namreč realne ocene starega načina sprejemanja v domove in sprejemanja po letnikih. Teh dveh stvari UO še vedno nima. Takrat smo tudi sklenili, da se dobimo v istem sestavu, da bodo tudi študenti iz SD sodelovali pri izdelavi novega pravilnika. Vendar do tega sestanka do danes še ni prišlo. Zanima me, kdo je sestavil pravilnik, kdo ga je sprejel in potrdil. Zakaj ni nihče od UO prišel na kuratorij, da bi zagovarjal pravilnik? UO naj bo predstavnik študentov. Vsekakor pa ni prav, da SEK avtokratično nekaj vrže študentom in niti najmanj ne pomisli, kako bodo to študentje sprejeli. Drugo je vprašanje, kakšne kompetence ima seminar v Ankaranu, ali naj odloča ali svetuje. Študenti v SD smo želeli diskusije, toda UO se to ni zdelo potrebno.

Zdaj študenti že zbirajo potrdila, študentski domovi pa imajo pravico, da sprejemajo, kot hočejo v skladu s svojimi pravili.

Mitja Gorjup: »Če se formalno nasla-

● AKTUALNA POLEMKA ● AKTUALNA POLEMKA ● AKTUALNA POLEMKA ● AKTUALNA POLEMKA ● AKTUALNA POLEMKA ●

Nekaj karakteristik našega osrednjega lista za mladino

Izkoristil bom priložnost, ki mi jo je ponudilo uredništvo Mladih potov, ko je v sedmi številki zanimalo resničnost opombe pod mojim člankom v 8. številki Tribune, da osvetlim nekaj postopkov pri izdajanju Mladine oziroma Mladih potov. Uredništvo se poslužuje taktike »pojasnila in gre tako mimo mene kot avtorja članka z očitnim namenom diskreditiranja avtorja pri Tribuni — na podlagi preproste negacije vsega, kar je navedeno v opombi pod mojim člankom.

Mlada pota izkoriščajo našo neeksplicirano formulacijo v izkrljvanju trditve v Tribuni. Prvič, nikjer ni rečeno, da so M. p. moj članek odklonila (čeprav bom pozneje tudi »odklonitev« prikazal), temveč, da se uredništvo ni strinjalo z objavo mojega članka. Kaj je s tem mišljeno, Mlada pota prav dobro razumejo, a so se odločila za preudarnjšo pot, da izkoristijo neeksplicirane trditve in na ta način obdržijo v tajnosti svoje pozicije.

Naj bo članek tak ali drugačen, pretendira na oblikovanje javnega mnenja o predmetu obravnave. Ta atribut intencionalnosti je razlog nesporazuma v zvezi z mojim člankom, poslanim Mladim potom kot navezovanje na

razpravo o isti temi v rubriki Mladi v družbi, ki jo je odprlo uredništvo v peti številki. Ker niso bila izhodišča in konsekvence mojega izvajanja v omenjenem članku na nesporno priznani legalni liniji, v območju katere je razpravljanje »konstruktiona« in sem se dotaknil prav problematičnosti smeri same, je uredništvo Mladih potov (po informacijah D. Rupla) nameravalo moj članek krajšati. Kako bi ta cenzura izpadla, je jasno. Članek sem sklenil sam krajšati, ker je bila uradna verzija, da je preobširen in mi je šlo za isti komunikacijski medij, kot ga je imel članek pred njimi (neborbenost), na katerega sem navezal izhodišča. Pokazalo se je, da zgoščena verzija, ki je »problematična« mesta še bolj eksponirala, ni zadovoljila uredništva. Izjava uredništva pa je (po informacijah od D. Rupla) postala že določnejša, da se s člankom ne strinja. Tako v šesti številki ni izšel. Uredništvo se sicer sklicuje na svojo pravico o določevanju roka objave. K temu nimam kaj pripomniti, zanimivo pa se mi zdi, da je v tej številki nenadoma izginila rubrika Mladi v družbi, ki jo je uredništvo v prejšnji številki tako širokogrudno plasiralo. (»Mladina se ne odziva na problematiko članek! Po statutu sem še vedno mladinec.«) Ponovno se je izkazalo, kako je bila ta rubrika zamišljena — ne tako demokratično, pač pa kot ustanova birokratske taktike, ustvarjati iluzijo svobode razpravljanja o družbenih problemih. Vse, kar bi preseglo ta okvir, naj prestreže uredniški mehanizem. O tem določneje kasneje.

Ker je Rastko Močnik, član uredniškega odbora, zastopal stališče, da ni nujno, da bi se uredništvo strinjalo z objavljenim prispevkom, je uredništvo popustilo do kompromisa, po katerem naj bi moj članek izšel v naslednji številki, kombiniran s prikazom. Naloga je bila poverjena Rastku Močniku. Če bi Močnik v skladu z linijo Mladih potov napravil to revizijo, je jasno, da članek ni več moje formiranje mnenja, temveč Mladih potov.

Kakšen je značaj in postopek pri takšnih prikazih, pa uredništvo lahko postržem s svojo izkušnjo z Mladino samo. V 12. številki Mladine je na dvajseti strani naslednja izjava: »Poudaril je (Jaroslav Novak — op. J. N.), da si moramo odgovoriti na vprašanje, ali smo za pasivizacijo krivi mi ali organizacija.« Tako, prav gotovo namerno, postavljaje izjav na glavo na razgovoru 23. III. je barbarsko. Nisem sicer avtoriziral prepisa z magnetofonskega posnetka, uredništvu pa sem izročil rokopis svojega ekspozija. Tu ni medij, preko katerega bom reševal to vprašanje, zadošča mi le kot ilustracija. Kdor je seznanjen z mojimi eksplikacijami teh pojmov v Tribuni, bo razumel absurdnost omenjenega citata. Mislim, da sem imel dovolj močne razloge, da sem članek umaknil in ga poslal Tribuni. Ne bi tudi razpravljaj o tem, ali so bili možni motivi uredništvu znani ali »neznani« in razumljivi — razen če so morda od mene prej pričakovali konformizem.

Mimogrede še o opombi o »spremenjenju« verziji. Mislim, da uredništvo pač ni treba pojasnjevati, da je značaj članka pogojen z značajem lista in z nivojem bralcev, ki jim je namenjen. Poleg tega mi Tribuna ni predpostavljala nobenih prostorskih omejitev, tako da sem lahko razvil tudi drugi del razprave, ki sem ga moral v verziji, poslani Mladim potom, samo nakazati. S tem se, vsaj pri avtorju, ki ve, kaj piše, spremeni tudi naslov, če že moram »pojasnjevati«.

Kar zadeva oznako Mladih potov v Tribuni, ja za pikolovstvo res neprecizna. Mlada pota so priloga Mladine, ki je glasilo CK Zveze mladine Slovenije. Izdaja CK ZMS, piše v Mladini. Mislim, da so na osnovi tega kompetence dovolj jasne in da je z izdajateljem določen tudi značaj lista. Kdo je nastavlil odgovornega urednika? Komu je ta urednik pred objavo Močnikovega članka »ZMS in njena preobrazba« izročil članek? Ali ni bil objavljen šele, ko je tovariš Gojko Stanič na CK ZMS

ski klubi dajali mnenja o proslah za sprejemanje v SD, ker tudi oni zelo dobro poznajo stanje svojih članov. Vprašanje je, če so bili ti predlogi podani, in zakaj niso bili upoštevani.

Vukotić: »V socialno-ekonomski komisiji smo bili mnenja, da je vprašanje sprejemanja po letnikih že rešeno in naj kot v preteklem letu tudi letos odloča letnik. Mnenja smo bili, da sprejemna komisija lani ni mogla upoštevati rang lestvic le zato, ker niso bile dobro izdelane.«

Kocjančič: »Sama ideja rang lestvic je demokratična, mislim pa, da so take, kot so v pravilniku, neuporabne, ker ne bi bile učinkovite. Če bi šli na tako realizacijo rang lestvic, da bi sveti letnikov preko rang lestvic odločali, da bi torej rang lestvice bile kaj več kot samo material za pomoč sprejemni komisiji, bi to pomenilo kršenje samoupravnih pravic SD. Torej: ali naj odločajo sveti letnikov ali naj bodo mnenja svetov letnikov pomožni material za sprejemanje, gradivo za odločanje sprejemne komisije. Mislim, da tu niso kršene pravice svetov letnikov.«

Demšar: »Na pravi smo mnenja, naj bi rang lestvice delali letniki, ne pa sveti letnikov, ker so v svetu letnikov tudi profesorji, ki jih take stvari ne bi dovolj zanimale. Torej naj bo pristojnost letnikov, ne pa svetov letnikov.«

Kocjančič: »Strinjam se, da odločajo letniki, organizator tega pa naj bo svet letnika.«

Jože Kozar: »Sodim, da je socialno-ekonomsko komisijo vodilo k sprejemanju po letnikih to, da bi bil sprejem sam bolj realen, brez napak in najbolj pravičen, ker se v letniku bolj poznajo. Kar zadeva študijske kriterije, bo letnik lahko točno določil vrstni red, materialnega stanja pa ne. Vzemimo samo to: na univerzi je 30 oddelkov, vsak ima štiri ali pet letnikov, vsak letnik naj bi imel svojo 4 do 5-člansko komisijo. Težko je zavzeti enoten kriterij za ocenjevanje materialnega položaja študenta glede potrdil: o osebnih dohodkih se gre, drugače pa je pri potrdilih o davčni osnovi in pri tistih, ki imajo davčno osnovo in osebni dohodek itd. O teh kriterijih lahko seznaniti eno komisijo, ne pa vseh komisij po letnikih in fakultetah. Razen tega ima sprejemna komisija v SD že vsa potrdila o materialnem stanju stanovalcev.«

Če se zahteva od teh komisij po letnikih, da delo precizno opravijo, je to ogromno delo (posebno tam, kjer so letniki veliki). V pravilniku piše, da se bo delo honoriralo, to je 150 komisij, ki bi jih bilo treba honorirati recimo po 10.000 din, kar znese 1.500.000 dinarjev. Praktično bo centralna sprejemna komisija imela še enkrat isto delo, ker bo morala vse še enkrat pregledati. Postavlja se vprašanje, ali ima socialno-ekonomsko komisija toliko denarja in ali ima pravico, da 1.500.000 din vzame od procentov, ki jih študentje plačujejo ob registraciji računov pri servisu za honorarne zaposlitve.«

Darko Tolar: »Študenti se borimo proti pojavom birokratizma, v tem pravilniku pa je navedeno okrog 7 dokumentov, ki si jih mora študent preskrbeti, od teh so trije popolnoma nepomembni. S tem študenti izgubljajo čas za iskanje dokumentov, ki v glavnem ležijo v njihovih mapah v domovih.«

UO si je pri tem, ko je zahteval, da se vse pristojnosti za sprejemanje v SD prenesejo na letnik, predstavljal, da je delo na vseh fakultetah organizirano enako kvalitetno, kar pa ne drži. Torej bi moral UO najprej poskrbeti, da se vskladi delo teh organov, vendar tega ni storil in to

mu najbolj zamerim. UO izvršuje samo svojo izvršilno nalogo, kliče razne predstavnike na razgovore in jim daje direktive, ne zanima pa se za njihove resnične probleme, odtušuje se od same problematike študentov, ker se preveč ukvarja z administrativnim delom.«

Vuković: »To je predlog pravilnika, ki smo ga dali v razpravo letnikom in samoupravnim organom po domovih pred končnim sprejemom. Da pa do takrat ne bi izgubljali časa, smo z akcijo že začeli. Če bodo sprejemali izključno letniki, bodo rang lestvice upravičene, če pa ne, bodo rang lestvice pomoč pri delu sprejemne komisije. Pravilnik so delali člani filozofske fakultete, ki so lani uspešno sodelovali pri sestavljanju rang lestvic. Naš namen je bil, da letnik sestavi listo študentov, ker se med seboj najbolj poznajo in to lahko najbolje napravijo.«

Gorjup: »Taka diskusija bi bila umestna pred tremi meseci, danes pa je taka diskusija splošen demanti pravilnika, ker je ta že narejen in ga sedaj lahko samo ovržemo. Po moji logiki so sestavljalci pravilnika postavili pravilnik kot dokončen.«

Demšar: »Tu opažamo obupno nekoordinacijo med obema organoma. Predlog pravilnika je tu. Če ne bo sprejet, naj bodo rang lestvice pomoč za sprejem, če pa bo pravilnik sprejet, bo to merodajen faktor za sprejem. Torej ta akcija, ki poteka, ni absolutno nesmiselna.«

Aco Kostić: »Če prevladuje mnenje, da pravilnik ni v redu, skličimo takoj posvetovalne med predstavniki SD, UO, sprejemne in pritožbene komisije in kuratorija in izdelajmo nov predlog pravilnika, ki se bo v bodoče upošteval.«

Slavko Sušin: »Zdaj ugotavljamo, da lahko uporabimo ta potek rang lestvic, v začetku pa je bilo določeno, da bo to odločujoče.«

Kar zadeva potrdila: to je tak birokratski faktor, ki ga študenti že kritizirajo. Sveti letnikov bi lahko naredili enako lestvico brez vseh teh potrdil. Tudi to bi bilo preveč dela za komisije po fakultetah z ozirom na ocenjevanje materialnega stanja proslincev. Pri ocenjevanju študijskih uspehov tudi ne bo šlo. V aprilu, ko se bodo prošnje zbirale, ni še skoraj nobenih izpitov, ker se dokončno o tem odloča v jeseni. Ostane torej samo argument, da se poznajo študenti med seboj. Tudi ta ni dober, saj ne hodijo vsi na predavanja. Torej vsi trije kriteriji kot odločujoči odpadejo in lahko sprejemno rang lestvice le kot pripomoček. Prav tako upošteva kot mnenje letnika je lahko tudi mnenje pokrajinskega kluba. Nova pravilnika torej ne bomo sprejemali, gre za popravljanje obstoječega: da je bistveno pri študijskem kriteriju to, da je študent vpisan v letnik, kar dokazuje s potrdilom o vpisu v jeseni, o premoženjskem stanju pa imajo študenti tako že potrdila v domovih.«

Heber: »V tem pravilniku nikjer ne piše o kriterijih za sprejemanje novincev. SEK je izhajala iz tega, da sprejemna komisija ne more pravično razdeliti mest. Če ne more razdeliti pravično po fakultetah, ne more tudi pravično razdeliti novincev. Na seminarju v Ankaranu so bili nekateri tovariši mnenja, da pokrajinski klubi niso dovolj resni, da bi pri tem sodelovali. Kako je potem z resnostjo svetov letnikov?«

Kocjančič: »Število mest variira vsako leto in je odvisno od števila mest in od števila proslincev, o tem pa najboljše odloči sprejemna komisija.«

Heber: »Lani so govorili, da če se upravni odbor v SN poteguje za spreje-

manje, da se potem poteguje predvsem za svoje ljudi. Če izhajamo iz tega, potem lahko izrečemo nezaupnico vsem organom, ki razpolagajo s sredstvi. Bilo je tudi miselnje, da se vsako leto naredi analiza materialnega stanja po fakultetah, na podlagi katere bi razdelili mesta.«

Kocjančič: »To aparat samo razširi in ga napravi še bolj nesmiselnega.«

Heber: »Lani so bili študijski kriteriji zelo nepopolni, tako da so nam pomagali posamezni študenti s fakultet. Tudi letos še niso izdelani.«

Vuković: »Letos je izdelavo kriterijev za sprejem prevzela študijska komisija pri UO. Pogoji smo dali do marca. Te kriterije delajo posamezne študijske komisije po fakultetah in jih nekatere še niso poslale, tako da se je stvar nekoliko zavlekla.«

Sušin: »Gre za to, da se organizira delo SEK. Kuratorji je dal zaupnico stare-

Oblikovati vsebino angažiranja

Nadaljevanje s prve strani

Od te akcije pričakujem, da se bo v mejah možnosti, ki jih ima družba, uredila materialna problematika študentov. Prvi rezultati to optimistično napoved potrjujejo: hrana se v študentskih domovih zaskrat ne bo podražila (dotacija IS SRS), za posojila bomo dobili za tekoče leto dodatnih 90 milijonov dinarjev, razen tega pričakujemo, da bodo kmalu odobrili skoraj milijardo dinarjev za novogradnjo študentskih stanovanj. Razumljivo je, da bo akcija okoli štipendiranja dolgotrajnejša, vendar sem ob veliki angažiranosti SZDL, ZMS in naših pokrajinskih klubov tudi glede tega optimist. Ne smemo dopustiti, da bi se celotna akcija končala kot kampanja, ampak si moramo za lastno angažiranostjo prizadevati, da bo permanentna.

— Koliko je univerzitetni odbor ZSJ pobudnik novih oblik v Zvezi študentov, še posebej akcij za izboljšanje materialnega stanja študentov?

— Kar zadeva materialno stanje študentov, se mi zdi, da je UO v tekočem letu prispeval k ureditvi tega vprašanja predvsem s kvalitetno socialno-ekonomsko analizo študentov, ki je bila osnova razprav na univerzi, na izvršnem svetu ter v skupščini. Razen tega je predvsem zasluga UO tudi ustanovitev posojil z odpisi. Čeprav je res, da so s posojili z odpisi izredne težave, da študenti posojiljemalci negodujejo, moramo vendar vedeti, da je socialno-ekonomsko komisija univerzitetnega odbora vložila izredne napore, da so bila posojila v takem obsegu sploh ustanovljena.

Tudi na drugih področjih je imel UO pozitivno vlogo v tem smislu, kot sprajšuje. Rad bi poudaril, da je iluzorno pričakovati, da bo UO vse te aktivnosti tudi neposredno organiziral in vodil. Teža dela Zveze študentov leži v samih visokošolskih zavodih, pri čemer naj ima UO zlasti vlogo pobudnika, idejnega usklajevalca in izvrševalca skupnih nalog. Zame je trenutno najvažnejša pobuda (v danih pogojih) omogočiti študentom organizirano razpravljanje in to brez pridržkov o vseh aktualnih problemih, ki jih zanimajo.

— Kako ocenjuješ aktivnost študentov

mu načinu sprejemanja po sprejemni komisiji, predsedniki SD so povedali svoje mnenje. Nekako bi se strinjali, da ostanejo rang lestvice pomožni material, da pa se seznanijo študente s tem, da za rang lestvice ni potrebnih novih potrdil. Revizijo študentov, ki so že v domovih, pa lahko napravi sprejemna komisija s tem, da zahteva nova potrdila. Doslej smo to zahtevali vsake 3 leta, zdaj pa lahko bolj pogosto, recimo vsako drugo leto, če se tako dogovorimo.«

SKLEP: Takoj naj se sestanejo predstavniki študentskih domov, sprejemne in pritožbene komisije, socialno ekonomske komisije pri UO in kuratorija in se pogovorijo o rang lestvicah in sprejemanju po svetih letnikov. Dokončno naj se določi, kdo in kako naj sprejema v študentske domovine in ali je potrebno, da zbirajo dokumentacijo tudi študentje, ki so že v domovih.

— Kaj meniš o novem konceptu Tribune, ki skuša bolj kritično in bolj ustvarjalno spremljati dogajanje na univerzi oziroma aktualna vprašanja z družbeno-političnega, gospodarskega in kulturnega področja?

— Sedanje usmeritev v glavnem pozdravljam. Vendar menim, da ne moremo govoriti o zaključnem konceptu lista. Tribuna je prav sedaj v zelo intenzivnem oblikovanju svoje fiziognomije.

Zavedamo se, da pri tem obstaja nevarnost polemčnosti zaradi polemike in kritiziranja, sem pa kot član izdajateljskega sveta trdno prepričan, da bo Tribuna še bolj pokazala svojo osnovno pozitivno tendenco: biti angažiran, ustvarjalno-kritičen študentski list.

Drago Mirošič

● AKTUALNA POLEMIKA ● AKTUALNA POLEMIKA ● AKTUALNA POLEMIKA ● AKTUALNA POLEMIKA ● AKTUALNA POLEMIKA ●

pristal, da se članek objavi? Mislim, da nisem »konstruktiven«, sem pa skušal biti »konkreten«.

JAROSLAV NOVAK

Družbena funkcija kulture

Trditev, da kot skupnost nimamo nobene predstave o svoji prihodnosti, nobenega cilja, ničesar, kar bi nam utemeljevalo bivanje, je morda temeljna in najpomembnejša misel članka O birokraciji in dezintegrirani kulturi (Tomaža Salamuna, objavljenega v predzadnji številki Tribune, op. ured.). Čeprav morda nezavestno, se prav nanjo navezuje tudi večina drugih avtorjevih ugotovitev in predlogov, ki z njo stoje in padajo.

Ustrezan odgovor na tako zastavljeno vprašanje o smislu našega bivanja je lahko povsem transcendentale narave: pri tem ni važno, ali ga daje religija, ideologija ali filozofija. Če pa želimo ostati v območju realnega, mislim, da je primernejše vprašati se po vsebini in funkciji družbenih norm, ki urejajo ali naj bi urejale odnose med ljudmi danes in tukaj. Družbene norme pa spet delimo na pravne, politične in etične, na splošne, posebne in posamezne in podobne. Skratka, gre za sistem družbene organizacije, ki naj bi za te norme kar najbolj ustrezno določale. Naše lastne izkušnje kažejo, da so ravno pravne, pa tudi politične norme v pogojih razvite in zelo zapleteno delujoče industrijske družbe, kakršna je že deloma naša, še najmanj učinkovite in da zaradi tega, ker se nujno oblikujejo na zapleten in večkrat konkretnim družbenim odnosom odpuščen način, vse pogostje zasledajo za temi »odnosi. In če že govorimo o patologiji

naše družbe, potem jo vidim v tem, da je pravno politična normativnost na umiku in da se zaradi dosedanjih razmer le s težavo in počasi oblikujejo medosebni odnosi interioriziranih moralnih norm oziroma v gospodarski sferi — odnosi na osnovi ekonomskih zakonitosti, običajnega prava in poslovne morale.

Če prav razumem avtorja članka O birokraciji in dezintegrirani kulturi, je treba pojmovati funkcijo kulture zelo široko in v splošnih družbeno-političnih okvirih; zato pa me tem bolj moti nenavadno ozko razumljeni pojem kulture same, oziroma kulturnega prostora, ki da ga v situaciji, ko ni več uradnih ideologov, izpolnjujejo socialno angažirane skupine, ki so se razvile tako, da so radikalno pretrgale z dano situacijo. Ali z drugimi besedami: v situaciji, ko je vedno manj potrebe po nekem centralnem urejanju in usmerjanju splošno družbenih (in tudi kulturnih) zadev in ko si prizadevamo, da bi načrtovanje postalo čimbolj strokovno, kvalificirano in depolitizirano, se mi zdi v resnici neustrezna predstava o javnosti (o nas vseh), ki bi se morala opredeljevati ob stiku različnih socialno angažiranih in interesnih skupin (po avtorju članka samo tistih, ki so radikalno pretrgale z dano situacijo).

Po tej zamisli smo se seveda spet vrnili tja, od koder smo prišli, samo da smo nekdanjega birokrata zamenjali z nekaj interesnimi skupinami, ki bi po nekakšnih parlamentarnih debatah (stikih) prišle do zaključkov, za katere bi se spet mi — anonimna javnost — morali opredeljevati. Ob takem konceptu ostaja precej deklarativna fraza o tem, da si v resnično demokratični družbi ne moremo zamisliti arbitra, ki bi bil nad javnostjo. Toliko političnih izkušenj namreč že imamo, da nemo, da demokracija ni stvar lepih načel, ampak predvsem mehanizmov, ki omogočajo uveljavitev kar najbolj strokovno utemeljenih zamisli.

Zal ostaja avtor v svojih razmišljanjih preveč splo-

šen, njegovi predlogi pa so preveč neoprijemljivi, da bi lahko predstavljali osnovo za resno in konkretno razpravo. Katere so te socialno angažirane skupine? Kakšen je njihov koncept? Ali naj bi se njihova funkcija omejevala samo na področje kulture, umetnosti, ali naj bi posegala tudi v splošno družbeno-politično dogajanje? Na vsa ta alternativna vprašanja pa vendarle lahko odgovorimo vsaj zelo splošno, da bodo vse te interesne skupine nujno ostale na ravni neustvarjalne kritičnosti, če ne bodo tesno povezane z našo družbeno-politično in proizvodno prakso, če ne bodo svojih zamisli oblikovale na osnovi preciznega in včasih dolgotrajnega znanstvenega proučevanja in ne bodo sposobne vključiti se v že oblikovani in stalno spreminjajoči se mehanizem naše socialistične demokracije.

Naj zaključim: verjetno se bomo morali sprijazniti s tem, da v sodobnih razmerah ne moremo več računati z nekim novim razodetjem, ki bi nadomestilo razbite ideološke sheme polpreteklega časa in nam dalo novo vero v prihodnost, jasen cilj in utemeljenost bivanja. Tako razodetje bi bilo lahko na individualni osnovi le več ali manj religiozne narave, če pa bi hotelo biti tudi politično učinkovito, bi nujno terjalo stare, centralistične birokratske metode upravljanja.

Gre za to, da pospešujemo in usmerjamo tiste moralne norme, ki že nastajajo v naši vsakodnevnici družbeni in proizvodni praksi, da se jih zavemo in jih zavestno razvijamo naprej, da znanstveno proučimo dejanske družbene zakonitosti in da samo tako spoznajmo dajajo osnovo za politično in proizvodno prakso. PETER JAMBREK

Kdo ima prav?

Na višji ekonomsko komercialni šoli v Mariboru so v letošnjem šolskem letu razširili snov iz matematike tako, da so dodali učnemu programu osnove višje matematike. Snov, ki jo sedaj zajema matematika, je precej obširnejša, kot so jo imele prejšnje generacije. Prav tako je sedaj uspešno opravljen izpit iz matematike pogoj za tretji semester, medtem ko prejšnje generacije tega pogoja niso imele.

Izpit iz tega predmeta obsega snov iz treh vej matematike in sicer: gospodarske, finančne in osnove višje matematike. Jasno je, da predavatelj tako razširjene matematike ne more podati v enem semestru, kot je to bilo do sedaj, saj so študentje poslušali predavanja približno 40 ur. Takšna predavanja iz matematike vsekakor ne morejo biti kvalitetna, saj mora predavatelj v enem semestru obrazložiti snov, ki so jo poslušali na srednji ekonomski šoli štiri leta. Hkrati pa mora podati študentom še osnove višje matematike, ki zahtevajo znatno več časa, kot je bilo predvideno v učnem načrtu. Učbenik za matematiko, ki bi moral iziti že v začetku oktobra, je izšel šele tri dni pred prvim izpitnim rokom in zato ni čudno, da imajo slušatelji pri opravljanju izpita precejšnje težave, istočasno pa morajo poleg matematike opraviti kot pogoj za vpis v tretji semester še izpite iz politične ekonomije, tujega jezika, statistike ali blagovnanstva, ker morajo od devetih predmetov, ki jih poslušajo v prvem letniku, opraviti sedem izpitov, kar je pogoj za tretji semester. Ker zahteva študij teh predmetov mnogo časa, je seveda dokaj težko opraviti pogoje v predpisanem roku.

Iz teh razlogov je odbor združenja študentov na VEKS predlagal, naj bi se izpit iz matematike delil in sicer tako, da bi bil pogoj za tretji semester samo izpit iz gospodarske in finančne matematike, za četrti semester pa izpit iz osnov višje matematike. Na ta način bi se izboljšala kvaliteta znanja, saj je sedaj precej študentov, ki predvidevajo, kaj bodo dobili na izpitu in se pravzaprav nauče samo za »šestko«.

Ta predlog so študentje podali na seji uprave šole, na kateri je bil prisoten tudi predavatelj. V razpravi o tem vprašanju je predavatelj menil, da je večina snovi iz matematike slušateljem že znana ter jo na VEKS samo ponavljajo (vendar to velja samo za študente, ki so končali ESS), tako da ostane za študij višje matematike študentom dovolj časa. Če pa pogledamo strukturo slušateljev VEKS, vidimo, da je le polovica študentov iz ESS, ostali pa so prišli iz drugačnih srednjih šol. To se pravi, da komaj 50 odstotkov študentov nekoliko obvlada snov gospodarske in finančne matematike, medtem ko je ostalim ta snov ob vpisu popolnoma neznana. Seminarji, ki so bili uvedeni proti koncu predavanja iz matematike, so bili samo do prvega izpitnega roka, medtem ko jih za drugi in tretji rok sploh ni bilo, tako da so si študentje sami organizirali seminar, ki pa seveda ni bil tako uspešen, kot bi bil pod strokovnim vodstvom. Posledica pomanjkanja kvalitetnih vaj je, da so doslej opravili ta izpit samo trije študentje letošnje generacije. Če iz tega podatka takoj vidimo, da so bila predavanja res skrajšana na minimum in tudi seminarji niso bili dovolj kvalitetni.

Vsekakor bo treba temu vprašanju na VEKS, ki se je pokazalo že na pričetku delovanja šole, potrebno posvetiti več pozornosti tako v upravi šole kakor tudi v študentski organizaciji.

—niš

Kmalu bodo oživele... Foto: J. Novšak

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV MARIBORSKIH VIŠJIH ŠOL

Proti koncu preteklega tedna je bila v prostorih društva ekonomistov tretja konferenca Zveze komunistov mariborskih višjih šol.

Konferenca je, kljub trenutno aktualnemu vprašanju materialnega položaja študentov, na prvem mestu obravnavala ideološko izobrazbo in položaj mariborskih višjih šol.

Leon Cepič, dosednji sekretar komiteja ZK MVZ, je v uvodnem referatu razčlenil posamezna najpomembnejša vprašanja, ki se pojavljajo na višjih šolah. Poudaril je, da sodelovanje šol s prakso ne sme biti odvisno le od trenutnih potreb, temveč mora biti trajen element. V referatu je načel vprašanje učnega kadra na šolah, saj je razmerje med rednimi in honorarnimi predavatelji 1:2. Zato je razumljivo, da prihaja do obremenitve posameznih predavateljev in s tem tudi do slabega dela, ki pa se lahko pozneje zelo maščuje. Poudaril je tudi ideološko izobrazbo, ki so jo komunisti v preteklem obdobju posvetili veliko pozornost. Podatki, navedeni v referatu, govorijo tudi o tem, da se na mariborske višje šole vpiše veliko število »študentov« samo zaradi frekventacijskega potrdila. Seveda ti močno spreminjajo resnično sliko dejanskih učnih uspehov.

Večja povezava šol s prakso

V diskusiji so posamezni delegati razpravljali o uveljavljanju diplomantov posameznih šol v praksi. Mariborske višje šole so dale več kot 600 diplomantov, od katerih se je velika večina uspešno zaposlila v praksi. Opozorili so tudi na odnos nekaterih gospodarskih organizacij, ki se zanimajo za študenta šele tedaj, ko postane absolvent.

Prof. Lučovnik je v razpravi poudaril, da študij ni privatna stvar. Kot ilustracijo je navedel podatek, da študent na višji stomatološki šoli stane družbo tri milijone dinarjev.

O statutih šol je razpravljala prof. Hasl. Dejal je, da bodo diskusije vedno izvele le formalno, če ne bodo študentje intenzivno in poglobljeno sodelovali pri razpravah, ki morajo biti čim širše in poglobljene. Opozoril je tudi na to, da s tem, ko pošljemo študentski organizaciji nekaj izvodov statuta in formalno zadovoljimo demokratičnost, ni še vse opravljeno.

ŠTIRJE IZPITI DOVOLJ?

Na višji tehniški šoli v Mariboru že dolgo časa razpravljajo o učnih pogojih. Sedaj mora študent med svojim šolanjem opraviti do začetka tretjega semestra izpite iz matematike ter iz enega ključnega predmeta, skupno štiri izpite (izpite iz ključnih predmetov polagajo študentje običajno v dveh delih). S tem študent zadosti vsem formalnostim ter lahko posluša predavanja in opravlja izpite brez prekinjanja.

Vendar so te minimalne pogoje študentje zelo počasi izpolnjevali. Tako je bilo ob pričetku tretjega semestra le malo takih slušateljev, ki so opravili vse štiri izpite. Posledice tega so se kazale v neorazmernih podaljšanih rokih za naknadni vpis do prvega decembra. Takšno podaljšanje vpisnega roka se seveda kaže tudi v številu izpitov iz predmetov prvega letnika, ki jih opravijo študentje do začetka tretjega semestra. Tako so lani študentje prvega letnika do 31. 10. napravili v povprečju le 28 odstotkov vseh možnih izpitov, na tekstilnem oddelku pa celo samo 9 odstotkov.

Dosedanje razprave o številu pogojnih izpitov so redno zajemale problem majhnega števila študentov, ki so pogoje opravili v rednem roku. Doslej je na šoli diplomiralo več kot 100 slušateljev, katerih povprečna doba študija je bila dve leti

in osem mesecev. Ko bodo diplomirali vsi študentje dosedanjih generacij, se bo ta čas dokaj povečal. Morda bi bilo dobro napraviti statističen pregled, iz katerega bi bilo razvidno, koliko časa so posamezni diplomanti študirali in koliko izpitov so imeli ob začetku vsakega semestra. Rezultati bi najbolj pokazali, kakšni naj bi bili pogoji. Tako bi odpadlo nepotrebno razpravljanje o tem, kakšen odstotek študentov opravi pogoje, istočasno pa bi se močno skrajšala študijska doba. Zanimivo je, da se negativno izražajo o sedanjih pogojih predvsem absolventi šole in to tisti, ki so jih opravili že v juniju. Ti v jeseni niso več tako redno študirali in jim zaostali izpiti prvega letnika delajo največ skrbi. Očitek, da strožji pogoji prizadenejo le manj nadarjene študente, ni tako hud, če pomislimo, da slušatelji, ki ne morejo opraviti več izpitov, kot jih zahtevajo sedanji pogoji, prav gotovo ne bodo mogli doštudirati v rednem roku.

Na šoli tudi ugotavljajo, da študentje v prvem semestru premalo delajo, zato so uvedli kolokvije, hkrati pa morajo slušatelji sproti oddajati programe. Seveda vsi ti ukrepi ne morejo biti tako učinkoviti kot pogojni izpiti pri prehodu iz prvega v drugi semester, saj bi študent, če ne bi teh izpitov opravil, izgubil status študenta. Pri sedanjem načinu šolanja ima namreč status študenta vse leto. Tako bi bili študentje prvega letnika prisiljeni, da bi pričeli opravljati izpite po končanem prvem semestru in ne šele, tako kot je sedaj običaj, marca ali aprila. Tudi pogoji pri prehodu iz tretjega v četrti semester bi bili umestni, saj bi lahko občutno skrajšali študijsko dobo.

J. N.

KMALU ŠTUDENTSKA MENZA IN KLUB

V zadnjih dveh letih so razdelili študentom mariborskih višjih šol velika denarna sredstva v obliki subvencij, ki so jih študentje prejeli vsak mesec. Te subvencije so bile namenjene izključno za hrano, vendar so ugotovili, da so študentje porabili ta denar mnogokrat v druge namene. Večkrat se je ta denar znašel v blagajni gostinskega podjetja. Razpravljali so tudi o dajanju subvencij v obliki blokov za hrano, vendar bi ti bloki šli po nekoliko nižji ceni hitro v denar.

Seveda je le manjši del študentov izkoriščal subvencije na nepravilen način. Večina študentov je porabila denar za hrano, največ v samopostrežni restavraciji. Predstavniki študentov so že večkrat opozarjali na raznih forumih, da je hrana za študente v samopostrežni restavraciji Center predraga, kar je z analizo ugotovila tudi socialno-ekonomska komisija. Zato pa seveda ni kriva restavracija Center, saj je razumljivo, da kot gospodarska organizacija zaradi ekonomskega izračuna ne more študentom dajati hrane po nižji ceni. Pač pa bi bila potrebna študentska menza. Ker odgovorni forumi niso nič ukrenili v tej smeri, se je odbor Zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov odločil, da sam poskuša ustanoviti študentsko menzo. O nujnosti takšnega obrata so razpravljali s pristojnimi organi občine Center, ki so jim obljubili pomoč.

Sredstva za subvencije in ostala v ta namen pridobljena finančna sredstva bodo dajali enemu od gostinskih podjetij ali obratov družbene prehrane, da bo za študentsko menzo pripravljala hrano.

Največje težave imajo zaradi prostorov, vendar menijo, da bi v ta namen lahko preuredili enega od gostinskih obratov. Tako bi v študentsko menzo vsak dan vozili kosilo, zvečer pa bi ta prostor preuredili v nujno potreben študentski klub.

S. Puki

S. P.

BREZ KOMENTARJA

Prizadevanje Zveze študentov v Mariboru, da bi postavili kulturno življenje študentov na trdne noge, je žal brezuspešno.

Letos je imela kulturna komisija ZS trden namen ustanoviti pevski zbor. O tem so najprej razpravljali na konferen-

cah ZS po posameznih šolah in nato se na konferenci ZS mariborskih visokošolskih zavodov. Nihče ni nasprotoval. Po šolah so pričeli zbirati prijave. Prijavilo se je približno 70 študentov. Odbor ZS je prišel k sodelovanju enega najboljših pevovodij prof. Jožeta Gregorca. Nato so sklicali sestanek. Pravočasno. Na prvi sestanku je prišlo PET prijavitelcev, stare stvari so se spet ponovile.

O aktualnih vprašanjih kmetijstva

Preteklo sredo je bil v Studentskem naselju drugi razgovor v okviru tribune »Čas in svet« o aktualnih vprašanjih kmetijstva. Vodili so ga republiški sekretar za kmetijstvo inž. Perovšek, direktor ljubljanskega agrokombinata inž. Hočevar, inž. Petelin z Zadržne zveze in prof. biotehniške fakultete inž. Turk, ki pa v razpravi ni sodeloval. Številna udeležba študentov na razgovoru, mnoga vprašanja, ki so jih zastavljali, pričajo, da je med študenti veliko zanimanje za kmetijsko problematiko in opozarjajo, da je bilo to področje za odprte razprave doslej zanemarjeno.

Prevladuje prepričanje, da je bila preobširna in skorajda nepotrebna uvodna faktografija o razvoju našega kmetijstva po osvoboditvi, čeprav je imela dober namen seznaniti študente neagronome z osnovnimi smernicami in činitelji, na katerih razvijamo naše kmetijstvo. Povzetek teh uvodnih misli bi lahko bilo znano dejstvo, da smo vsa leta po vojni, v določenih obdobjih bolj, v drugih manj, ne smotno in premalo investirali v kmetijstvo. Mnogo zanimivejši del večera bi bila lahko razprava — bi bila lahko prav zato, ker menim, da kljub kvalitetni zasebi bi ljudi, ki so vodili razgovor, prisotni niso dobili odgovora na številna zastavljena vprašanja o pojavih, ki spremljajo socializacijo naše vasi, o številnih neresenih socialnih vprašanjih na podeželju, o vprašanjih zanemarjenega kulturno-prosvetnega dela na vasi, migraciji in emigraciji podeželskega prebivalstva in po-

dobno. Najbolj pomembno pa se mi zdi dejstvo, da inž. Perovšek, ki je vodil razgovor, ni mogel študentom prikazati prepričevalno predstavo o poti v socializem v kmetijstvu, ki bi bila družbeno in znanstveno utemeljena. Prav zato so se vprašanja neštetokrat vračala na, po mnemu izpraševalcev, neresena vprašanja v razmerjih in odnosih med družbenim in privatnim sektorjem kmetijstva. Odgovori inž. Perovška so bili globalni in mnogo-

krat so prisotni lahko dobili vtis, da se je zavestno ognil odgovoru na konkretno zastavljeno vprašanje. Pripisati mnoge napake, ki smo jih zagrešili v naši kmetijski politiki v preteklosti in sedanjosti, nekim abstraktnim »levim sektasem«, se mi zdi le nekoliko preveč oportunistično.

In še nekaj moram poudariti: ves čas podcenjevalni, od časa do časa blago očitovsko pokroviteljski, včasih pa celo žaljivi odnos inž. Perovška do študentov, ki so izpraševali. Neumestno se mi je zdelo tudi namigovanje na bolezen enega izmed povabljenih gostov, prof. Turka.

Upam, da nam inž. Perovšek ne bo ostal dolžan in bo na svobodni katedri na biotehniški fakulteti, kamor so ga študentje povabili, odgovoril na preostala vprašanja.

IVO VAJGL

Ob glosi „0 postopku“

Sama glosa »0 postopku« (Tribuna št. 9-10) me navaja na misel, da je potreben razgovor o urejanju Tribune. V tej glosi se pojavlja in ponavlja napaka v urejanju Tribune, in sicer — dezinformacija. Morda celo namenska dezinformacija, da se diskreditira centralni komite ZMS in se ga tako onemogoči v študentski javnosti.

Ce sem glosa prav razumel, trdi avtor, da se je proti listu začela gonja, da padajo očitki, in to kaže zato, ker je list začel aktivneje posegati v sodobno družbeno-politično, ekonomsko in kulturno dogajanje v študentskih vrstah in izven njih. Ker v vsej glosi konkretno omenja le centralni komite ZMS, lahko smatram, da se je torej predvsem ta spraval nad Tribune in da jo najbrž hoče potisniti v licemerstvo. To naj bi hotel doseči predvsem s tem, da širi mnenja o tem, da postaja Tribuna »0« očitnik in zagovornik Perspektiv in hoče na ta način uredništvo idejno in politično diskvalificirati.

Ce že govorimo o postopku, pa dajmo, povejmo kdaj, kje, kako, kdo in zakaj. Predvsem pa povejmo vse, ne pa le tisto, kar nam je potrebno, da druga diskreditiramo. To je v tej svoji glosi naredil Niko Grafenauer, ker nam pripisuje marksizem, česar ne želimo, niti nismo izjavljali na CK ZMS. Avtor piše, ne da bi se na CK ZMS neposredno informiral g naših stališč.

Določene pomanjkljivosti v urejanju že dolgo opazamo in se o njih na CK ZMS le pogovarjamo, ker želimo, da se te stvari uredijo znotraj Zveze študentov.

Ker se tu niso urejale, in ker je ZSJ naš kolektivni član, je na zadnji seji predsedstva CK ZMS prišlo do razprave, v kateri so nekateri člani predsedstva opozarjali na pomanjkljivosti v Tribuni in predlagali, da univerzitetni odbor v redakciji stanje uredi. Sklenili pa smo, da v bližnjem času pripravimo in organiziramo skupno razgovor z uredništvom, da se o vseh problemih pogovorimo.

Iz vseh naših dosedanjih razgovorov na CK ZM in na zadnji seji pred edstva pa bi rad povzel nekatera naša mnenja. Morda nam to lahko služi za osnovo neposrednega razgovora.

Zgleda, da bo Tribuna družbeno angažiran list, da bo govorila o osnovnih aktualnih problemih naše države in seveda, da bo spregovorila odkrito in javno predvsem o življenju študentov in univerze. Ker problemov ni malo, in ker smo z nepravilnostmi dobro založeni, Tribuna pa ima vrsto dobrih sodelavcev, je v tem smislu že precej naredila. Se vedno pa premalo. Družbeno se je predvsem angažirala v problemih kulturnega in političnega življenja, manj pa v sferah ekonomskega in tehničnega sveta. Morda so šli problemi proizvodnje in delitve celotnega nacionalnega dohodka malo mimo lista, čeprav so to danes izredno aktualna vprašanja. Tribuna je lahko predvsem odmev študentske mladine na ta širša družbena dogajanja.

Posebno v kritiki pa je Tribuna dostikrat še preveč splošna. Kritika naj bo čimbolj neposred-

na, konkretna in če je to mogoče, imenska. Zaradi hiteršnih dokaj pogostih pavsalizacij (pri mnogih avtorjih se meče vse ljudi v en koš) pa nas čisto zaveja v kritikalstvo, v tisto, proti čemur so sami avtorji teh prispevkov navadno žele boriti in kar očitajo birokratam. Ob nekaterih sestavkih prideš na misel, da se napada obstoječi družbeni sistem, ker se ne nakazuje rešitev, izhodov in alternativ.

Vsekakor smo za to, da so naša sredstva javnega komuniciranja in s tem seveda tudi Tribuna tisti medij, preko katerega bomo podpirali probleme, razpravljali in kritizirali, in to vedno oziroma vsaj načelno en korak pred plenimi, kongresi, zasedanji skupščin, skratka: odločujočih organov. To je v našem sistemu socialistične demokracije nujno.

Vsako ima lahko svoje mnenje o določenem problemu, dogodku, izjavah. Toda ne razumemo, da uredništvo dopušča, da prihaja do izrazito enostranskih, osebnih stališč pri recenzijah, ki se parafirajo. Zakaj uredništvo ne poišče še drugega ali celo tretjega recenzenta, ki bi ocenjeval iz drugačnih idejnih in političnih izhodišč? Ali pa uredništvo ne smatra to za potrebno?

Opazamo tudi, da med nekaterimi uredniki Tribune obstaja mnenje, da o vsebini lista lahko razpravljajo sami in da študentska javnost. Uredništvo vlaga velike napore, da bo prišla javnost čimbolj do izraza. Za nekatere pa je vsak razgovor na UO ali CK ZMS o urejanju je poseg birokratov. Zdi se nam, da so uredniki Tribune ravno toliko, ali pa še manj, predstavniki slovenskih študentov kot izvoljeno vodstvo ZSJ. Ker direktno politiko lista vodi redakcija, je razumljivo, da je treba o konceptu te politike razpravljati tudi v širših okvirih. Ker je bil izdajateljski svet šele pred kratkim ustanovljen, je bilo to še toliko bolj potrebno. Vedeti je treba, da je eno, če uredništvo zavestno v redakciji forsira določeno politiko, drugo pa, če le objavi vse slučajno dosepe sestavke, ki morda niso v skladu z idejno in politično koncepto posameznega urednika. In do tega prihaja pri nekaterih urednikih. Do določenega prodora in forsiranja vsega, kar je blizu ljudi, ki zelo superiorno kritizirajo sistem, v katerem živijo, se bore proti vsemu, kar pomeni organiziran sistem, se vlikaajo v vse in hkrati odklanjajo sleherno odgovornost. Največ takih pa se je zbralo okrog revije Perspektive, zato ima pojem »perspektivna« tovrstno vsebino in se je že kot tak udomacil. Kako, da dopusti študentski list, ki se bori za napredek, da se pojavljajo na njegovih straneh ugodne ocene izrazito reakcionarnih članov kot je n. pr. Pučnikov O dilemah našega kmetijstva, ki nas vodi v restavracijo kapitalističnih odnosov na vasi, da o njegovih »znanstvenih« metodah niti n govorimo.

Ker želimo, da bo Tribuna čim boljša in ker želimo, da bo to napredek list, bo potreben še marsikakšen razgovor. Zato ne bo napočeno, če se z uredniki dobimo in razgovarjamo predvsem o perspektivah lista, o problemih, ki jih je treba obdelati, in tudi o napakah, ki se dogajajo. O vsem pa se zavedamo, da tisti, ki dela, ki razmišlja, in ki ustvarjajo piše, dela napake. Zato tudi smatramo, da ni potrebna nikakršna gonja, ampak razgovor in seveda čimveč sodelovanja, polemike in boljše informiranja.

GOJKO STANIČ

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI

Položaj učencev v gospodarstvu

Eden izmed problemov, ki bi zaslužil večjo pozornost javnosti, je problem vajeniške mladine, ki je je v Ljubljani skoraj toliko kot srednješolske. O vajeniški mladini govorimo najraje, kadar se kaj zgodi. Kadar pride na kakšni zabavi do inci-

dentov, jih kar iz navade pripišemo vajeniški mladini in s tem zavestno ali pa nenamerno poskušamo zaščititi tisti del mladine, od katerega pričakujemo, da se bo razvil v našo inteligenco.

Kljub temu pa dejstvo, da vajeniška

mladina pogosto zahaja v delikvenco, drži. Če se spustimo v razglabljanje o vzrokih, bomo prišli do ugotovitve, da so najpomembnejši činitelji pogoji, v katerih ta mladina odrasča, dela in se izobražuje.

V Ljubljani obstaja za Bežigradom center strokovnih šol, poleg tega pa je na različnih koncih mesta razkropljenih še nekaj šol za učence v gospodarstvu. Položaj teh šol je težaven iz več razlogov: — finansiranje šol sodi še vedno v pristojnost občin, v katerih se šole nahajajo. Ker so šole navadno po svojem pomenu več kot občinskega značaja, komuna nima interesa, da bi vlagala večja sredstva v opremo učilnic in kabinetov. Zaradi istih vzrokov tudi kapacitete šole ne naraščajo skladno s potrebami.

— Neprimeren je status učencev, ki po treh letih šolanja dobijo naziv kvalificiranega delavca. So v podrejenem položaju v primerjavi z absolventi srednje tehniške šole, ki samo z leto dni daljšim šolanjem prejemaajo kasneje tudi za 50 odstotkov večje osebne dohodke, imajo pa

še to prednost, da služijo vojaško obveznost manj časa kot mladinci iz industrijskih šol.

— Znotraj istih strok nastopajo različne med učenci v družbenem in privatnem sektorju. Pri privatnih mojstrih se zmerom prihaja do ekscesov, ki jih preganjamo že vsa leta po vojni: delovni čas traja nad 8 ur, prejemki, ki so določeni z zakonom na 4000, 5000 in 6000 din za posamezne letnike, so dostikrat nižji ali pa predpis izigrajo tako, da delodajalec nudi vajencu še stanovanje in mu ga »primerne« zaračuna.

Da bi se položaj izboljšal, je več poti. Finansiranje bi morala v celoti prevzeti podjetja, iz katerih učenci prihajajo. Ta praksa se ponekod že uvaja, še vse preveč pa je podjetij, ki jim je kadrovska politika deveta briga.

Razmišljati bi bilo treba tudi o spremembi triletnega šolanja v dveletno, vsaj v panogah, kjer je to mogoče. Pri današnjem sistemu, ko je učenec v 3 letih samo 9 mesecev v šoli, bi se to dalo doseči, samo podjetja bi ob skrajšanem šolanju morala nuditi več pomoči pri vzgoji, hkrati pa bi morala tudi nastaviti za delo 4 učenci šolane ljudi.

I. M.

Molierov Skopuh v Križankah

Zadnjega marca so dijaki II. gimnazije v Ljubljani v Križankah uprizorili Molierovega Skopuha v francoščini. Prireditev je tradicionalna; krožek za francoščino nastudira vsako leto eno delo iz francoske klasike in se z njim predstavi ljubljanskemu dijaškemu občinstvu.

Igralci so se pod vodstvom profesorice za francoščino tov. Marije Sajetove pripravljali že od oktobra. Za vaje so morali žrtvovati zlasti nedelje, ker med tednom na šoli ni prostora, kjer bi lahko

študirali. Zanimivo je, da šola za organizacijo predstave ne prispeta ničesar. Vsa sredstva si prislužijo sami s predstavami v Ljubljani, vsako leto tudi nekajkrat gotujejo v večjih centrih Slovenije.

»Ze nekaj let imamo pri nas navado, da v okviru obveznega učenja francoščine nastudiramo originalni tekst v francoščini; zadnji dve leti smo izbrali Moliera,« pravi tovarišica režiserka. »Zanimanje za igro je veliko, saj smo letos za večino vlog lahko izbrali po dva igralca, ki se izmenjavata na predstavah. Prejšnja leta so bili igralci večinoma iz zadnjega letnika, letos pa se je prijavilo precej dijakov iz drugega letnika. Pri izbiri ne gledamo na oceno iz tečeka, ampak sprejmemo vsakega, kdor se zanima za naše delo. Letos je med igralci celo več dijakov, ki so v francoščini šibki. Z dobro voljo in prizadevanjem se zdaj ne ločijo več od ostalih.«

Viktor Frangež je letos že tretje leto na »deskah«. »Lahko smo zadovoljni, da smo kot popolni začetniki lahko sploh igrali. Večina je novincev, toda upamo, da bomo uspeli. Prvo leto me je močno udajala trema, zdaj pa se na odru počutim že kot doma. Vsako leto se najbolj veselim gostovanj, kjer se krepijo stiki med gimnazijami.«

Razburjenje, ki je vladalo pred predstavo med igralci, je minilo takoj, ko so ugusile luči v dvorani. Mlajšim se je mogoče poznalo, da so začetniki, toda gledalci so vse to dobrohotno prezrli, saj glavni cilj predstave ni toliko igra, kot spoznanje z originalnimi deli.

Dvorana je bila napolnjena z dijaki ljubljanskih gimnazij, opazili pa smo, da so organizirali obiske tudi iz drugih krajev. Zamisel II. gimnazije zasluži vse priznanje. Podajanje snovi v šolah je za dijaka pogosto neprijetno, posebno študijski jezikov je težko napraviti dovolj zanimiv. Posledica tega je manjše znanje. Na univerzi se zato profesorji pritožujejo, da študentje ne obvladajo tujih jezikov in težko študirajo tujo literaturo, kar je posebno na tehničnih fakultetah nujno.

—im

Pomenek o praksi

— Kakšne stike si imela z učiteljskim kolektivom?

»Žal moram ugotoviti, da ne najboljše. Kaže, da so praktikanti na vasi, kar zadeva to, mnogo na boljšem. Tako so povedali sošolci, ki so opravljali prakso na vasi. Seveda sem bila v najtesnejšem stiku z razredno učiteljico razreda, v katerem sem učila, tov. Vilmo Jenko, ki mi je dajala koristne nasvete. Žal ni bilo medtem, ko sem prakticirala, na šoli nobene učiteljske konference. Tudi v zbornici sem bila bolj malo, tako da se nisem mogla podrobno seznaniti z ravnateljskim delom niti z administrativnimi zadevami. O tej pomanjkljivosti so potožili tudi drugi sošolci, ki so prakticirali v mestu.«

— Zakaj si se odločila za učiteljski poklic?

»Naj povem, da me je za ta poklic navdušila učiteljica, ki me je učila na osnovni šoli, zlasti pa sem se odločila zanj, ker me veseli delo z otroki.«

DRAGO M.

JASNA ORIENTACIJA

Nadaljevanje s 1. strani

Šablonsko uvajanje reforme

Eden prvih problemov je izvajanje študijske reforme, ki letos poteka že četrto leto. Po tem času lahko lažje kot na začetku ocenimo njeno uspešnost in probleme, ki se istočasno pojavljajo. Tudi položaj v našem gospodarstvu je toliko napredoval zaradi večje produktivnosti dela in modernizacije proizvodnje, da pozitivno vpliva na možnost hitrejšega reševanja problemov.

Ti problemi se niso na vseh fakultetah enako odražali, prav tako pa tudi niso povsod enako ustvarjalno pristopili k postavljanju novih učnih načrtov. Ponekod so bili načrti sestavljeni v zelo kratkem času, predno so se razni problemi razčistili, osnovna napaka pa je bila preveliko šabloniziranje tako s strani samih fakultet kakor tudi od zunaj in neupoštevanje umestnih pripomb in predlogov. Druga napaka je bila v tem, da smo le delno izvedli reformo, brez zadostnih vsebinskih sprememb učnih programov, brez jasnega poznavanja profilov diplomantov, kar zelo obremenjuje študente s povečanjem učne snovi, velikokrat s ponavljanjem, z veliko tedensko obremenitvijo (ponekod je dejanska tedenska obremenitev 45 ur in več), s povečanim številom izpitov ob mnogo strožjem študijskem režimu. Tretji vzrok, da je reforma manj uspela, je v premajhnih sredstvih, da bi lahko do kraja izvedli vse načrte, ki jih je zahtevala izvedba reformiranega študija.

Razen odprave teh slabosti bo treba razčistiti še nekatere probleme (različna startna baza gimnazijcev in absolventov srednjih strokovnih šol; možnosti dvojne funkcije I. stopnje oz. mnenje, da lahko kadre za operativno dajejo le višje šole; kako se izogniti praktičizmu kot posledici nepravilnega pojmovanja inverzije, a razvijati njene pozitivne zahteve, vloga III. stopnje itd.). Teh nerešenih problemov fakultete še niso v zadostni meri proučile, kar kaže, da smo reformo marsikje jemali kot enkratno spremembo in ne kot nujen, stalen razvoj učnih načrtov in programov v smeri posodobitve snovi in izboljšanih pedagoških metod, čeprav so k temu pripomogle tudi tendence, ki so ovirale odkrito iznašanje problemov pri izvajanju reforme.

Za razliko od tistih fakultet, ki so šle v strokovno analiziranje študijskih problemov in na konkretno izboljševanje študijskih načrtov, imamo še nekatere pojave pavšalnega in neargumentiranega kritiziranja reforme zaradi reforme, ki ne vodi k rešitvi problemov, ampak jih je naprej zaostreje. Ocene, izhajajoče iz takih stališč, je treba odločno zavrniti in zahtevati konkretno razpravljanje o problemih ob istočasnem prizadevanju za izboljšanje.

Ocene, zlasti pa predlogi za spremembe, morajo biti postavljeni na podlagi temeljitih analiz, ob dobrem poznavanju problemov in razvoja našega gospodarstva in družbenih služb. Pri sodelovanju z operativno se morajo fakultete bolj načrtno in samoiniciativno usmerjati na najbolj razvite delovne organizacije, tako da bo rezultat teh stikov tak profil diplomanta, ki bo ustrezal tudi perspektivnim potrebam. Istočasno z učinkovitejšim reševanjem tega vprašanja naj se fakultete vključijo tudi v razpravo o pripravi sedemletnega načrta. Na osnovi tega bodo mogle natančneje ugotoviti potrebe po strokovnih kadrih in njihovem profilu, z druge strani pa opozoriti, če je v posameznih panogah kadrovska vprašanja nezadostno obdelano.

Sredstva fakultet in samoupravljanja

V predkongresni razpravi mora biti zlasti poudarjena zahteva po ustreznosti sredstvih, od katerih je bistveno odvisno uspešno samoupravljanje delovnih kolektivov in uspešno izvajanje osnovnih pedagoških nalog fakultet. Sedanji način financiranja osnovne dejavnosti ne predstavlja za fakultete pravi dohodek, ker ni formiran na osnovi količine in kvalitete izvršenega dela, ampak ima še vedno elemente proračunske delitve na osnovi neizdelanih kriterijev.

Nizki osebni dohodki so zlasti problem pri mlajših strokovnjakih, predvsem pri asistentih, ki imajo mnogo nižje osebne dohodke kot njihovi sošolci v proizvodnji. Razen na medicinski in strojni fakulteti se v povprečju osebni dohodki asistentov

gibljejo med 50 in 60 tisoč dinarji. To je marsikdaj glavna ovira, da se na razpise fakultet za delovna mesta ne javljajo mlajši strokovnjaki iz proizvodnje.

Posledica dosedanjega avtomatizma pri dodeljevanju sredstev (proporcionalno dviganje, izhajajoče iz stanja pred tremi leti), čeprav z manjšimi korekcijami, je zapiranje kolektivov vase, ker se z novimi delovnimi mesti, čeprav potrebnimi, znižujejo osebni dohodki ostalih; vzdrževanje novih stavb je zelo težko in onemogoča racionalno gospodarjenje na fakultetah.

Premajhna sredstva fakultete onemogočajo študij na sodobni ravni, nakup moderne opreme in pedagoških in laboratorijskih pripomočkov, nabavo literature itd. Da bi kolikor toliko zmanjšali razliko med osebnimi dohodki v operativni in na univerzi, je za funkcionalne potrebe namenjeno samo 15 odstotkov sredstev fakultet, pa še ta se vsa ne porabijo v pedagoške namene.

Komunisti v organih samoupravljanja in komisijah naj si prizadevajo, da se dobi realna ocena potrebnih sredstev za normalno delovanje fakultet, upoštevajoč vse notranje še neizkoriščene možnosti ter sistemizacijo delovnih mest. Na osnovi te ocene je treba preprečiti širjenje dejavnosti, če niso zagotovljena ustrezna sredstva, ker vodi to v vedno težjo situacijo, oziroma skrbeti za dodatna sredstva, če je zahteva temeljito pretehtana.

Dohodki študentov

Materialni položaj študentov je posebno v zadnjem semestru močno vplival na politično situacijo na univerzi. Študentje so z analizami s pomočjo več tribun in članov opozorili na slabo socialno-ekonomsko stanje večjega števila študentov. Prepočasno reševanje problema štipendiranja in kreditiranja in premajhna idejna razglednost je vzrok, da so se pojavila napačna stališča, ki vidijo rešitev v administrativnih ukrepih na tem področju.

Sedaj gre za to, da se priporočila IS SRS in GO SZDL realizirajo in situacija popravi. Kar zadeva komuniste in študente na univerzi, morajo okrepiti stike med pokrajinskimi klubi in klubi štipendistov na eni strani ter občinskimi skupščinami in gospodarskimi organizacijami na drugi strani. V stikih s temi se morajo zavzemati za realizacijo priporočil. O neuspešnosti posameznih akcij je treba razpravljati v okviru ZS in opozoriti pristojne organe na te probleme.

Družbeno angažiranje študentov

V Zvezi študentov, predvsem na nekaterih fakultetah, v listu Tribuna in deloma v univerzitem odboru ZSJ pa smo bili priča mnogo živahnejšemu uveljavljanju Zveze študentov kot samostojne družbeno-politične organizacije. Naj navedem samo nekatere najbolj znane in značilne akcije: na ekonomski fakulteti zbora študentov o študijski reformi in o gmotnem položaju študentov ter dvakrat svobodna katedra »O vlogi intelektualca v naši družbi«; na filozofski fakulteti svobodna katedra o gmotnem položaju študentov ter simpozij o alienaciji in reintegraciji v prireditvi študentske sekcije filozofskega in sociološkega društva Slovenije; na vseh fakultetah in pri univerzitem odboru ZSJ zelo intenzivne razprave o novih statutih, delo UO ZSJ v zvezi s socialno-ekonomsko problematiko študentov (analize, razčiščevanje stališč, borba za sredstva) itd.

Organizacija se torej vključuje v reševanje problemov svojega okolja in jih tudi sama na novo odpira, hkrati pa omogoča in pospešuje tudi dejavnost študenta kot občana, da razpravlja in pove svoje mnenje tudi o širših družbenih problemih in že s tem preko ustreznih mehanizmov družbenega samoupravljanja sodeluje tudi pri formiranju odločitev o teh vprašanjih. Med drugim je to tudi edina pot, ki lahko člane res zainteresira in pritegne k delu organizacije. Seveda pa ni namen družbenopolitičnih organizacij le gošče aktiviranje članstva, ampak mora biti ZS faktor, ki vpliva na zavest študentov tako, da bodo ti sposobni boriti se za dejansko naprednejše rešitve in pot razvoja. Še posebej se v tej smeri postavlja naloga komunistov kot najzvestejšega dela ZS in naloge Zveze komunistov kot organizacije, ki naj komuniste za to še dodatno usposablja. Prav tu pa, kot zadnji čas ugotavljamo, naše sile najbolj šepajo.

Najbolj se je to pokazalo in se še kaže prav v zadnjem času, ko večina komunistov na univerzi ni bila sposobna pravilno oceniti stališč, ki so se pojavila predvsem na drugem razgovoru »O vlogi intelektualca«; na ekonomski fakulteti ter njihovega

širšega pomena in posledic. Gre za stališča o potrebi po več subjektih, katerih čimbolj enakovredni vpliv (na komunikacije in potemtakem sploh na družbo) naj nadomesti dosedanj vpliv edinega vodilnega subjekta (ZK), ker da vodenje iz centra ne more zagotoviti potreb posameznikov, da komunikacijska sredstva niso dovolj izraz različnih »delovnih grupacij«; (razen revij); da ima Slovenija drugačne potrebe organizacije družbe, ker da je stara struktura v nasprotju s samoupravljanjem in s pojavljanjem delovnih grupacij, da vodstvena vloga ZK ni več potrebna, ker je družba že konstituirana (ustava, samoupravljanje), ampak nekakšna vzorčna vloga.

Vsa ta stališča lahko seveda vodijo objektivno, ne glede na to, kaj njihovi avtorji žele in izjavljajo, samo v sistem več strank ali pa v popolno atomizacijo družbe na »delovne grupacije« in pod, kjer bi se najbrž tudi formiral večstrankarski sistem. Zaradi protislovij, ki obstajajo, pa potrebujemo marksistično idejno usmerjevalno silo, ki temelji tudi na enotnih interesih vseh delovnih ljudi Jugoslavije za ohranjanje pridobitev dosedanjega socialističnega razvoja in za njegovo kar najhitrejšo in najsmotrnejšo nadaljnje razvijanje. Vsa ko ustvarjanje konkurence med različnimi subjekti oz. grupacijami ima lahko za ozadje in dejansko vsebino samo politične interese in neplodne borbe za oblast, čeprav tudi nekateri študentje goje iluzije o tem, da bi prav ta mehanizem bil tista čarobna palica, ki bi poglajala družbo hitreje naprej, hitreje reševala protislovja itd. Razen tega pa vsi ti »subjekti«; nujno potiskajo širše sloje delovnih ljudi nazaj v vlogo njihovega objekta, ki se lahko samo odloča za to ali ono politiko, ne more pa v njej tvorno sodelovati glede na svoje dejanske potrebe. Zato bo moral komunisti kar najhitreje spoznati objektivno ozadje in posledice takih idej in se proti njim argumentirano boriti.

Celotna ta situacija na univerzi ima seveda svoje širše ozadje, ki je hkrati s nizkim idejnim nivojem ustvarilo pogoje za nekritičen sprejem teh idej.

Najprej je tu sprostitelj situacije okrog reforme. Če ti impulzi (medicina, ekonomija, diskusije v zvezi in v republiški skupščini) so povzročili živahna in kritična razglabljanja in seveda tudi taki sprostitelji ustrezna pretiravanja, navajanje zgolj napak itd.

Med študenti so nato nekatere na videz nepomembne stvari še zaostrele situacijo. Mislim na vesti o tem, da so se za te zbere zanimali organi za notranje zadeve, nastopi nekaterih profesorjev in gostov na teh zbiorih, potem rektorjev napad na študente ekonomije kot na neko grupo izven Zveze študentov s sovražnimi stališči ter preveč medla podpora s strani UO ZSJ, potem nekateri birokratski postopki okrog skrivanja podatkov o socialni strukturi študentov, ki naj ne bi šli v javnost, predvsem pa seveda tudi obe zavrtni članov študentov ekonomije v Naših razgledih in Vprašanjih naših dni.

V prvih mesecih 1964 je prišlo nato še do zanimivih razprav v II. osnovni organizaciji na pravni fakulteti, kjer so se nekateri člani zavzemali, da mora ZS v svoje delo zajeti vse probleme, ki težijo in zanimajo študente, torej ne le takozvanih svojih notranjih problemov, ampak tudi širše družbene probleme, čemur so nekateri drugi komunisti nasprotovali, kar se je spet bolj ali manj upravičeno razlagalo kot birokratska tendenca po zapiranju študentov v okviru fakultete. Končno je prišlo na univerzi še do izstopa dveh komunistov iz ZK.

Na javnih tribunah in v tisku so začeli postavljati vrsto vprašanj in kritik o konkretnih problemih (standard in cene, osebna odgovornost, horizontalna in vertikalna rotacija, kmetijstvo, urbanizem, samoupravljanje, garaže in stolpnice na Trgu revolucije itd.), o katerih bi študenti želeli razpravljati in slišati pojasnila. Ob teh konkretnih razpravah bi se dalo najbolje pokazati, za kakšno kritiko smo in kam jo je treba usmeriti, zato je nedvomno največja napaka dosedanjega dela, da to ni bilo storjeno. Ideološka komisija UO ZSJ je imela že po univerzitetni skupščini ZSJ sestavljen program dela, ki pa se vse do tega meseca ni začel izvajati.

Potrebna je argumentirana polemika

Poleg teh pozitivnih gibanj pa je prišlo tudi do nekaterih negativnih tendenc, predvsem zelo splošna in abstraktna kritika birokracije (kar se čisto enači z ZK), nejasna in splošna kritika, ki težiave in napake v razvoju družbenega sistema ena-

či s sistemom samim in ki ustvarja dvome v notranjo sposobnost družbenih mehanizmov za reševanje teh problemov, dalje zaključki, ki izhajajo iz mrtve točke, izven osnovnih principov in temeljev našega družbenega razvoja, ki so utemeljeni v ustavi in programu ZKJ.

V današnji situaciji so take kritike in razprave še posebno škodljive, ker tudi ustvarjajo vzdušje, iz katerega ne rastejo konkretni napor za odpravljanje napak, v katerem se študent ne osvesti in ne zave vzrokov za te slabosti, ampak to objektivno vodi v iskanje nečesa drugega, drugih »modelov«; ali »strukture« in med drugim tudi omogoča nekritično sprejemanje v začetku omenjenih stališč. Na taki osnovi so se v razpravah znašli tudi nekateri komunisti, ki so hote ali ne hote pripomogli k takim stališčem.

Ta vprašanja bo treba obravnavati in razčistiti med celotnim članstvom. Če posamezniki ne bodo uvideli svojih napak in se ne bodo kot člani Zveze komunistov borili za stališča Zveze komunistov, jim v njej ni mesta.

V razgibani predkongresni dejavnosti bo treba torej bistveno okrepiti idejno politično usposabljanje komunistov ob posameznih problemih. Odkrite in kritične razprave na javnih tribunah lahko k temu mnogo pripomorejo, če se sodelujoči nanje na primer v okviru študijskih grup dobro pripravijo. Tu bo moralo priti tudi do mnogo večje pomoči profesorjev v samih študijskih grupah, kakor tudi v okviru rednega učnega programa, ki ga je potrebno še na družboslovno-humanističnih fakultetah nujno potrebno aktualizirati, da se ne bo izogibal sodobnim problemom.

V še ostrejši luči se postavlja vprašanje osnovne družbene ekonomske in tudi splošno kulturne izobrazbe študentov v tehniških fakultetah predvsem kot nujen pogoj za uspešno izvrševanje njihovih bodočih funkcij-upravljalca. Tu moramo ponovno pregledati, do kam so pripeljala lanska prizadevanja.

Izredno slabi smo na področju javne polemike z napačnimi in nam tujimi in nesprejemljivimi stališči, tako na javnih tribunah kakor tudi v tisku. Tudi tisti komunisti, ki bi bili takoj sposobni takega delovanja, tega ne izvršujejo in zato ostanejo mnogi problemi enostransko obdelani. Ta problem bi bilo treba uvideti kot zelo nujen. Nobena polemika z naše strani ne sme ostati prazna. Komunisti v uredništvu Tribune so sicer nedvomno odgovorni za enostransko prikazovanje situacije, tudi če ne izhaja izpod njihovih peres, ker imajo kot uredniki nalogo usmerjanja koncepta lista in se njihova naloga ne izžrepa samo v objavljanju tega, kar kdo pošlje, vendar pa je sprememba situacije možna samo ob aktivnem sodelovanju tudi ostalih komunistov. Pri tem je popolnoma jasno, da ne sme iti za nobeno dušenje kritike ali bojazni pri iznašanju kritičnih gledišč, le da ta izhajajo iz socialističnih pozicij (npr. da ne podpirajo tendenc po ukinitvi socialističnega sektorja kmetijstva, kot je bilo to storjeno) in da mobilizirajo študente za reševanje posameznih problemov v okviru našega družbenopolitičnega sistema, uzakonjenega z ustavo, ne pa da odpirajo probleme zato, da bi na njih dokazovali neustreznost našega sistema in namigovali na drugačne »modele«; oz. »strukture«, da ne govorimo o člankih, ki trdijo, da »kot skupnost nimamo nobene predstave o svoji prihodnosti, nobenega cilja, ničesar, kar bi nam utemeljevalo bivanje«. Naša akcija tudi ne sme biti defenzivna, ker ni naš namen branjenje dnevnih politik, ampak iskanje najboljših rešitev za posamezne probleme.

Vzrok gledanj nekaterih komunistov, ki so začeli izgubljati zaupanje v sposobnost ZK, da bi se naprej pozitivno usmerjala družbeno gibanja, je tudi idealiziranje ZK ter razočaranje nad neaktivnim in oportunističnim delom članstva, čeprav tudi tu ni druge poti kot borba za konkretno odpravo teh slabosti pri posameznih članih in posameznih organizacijah. Drugi vzrok pa je, da gledajo na ZK predvsem skozi osnovno organizacijo z vsemi njenimi slabostmi, ki jim tako po okviru oz. okolju, v katerega je čisto postavljena (letnik), kakor tudi po ključni vsebini dela ne more predstavljati resnične vodilne usmerja-joče sile, v kateri bi tudi oni sami našli svoje mesto. Zato je skrajni čas, da naše ugotovitve o nujnosti gibanjskih metod dela (III. plenum, 8. seja UK ZKS) v praksi realiziramo.

Ob koncu velja samo še ponovno opozoriti, da ob vsej okrepljeni predkongresni aktivnosti ne smemo pozabiti, da vloga ZK ni v reševanju problemov in diriganju rešitev, ampak v usposabljanju komunistov, da uvidijo najnaprednejše rešitve in se zanje potem bore kot člani raznih organov in organizacij.

VSESTRANSKA RAZPRAVA

Po referatu se je razvila živahna in tebna razprava, v kateri je sodelovalo 17 diskutantov, med njimi tudi član IK CK ZKS Stane Kavčič. Razprava je ocenila situacijo na posameznih področjih dopolnila z nekaterimi novimi dejstvi in pogledi ter prispevala k jasnejšemu začrtanju orientacije komunistov ob najvažnejših problemih na univerzi.

Nadaljnje vsebinsko delo v reformo študija

V razpravi o problemih reforme študija je dr. Dušan Pirjevec opozoril, da se je pri izvedbi reforme poudarjal predvsem splošni interes družbe (potrebe po večjem številu in različnih profilih strokovnjakov), spregledan pa je bil »interes in struktura posameznih strok« — zlasti v tem smislu, da razmerje med stopnjami vsebinsko še ni točno določeno. Razdelitev: I. stopnja — splošen pregled, II. stopnja — poglobljanje v iste predmete se mu ne zdi ustrezna strokam samim in je hkrati le kompromisna rešitev ideje o inverziji. Mitja Rotevnik je ob teh vprašanjih opozoril na nevarnost posploševanja, ker so že n. pr. med oddelki filozofske fakultete velike razlike.

Jože Pčrnauš je poudaril tri zahteve resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov: I. več diplomantov, 2. različni profili in 3. vzgoja tudi upravljalcev, ne le proizvajalcev. Omenil je, da so bile organizacijske spremembe hitro napravljene, vsebinske pa se še sedaj le počasi uveljavljajo oz. roma so celo tendence po vrnitvi na staro. Pri vprašanju I. stopnje je ponovno poudaril njeno potrebnost z ozirom na to, da je neracionalno, če strokovnjaki II. stopnje opravljajo dela, ki bi jih lahko opravljali tudi diplomanti I. stopnje. Nato je govoril o tem, da zdaj ponekod ponavljajo napako, ki jo sicer sami kritizirajo, s tem ko hočejo v enem mesecu bistveno spreminjati učne načrte in programe brez temeljitih notranje-fakultetnih analiz, kakor tudi brez posvetovanja z operativno, kot je to trenutno primer pravne fakultete. Učni programi tudi sicer ne bi smeli biti prepuščeni posameznikom, ampak je stvar fakultete, da jih vskladi v celoto, ker je ena od negativnih posledic čisto tudi preobremenjenost študenta (45 ur in več). Glede razmerja med stopnjami pa je bil mnenja, da je to strokovni problem posameznih strok.

Dr. Bogomir Sajovic je med drugim omenil, da bi bilo treba priznati, da je reforma v starih načrtih omogočila odstraniti tisto, kar je bilo slabo ter razviti nekatere nove panoge in da bi bilo treba te pozitivne pridobitve še naprej razvijati.

Božidar Debenjak je med drugim opozoril, da se je treba še naprej boriti za učinkovito skrajšanje študija, ki je bilo doslej zelo majhno.

Dr. Miro Černivec je omenil težave pri prehodu študentov na druge fakultete v Jugoslaviji in tujemstvu kot problem, ki bi ga bilo treba čimprej rešiti.

Pomanjkanje sredstev za modernizacijo pouka — najresnejše vprašanje

Razprava je pokazala, da se je problem osebnih dohodkov nekoliko uhajal, zato pa se je toliko bolj zaostriло vprašanje materialne baze, predvsem kot pogoj za modernizacijo pouka in znanstvenega dela. Kot so poudarjali diskutanti, gre tu za izredno pereč problem preamajhnih kapacitet nekaterih fakultet, pomanjkanja sredstev za moderne aparate in opremo, za literaturo itd., opozorili pa so tudi na to, da bi se položaj izboljšal že s popolnejšim izkoriščanjem teh možnosti na ostrežnih inštitutih.

Po mnenju nekaterih bi si bilo treba prizadevati za ustvaritev takega mehanizma, ki ne bi pomenil administrativne delitve sredstev, ampak bi zagotavljal formiranje dohodka na osnovi dejanskih potreb.

Ustvarjalno znanstveno — raziskovalno delo

Nekaj diskutantov je omenilo problem znanstveno-raziskovalnega dela, ki ga je treba gledati v širšem sklopu skupaj z inštituti za akademsko znanost. Poudarjeno je bilo, da se ne smemo zadovoljevati z golo aplikacijo v tujini ali v preteklosti odkritih idej in dogmaj, ampak da je treba materialno in z lastnim ustvarjalnim naporom podpirati tudi samostojno razvijanje znanstvenih dogmaj v posameznih strokah. Poleg pomanjkanja sredstev je tu problem tudi pomanjkanje programov in konceptov.

Okrepiti idejno delo

Vladimir Kavčič je poudaril, da smo priča procesu demokratizacije, ki se ga ne da planirati in ki nas, čeprav smo inspiratorji tega procesa, včasih udari nazaj in nas hude neprisrčljive. Omenil je, da je neka komisija že pred dvema leti prišla do zaključka, da delo na univerzi idejno stagnira, a da odgovorni politični ljudje na to niso reagirali. Izrazil je prepričanje, da študentje, ki danes aplavdirajo nekaterim problematičnim stališčem, niso idejno usmerjeni v to smer, ali pa sovaržno razpoloženi proti naši družbi — le da močno čutijo določene probleme pred seboj in ker se komunisti niso postavili na čelo reševanja te problematike, so šli pač za drugimi. Na koncu je izrazil pomisleke zoper take administrativne posege, ki bi postavili komuniste v situacijo, da zagovarjajo ukrepe, v katere niso prepričani.

Tudi Janez Kocijančič je bil mnenja, da moramo biti zelo samokritični, ker nismo znali dati pravilne ocene in podpore spontani družbeni angažiranosti študentov. Ker nismo pravi čas podprli teh težav in ker so to storili drugi, je del študentov naseljen določenim abstraktnim načelom te grupacije o kritiki, o nesposobnosti in zbirokratiziranosti družbenopolitičnih organizacij ter o vloži inteligence, ki naj bi izpolnila to vrzel, del teh tendenc pa je našel svoj odmev tudi v »Tribuni«. Diskutanti je nato navedli vrsto primerov, ki po njegovem mnenju potrjujejo to oceno ter opozorili na odgovornost komunistov v uredništvu za tako pisanje. Nato je omenil, da imajo tudi tisti, ki s sovražnih pozicij navedajo naš sistem, v mnogih stvareh prav, kar se da razčistiti samo v konkretni idejni borbi, za katero pa smo se doslej mnogo premalo usposabljali. Podprl je stališče referata o nužnosti aktiviranja komunistov tudi v publicistiki. V svojih predlogih za nadaljnje delo je omenil pri tem nužnost pospešenega reševanja problemov fakultet in študentov s pomočjo samoupravnega mehanizma ob istočasni okrepitvi idejnopolitičnega dela v ZK in ZS. — Omenil je tudi nepravilno »čuvanje avtoritete« naših najvišjih organov, ki so doslej le malokrat pred študenti odprli in pojasnili najnovejšo alternativno v raznih vprašanjih, kar je prav tako ustvarjalo podlago za pojave kritikarstva. Podprl je stališče, da je treba s komunisti, ki so se zadnji čas znašli na čudnih pozicijah, diskutirati in jim omogočiti, da spoznajo ozadje teh procesov. Na koncu je postavil še zahtevo po večjem vključevanju ljudi z visoke šole za politične vede v idejno in politično delo na univerzi.

Ivan Kreft je opozoril na to, da moramo biti bolj zaskrbljeni nad pasivno večino, kakor pa nad aktivno manjšino študentov, pa čeprav se ta včasih ne zna jasno orientirati.

Tine Hribar je bil mnenja, da situacija ni tako slaba kot jo nekateri ocenjujejo in da bodo komunisti hkrati s ostalimi študenti znali pravilno ocenjevati posamezna stališča, kar se je pokazalo že na zadnjem razgovoru o »Tribuni«. Omenil je tudi, da so komunisti sicer dopustili objavo

nekaterih člankov v Tribuni, da pa so odgovori že pripravljeni.

Podobno mnenje je zastopal tudi Tone Zimšek, ki je dejal, da naš nekritičnost nekaterih študentov do omenjenih koncepcij ne sme prestrašiti, ampak da moramo predvsem izkoristiti razgibanost študentov in jo z borbo mnenj usmerjati. Prav ta razgibanost bo zdrnila komuniste iz lenobe in v tem je najbolj pozitivna stran trenutne situacije. Odprte razprave in borba mnenj lahko najbolj prispevajo k idejnemu formiranju študentov.

Milovan Čikić je dejal, da je bila pasivizacija mladine posledica preveč načelnih razprav v preteklosti. Razen tega je bil mnenja, da so bila idejna vprašanja čisto zvučarizirana, da je lahko o marksističnih vprašanjih (tudi ob ustavni diskusiji) vsakdo predaval itd., kar je mladino še bolj odtujevalo. Prav ta nasprotja so se zaostriła in prišla na dan na univerzi, nato pa so se s postopki nekaterih uredništev, ki so študentom odklonila dva članka, še zaostriła.

Gojko Stanič je med drugim izrazil prepričanje, da smo na univerzi zelo zanemarili idejno-politično delo in pravilno informiranje ljudi. Študentje dejansko nimajo celovitega vpogleda v družbeno dogajanje in si ustvarjajo mnenje čisto le na podlagi raznih afer in govoric. Tega s pomočjo predmetov »Uvod v družbene vede« in podobnih ne bomo rešili, ampak bo treba okrepiti tudi druge oblike, predvsem svobodne katedre.

Marjan Ulčar je poudaril, da je bila kritična in odprta obrava problema ves čas naš namen, da pa moramo zdaj »gotovilo« skozi ta demokratski mehanizem tudi njegovo dejansko socialistično vsebino. Kritika je pravzaprav le metoda, ki nam odkriva določeno problematiko in mobilizira ljudi za njeno reševanje. Prav tu pa je bilo storjenih več napak v smeri fetišiziranja kritike, v smeri abstraktnih in vsesplošnih kritik itd., ki študentov ni angažirala za reševanje problemov. Končno je dejal, da je nužno potrebno kvalitetnejše in poglobljeno idejno delo ZK in pa hitrejšo reagiranje na razna stališča, da komunisti ne bodo na repu dogodkov.

Priredil M. K.

DISKUSIJA STANETA KAVČIČA

Na koncu se je oglasil k besedi tudi Stane Kavčič. Najprej je opozoril na dva bistvena problema celotne družbe, ki vplivata tudi na situacijo na univerzi, in ki jih bo treba mnogo hitreje reševati. Prvi je materialna osnova, konkretno standard, ki zahteva resne napore celotne družbe za izboljšanje položaja. Kadarkoli je med osnovnimi delovnimi množicami preveč nerešenih vprašanj, se to vedno manifestira v idejni nadstavbi in seveda tudi na univerzi. Nesporno je, da se je danes v osnovnih množicah, v materialnih osnovah delovnega človeka, delovne organizacije in komunite, dalje v nekaterih nerešenih problemih v zvezi s sistemom, nako-pičilo mnogo problemov, ki zahtevajo učinkovito in hitro akcijo.

»Dejstvo je,« je dejal tov. Kavčič, »da smo z objavo predkongresnih smernic jasno povedali menjanje razdelitve nacionalnega dohodka, da smo z akcijo, kot je minimum 25.000 din dohodka, sprožili, lahko rečem, socialna gibanja v osnovi delovnih množic, kar ustvarja marsikdaj razne iluzije, pretirane želje, ko hkrati nekih odločnih, stvarnih premikov še nismo napravili. Zato mislim, da je treba v tej smeri v letošnjem letu in naslednjih letih napraviti krepke in odločne premike.

Drugi problem je duhovno idejni problem naše družbe. Čimbolj se naša družba dejansko organizira preko različnih linij samoupravljanja in čimbolj s vsesplošnimi programskimi in ustavnimi načeli postavljamo v centralno dogajanje človeka kot subjekta družbe gibanja, toliko bolj je neizbežno potrebna kvalitetna idejna akcija komunistov, če hočemo dana protislovja razreševati in situacijo obvladovati. Dejansko pa danes stvari ne gredo preveč skladno, kajti v mnogih organizacijah, tudi v ZK, imamo opravka z nekakšno administrativno-poslovniško mentaliteto, ki se ukvarja predvsem s stvarmi, ki vidi samo številke, odstotke, investicije, ne vidi pa konkretnih manifestacij človeka in sploh ne razmišlja, kako poglobiti in odprati perspektive, kako ustvarjati vzdušje, v katerem bo napredoval itd.

Obstaja dialektična povezanost med teorijo in duhom, na katero pa v praksi mnogi pozabljajo. Eni se pehajo samo za praktičističnimi konkretnimi rezultati, investicijami, proračuni itd., drugi pa pra-

vijo: to ni nič, to je ekonomizacija, to je tehnokratizacija in abstraktno filozofirajo o človeku nasploh.

Glede situacije na univerzi se strinjam z diskutanti, ki so izrazili pomislek, češ da se nečesa bojimo, da je situacija zelo kritična itd. Gotovo je, da taka ocena ne ustreza dejanskemu stanju. Nekatere od teh problemov lahko zelo hitro rešimo ob pogoj, da ne spimo ob problemih, ki so odprti, da smo sposobni določene pojave videti, analizirati in jih oceniti, kakor zasluži. Zdi pa se mi, da je bilo dosedanje delo političnih organizacij na univerzi, zlasti pa univerzitetnega komiteja in ZS, čeprav je bilo zelo aktivno in čeprav so tovariši bili dneve in noči na univerzi, vendarle nekoliko preveč usmerjeno v upravno administrativne stvari, preveč samo v statute, zapostavljali pa so idejne procese, idejno problematiko na univerzi.

In če je treba kakšen zaključek napraviti, če se moramo kaj naučiti iz te situacije, potem je treba napraviti zaključek, da se orientiramo k osnovnim študentskim masam. Treba je komunicirati s študenti, z njimi diskutirati, jih poslušati — ne rečem, da jim je treba dati vedno prav — jim odgovarjati in prav tu je treba ustvariti duhovno bogastvo. To je duhovni potencial, ki mu je treba odprati perspektivo in ne delati z njim samo kot z objektom, ampak ustvariti možnosti, da prodre in se uveljavi.

Tov. Kavčič je nato govoril o konkretnih protislovjih naše družbe in dejal: »Takoj pa se postavlja vprašanje, kako razreševati ta protislovja. Ali iti tako, da bo še ta edini subjekt — ZK oziroma zgodovinski subjekt — razvijal stvar v smislu svojega programa, to se pravi, da bo postopoma odmiral in da bo namesto njega prihajal čimbolj osveščen individualni subjekt — individualni človek, ki se bo začel opredeljevati po stališčih in ne po grupacijah, ali iti v drugo koncepcijo, ki se sliši sedaj, zavita z raznimi filozofskimi traktati, namreč, da je ta subjekt preživel in naj se namesto njega formira več grup, več subjektov. Prva vodi naprej, k večji afirmaciji človeka, druga vodi nazaj k parlamentarni obliki, za katere ne rečem, da je vedno antisocialistična, preko katere bodo mnoge družbene strukture prišle v socializem, ampak za

nas ne pride v poštev, ker smo izvršili revolucijo pod vodstvom KP in ker se je pri nas zgodilo še marsikaj drugega. Naša struktura je danes taka, da se ne bo vračala nazaj, ampak se bo razvijala naprej.

Ko je nadaljeval, je omenil tudi vprašanje administrativnih ukrepov, ki ga je postavil eden od diskutantov, ter dejal: »Zavedati se moramo, da se popolnoma administrativnih ukrepov nismo odrekli in se jih še dolgo časa ne bomo. Dokler obstajajo vsa ta protislovja, so določeni administrativni ukrepi neizbežno potrebni. Gotovo je, da ne bomo dovolili neke anti-komunistične organizirane politične akcije. To bi bilo tudi protustavno in v taki ustavni ureditvi se zrcali tudi element diktature proletariata, ki je vključen v naš sistem neposredne demokracije, v sistem samoupravljanja. Komunisti nismo tako naivni, da bi dovolili, da zaradi demokracije pustimo, da se nasprotnik najprej organizira, potem ko je organiziran, se bomo pa začeli z njim boriti. Čim bo konkretna politična kontraakcija, ga bomo zaustavili, naredili bomo vse, da oddvojimo tistega, ki je zapeljan, od tistega, ki je načrtno delal. Inicijatorji takih frontalnih napadov na naš družbeni sistem in na vse naše institucije, v prvi vrsti na ZK, prikrivajo svoj pravi namen z raznimi frazami o socializmu. To teorijo poznamo. Ze med vojno smo imeli ljudi, ki so rekli: smo za osvobodilno fronto, toda brez komunistov. Vsi tisti, ki so tako postavljali, so kasneje končali v beli gardi. In če danes kdo postavlja: sem za socializem, ampak brez komunistov, proti Zvezi komunistov, je neizbežna logika, da bo kaj čudno končal.

Nato je tov. Kavčič govoril še o pomanjkanju borbe mnenj in kritike ter zaključil z besedami: »Treba je razvijati bogastvo idej, razvijati pogumen, ustvarjalni duh, a treba ga je razvijati ne samo v naši organizaciji ZK, saj imamo SZDL, ki daje v tem pogledu neomejene možnosti. Strinjam se z vsemi, da je v tem pogledu na univerzi mrtvilo. Mislim, da je to naša skupna zasluga in če hočete, sem najprej samokritičen v imenu naše institucije. Mislim, da moramo v prihodnje mnogo bolj neposredno komunicirati. Treba je torej imeti neposreden kontakt z vsemi študenti in če bo univerzitetni komite aktiven, »madležen« in siten, sem prepričan, da bodo rezultati uspešni in koristni. Želim vam čim več uspehov in v okviru mojih možnosti vam bom tudi na razpolago.

Na dodatno vprašanje, ali obstaja razlika med stališči tov. Kavčiča na razgovoru z redakcijo Perspektiv in pred kratkim izraženimi stališči tov. Tomšičeve, je tov. Kavčič pojasnil, da ima ta navidezna različnost svoje vzroke: »Z redakcijo Perspektiv sem se razgovarjal izključno z namenom, da jim skušam dopovedati in pokazati, kam vodijo nekatere tendence, ki so se začele nakazovati v nekaterih člankih. Enostavno sem jim rekel: nahajate se na razpotjih in se morate odločiti; če dejansko hočete biti integralni del družbe, potem ne morete in ne smete tako pisati. Ne bo vas rešilo, če govorite, da ste za integracijo in socializem, delate pa popolnoma drugače. Takrat še nisem hotel imenovati akcije, oz. da vodi druga alternativa praznopravn na antikomunistične, antisocialistične pozicije. Govoril sem samo, da jih vodi v izolacijo z vsemi posledicami. V tej zvezi sem se zelo trudil, da jih prepričam in pokazem, zlasti tistim, ki se niso zavedali, kam stvari grejo.

Od tega je minilo približno dva in pol meseca in tega razpotja ni več. Za grupo, ki predstavlja vodečo silo v redakcijskem odboru, je razpotje z vsemi izjavami in akcijami likvidirano v negativni smeri. Če se enostavno še naprej ponavlja, da so obstoječe institucije zamentirane in zbirokratizirane, če v tej številki ni nobenega odgovora na famozni napad »Iz oči v oči«, je popolnoma jasno, da je razpotje likvidirano v negativni smeri. Tovarišica Tomšičeva je ugotovila, da je razpotje likvidirano, in povedala, kakšne so posledice tega, razvedala, da ne bomo dovolili tega in da morajo tu pričakovati protiakcijo. Če je nekdo zaplaval v oblake in na tem razpotju svoj akcijo, bo pač moral preiti ali slej pa na realna tla. Vendar pa bi bilo nepravilno kritizirati, ali celo sumničati vse ljudi, ki so na primer objavljali v Perspektivah. Ti ljudje so lahko odprali konkretno problematiko — kot npr. študentje ekonomije — in mi ne smatramo, da je revija v celoti na antisocialističnih pozicijah. Obsojamo samo poskuse, ki so po svojem bistvu antisocialističnega značaja, akcijo, ki je šla frontalno zoper naš sistem, napade zoper vse naše institucije itd. Prav na tej osnovi, ki pred tremi meseci še ni bila posebej jasna, pa je treba izvršiti popolnoma jasno diferenciacijo.

RAZPRAVA O KOMUNIKACIJAH

Razprava o vlogi množičnih komunikacijskih sredstev kot so: dnevni tisk, radio in televizija, ni nov pojav, res pa je, da se je — popolnoma logično — razmahnila v zadnjem času. Če je namreč prodor samoupravnih teženj v tkivo družbenih odnosov zgodovinsko ustvarjalno dejanje, ki vnosa nove kvalitete v vsa posamezna življenjska področja, potem se očitno spremenja tudi funkcija in koimenovanih komunikacijskih sredstev. V naši situaciji ta njihova funkcija še ni realizirana. Se zmerom so ta sredstva pojmovana kot posredniki med družbeno skupnostjo in v družbenih predstavništvih, in sicer posredniki predvsem v tem smislu, da množične delovne ljudstva informirajo o sklepih predstavništva in jih razgojajo, ne delujejo pa še kot gibala uveljavljanja neposrednih samoupravnih interesov in ne prispevajo k odpravi dvojnosti med samoupravnimi skupnostmi in formi na ta način, da bi uveljavljali življenjske pobude in stališča vod skopaj.

V zadnjem času smo brali oziroma poslušali nekaj razprav, ki so odločno poudarjale, da so naše množične komunikacije neustrezne splošnemu družbenemu razvoju. Najostreje so svoje stališče formulirali bodisi na razgovoru o položaju intelektualca bodisi na simpoziju o slovenski kulturi Niko Grafenauer, Dušan Pirjevec in Taras Kermauner in Tomaž Salamun. Položaj komunikacij so prikazali v shematičnem prikazu razvoja, ki ga doživlja naša družba v zadnjem desetletju. Če smo se v družbenem življenju znašli sredi spopada med težnjo po vodenju družbe iz enega centra (T. Kermauner) na eni in težnjo po samoupravljanju na drugi strani, torej v spopadu med birokracijo in demokracijo, pri čemer birokracija pologoma odstopa, čeprav se še zmerom oklepa svojih pozicij, je — nazivamo zaključke, kot so jih izrekli diskutanti — za množične komunikacije značilno, da v njih ta spopad še ni prišel do izraza, ker je birokracija na njihovem posedovanju še posebej zainteresirana in jih ne izpušča iz rok. Ali z drugimi besedami: »Če se v družbenem življenju vse bolj uveljavlja medsebojno učinkovanje različnih subjektov, pa šel diskusija ohraniti položaj, v katerem se uveljavlja kot subjekt samo ona...« (parafraza izjavljaj T. Kermaunerja). V družbenem življenju — se nadaljuje izpeljava — ni več v veljavi princip, da je edina in vodilna sila v družbi subjekt birokracije, pač pa je že mogoče ugotoviti, katera subjektivna sila, kateri subjekt, (ki jih je po Kermaunerju shemi več), je socialnos najbolj ustrezen. »Birokracija, ki ima monopol nad sredstvi javnega komuniciranja, pa ne dopušča, da bi se skozi ta sredstva uveljavljali še tudi drugi obstoječi subjekti. Ker birokracija ni gibalna sila našega razvoja, so mu neustrezna tudi komunikacijska sredstva, ki jih izključno poseduje. Tako Kermauner! Niko Grafenauer izaja na podoben način podobne zaključke in nekoliko podrobneje opredeljuje te zaključke same: če je birokracija zainteresirana na svojem izključnem monopolu nad sredstvi komuniciranja, je torej zainteresirana tudi na ohranitvi videza družbenih odnosov, kakršnega si želi, kakršna ta najbolj ustreza, ter pa dejansko stanje z videzom ni identično, si prizadeva zavreti in zadušiti resnico o dejanskem stanju ter ohranjati videz za vsako ceno. Da ji to uspe, mora imeti tudi ustrezen setov sodelavcev. Kadrovska politika je temu namenu podrejena in si prizadeva pridobivati in novinarski

Tribuna je v svoji zadnji številki objavila tudi daljši zapis s simpozija o slovenski kulturi, ki ga je sklicalo KUD A. T. Linhart. Avtor omenjenega zapisa si je med številnimi drugimi nemočmi ali vsaj svojevoljnimi in enostranskimi ocenami dovolil prikriti svoj lastnim zahtevam in težnjam tudi mojo diskusijo o slovenskih revijah in predloge, ki sem jih dal v tej zvezi. Iz diskusije, ki jo bom v naslednjih vrsticah kratko povzel, je amodeliral novinarsko raco, tako ogromno in tako pisano, kot je bilo potrebno, da je proti njej uporabil svoje malokalibrsko idejno orodje in ob vpihli razglašena vanidognatskega avtomata napovedal boj zmagaj, ki ga je usvarila njegova lastna fantazija.

poklic predvsem polinteligente, ki seveda, zaradi svoje polinteligence, verno sledijo željam in naročilom birokracije. Tu pa tam se sicer zgodi, da drugače misleči interesi in stališča vendarle prodorjo, vendar gre pri tem — tako trdijo bolj ali manj — nimno vsi zagovorniki te razprave — za taktilno ravnanje birokracije, ki želi dokazati svojo demokratičnost, čeprav v resnici ni demokratična, kar dokazuje že dejstvo — parafraziram Salamuna — da na posamezne kritike, uperjene proti njej, sploh ne da odgovora, sploh ne reagira.

Kakorkoli se lahko strinjam z načelom, da ljudi ne smemo pojmovati kot nekakšno množico delovnih ljudi, temveč si moramo prizadevati, da jih bomo uveljavljali kot zavezane posameznike in torej kot subjekte družbenega razvoja (parafraza Veljka Rusa, razponor o položaju inteligence na ekonomski fakulteti) in kakorkoli se pridruženjem izohodišča misli, da naša komunikacijska sredstva po svoji vsebini in programski plati ne odsevaajo družbenega in življenjskega dogajanja v vsej njegovi celoti niti ne ustrezajo tem potrebam razvoja, se vendarle ne morem pridužiti shematičnemu prikazu razlogov, da je temu tako. Skušajmo podati povzetek navedenih stališč: birokracija ima monopol nad sredstvi komunikacije; dopušča samo svojo verzijo tolmačenja družbenega dogajanja in odnosov, vse druge poglede briksirja, da bi ohranila svoj monopolni položaj, ima zbrane pod seboj polinteligente, ki dejanskega stanja niti ne vidijo, pa tudi ko pa bi, bi bili pripravljeni na prvi namig ubogati povelja birokracije in pozabiti na tisto, kar so videli.

Poraja se vrsta vprašanj, ki jih tretiram kot dovolj pomembna. Kaj pojmujejo pod birokracijoj? Ali samo neke otople varuhe državne blaginje in morda še državne varnostis, ali pa kar vse formirane družbene organizacije in institucije od Socialistične zveze do skupščin? Shematična izhodišča navedenih kritik precej nedvoumno opozarjajo na to, da gre za pritriljen odgovor na sledeče vprašanje. Toda če je tako, se v naslednjem trenutku razpre vprašanje, zakaj se prav te organizacije in institucije tudi same — celo odločneje kot množične komunikacije — v imenu demokracizacije in vse bolj neposrednega uveljavljanja samoupravljanja otepaajo birokratske stagnacije. Odgovorjam si, da pač zato, ker je revolucija, ki jo živimo, sprožila prvo latentna človeška težnja po sprostitvi, po uveljavitvi, po vzponu vsakega posameznika v subjekt družbenega življenja; če je bila v kritičnem ponovnem obdobju potrebna faza centralizma in sicer predvsem v obliki boja s tendencami, ki niso bile pripravljene priznati republikanarne težnje po dejanski socialistični demokraciji, se je to zgodilo samo zaradi omogočujoče te težnje: birokratizem, ki se je izoblikoval v tem obdobju, je vključeval samo tiste sile ali posameznike, ki so želeli varnostno fazo njegove centralizma še nadaljevati, ali morda celo zavlačevati v nedogled. S tem in takimi silami se moramo — če ne drugje, v imenu naših splošno formuliranih načel v programu ZKJ in v ustavi — otepati še zdaj (in predvsem zdaj). Kaj pa vsebujejo ta načela? Resnično znanje, pronicljivost in družbeni prakti najustrežnejši argumenti so tisti elementi, ki naj se uveljavljajo v procesu družbenega dogovarjanja. Povsod, od Socialistične zveze do skupščin, se zavzemamo za spoštovanje tega načela, torej za spoštovanje argumentov in zdrave človeške pameti ter

POLEMIKA

Poročevalska nemoč ali premojšljeno podtikanje?

Komunikacija

Foto: Joco Znidaršič

Članekar B. P. si je namreč izbral metodo, ki je celo v slovenski novinarski praksi redka. Iz razmeroma obširne in s številnimi razlogi podprte diskusije je izdvojil predlog za eventualno združevanje kulturnih revij in mu pripisal tendence, ki z mojo diskusijo niso v nikakr ločni zvezi. V omenjenem diskusijem prispevku sem namreč izhajal iz predpostavke, ki je bila na simpoziju ves čas prisotna, da je naša kultura nezadostna, nerazvita, brez pravega družbenega ugleda. Ta hipotetza ni bila nova, pa čeprav sem se z njo strinjal, sem izrazil željo, da bi jo preverili v stvarnosti, soočili ne samo s kritiko sedanjega stanja, temveč tudi z obstoječimi materialnimi in personalnimi možnostmi. Trdil sem, da je tako soocenje mogoče samo v sodelovanju z

ljudmi, ki delajo na ločenem kulturnem področju, da tega soocenja imenu vse družbe ne more napraviti nobena od obojih kulturnih grupacij sama in tudi ne simpozij, kateremu smo prisostvovali. Trdil sem, da je tri vsaki umetnostni panogi poiskati tako imenovano idejno zaledje, nadrejen pojem ali družbeni interes s pomočjo katerega bomo šele lahko vzpostavili karhijo kulturnih vrednot in kulturnih potreb. Ono je, da vseh zahtev in vseh predlogov ne moremo uresničiti hkrati. Kritika sedanjega stanja bi bila po mojem mnenju globlji smisel šele tedaj, ko njeno pomočjo tudi ugotovimo, katere spremembe so možne takoj, katere šele kasneje.

Zaustavil sem se ob dejstvu, da imamo na Slovenskem pet kulturnih revij in kot hipotezo postavil trditve, da se okrog v reviji zbira najaktivnejši del kulturniske inteligence, tisti del, ki je resnično zavzet za našo kulturno stvarnost in kaže izredno pripravljenost za družbeno angažmna. Izrazil sem prepričanje, da so razlike med revijami principijalno utemeljene in nujne, da mi je iz razgovorov z bralci tudi znano, da težišče navzven niso vedno radosti jasne in za bralca tudi ne vedno zanimive. Bralci imajo večkrat vi da gre je za grupastvo, za neprincipialne, neomane delitve, za osebnas nesoglasja in za prestihosameznikov. Obenem pa vse te revije objavljajo idivo, ki ni vedno do kraja pretehtano in našembracu ne neobhodno potrebno. Revije porabljajo približno pedeset milijonov dinarjev, a so ob tem v stalni finančni krizi in ob našem življenjem standardu predrage, da bi bile dostopne širšem krogu bralcev, kateremu so namenjene. Izhajal sem iz stališča bralcev in trdil, da ne bi bilo nade škode, če bi bilo na Slovenskem manj revij, bi bile bolj kvalitetne in potrošnikovemu žepu bistrisopne. Predlagal sem, naj se uredniška pogodijo, če bi bilo mogoče katere od teh revij združiti vendar ne na škodo preprostosti in raznolikosti, ki je kažejo sedaj. Menil sem, da bi bilo za bralagodneje, a si našel različna stališča soočena sami sami reviji. Z združevanjem obstoječih revij bi dosegli vsestranski učinek. Kriteriji za izbor javljenega gradiva bi bili lahko strožji, kvalitetnejši. Družena francna sredstva bi omogočila virano izdajanje revije, uredniški odbor bi bilavsko močnejši, različni pogledi na stvarnost bi biopostali znatraj revije. Sodelavci združenih revij bi se mogli združevati v študijske skupine in specializirani za kvalitetno, teamsko raziskovalno da Vsi se namreč strinjamo, da današnjih kulturnih drugih družbenih problemov ni mogoče zajeti analitičnimi prebiski razgledih glav, temveč je treba k njim pristopiti s sodobnimi znanstvenimi metodami. Številna kulturna področja od literarne, svame, glasbene kritike do literarne zgodovine esite itd. terjajo teoretično poglavitno novemu časovnim razmeram odgovarjajoče sinleze. Tak poglavitnih študijskih analiza manjka vsem slovenskim revijam. Zakaj ne bi na primer združili vsi sil, ki se bavijo z literarno kritiko in jih usitili v sistematično proučevanje določenega literarnega fenomena? Kdaj in kako bi takšna študijskizdruževanja mogla postati ovira naše kulturne ustvarjalnosti? Ali se res moremo zadovoljiti s takšnimtermo kritiko, kot na primer prinašajo Naši gledi? In koliko časa bo še trajalo, da se bomolko lotiti teamskega raziskovalnega dela na podju kulture, kar je v razvitejših kulturnih drah že ustaljena praksa? S teamskim delom, s skupnimi sociološkimi pristopi bi lahko postopoma razvijali širšo razlana kulturna vprašanja in tudi nakazali objektivne možnosti za njihovo rešanje. S takšnim delom bi ob novi reviji postavili trdne temelje delovna kulturnega kluba, ki se za razliko od ostalih kulturnih klubov, ki ob danes v družbenem življenju večinoma le še igra veja, študijsko, konstruktivno ukvarjal s penmi, kulturnimi in drugimi družbenimi problemi. Očakem delovnem združevanju bi odpodli tuditaki o neprincipialnem grupastvu, ki ga nekatere kulturni in politični krogi naslavljajo na naslov sanjih kulturnih revij, oživil bi bi lahko tudi manje četrtkovne kulturne razgovore, na katerih bodisi v krogu sodelavcev revij bodisi pred širšo imajo, razpravljali o aktualni družbeni problematiki, vsebino teh razgovorov pa bi publicirali.

Takšen je bil moj predlog, nastavljen na uredništva slovenskih kulturnih revij. Vsi prizadevi so imeli možnost, da o njem povedo svoje mnenje, ga sprejmejo ali odklonijo. P sicer povsem naravno možnost pa je članekar B. P. izkoristil na povsem svojstven način. Ne da bi razpravljajl o razlogih, iz katerih je izhajal moj predlog, je predlog sam označil kot vodo na mlinvarnim težnjam birokratov, ki bi imel za javniteljenje katastrofalne posledice, mladi pa bi bi praktično onemogočeni, slovenska literatura in publicistika bi stagnirali, izgubljali stik s časovno realnostjo, ugasnila bi konfrontacija stališč itd. itd. Skratka: realizacija takega predloga bi bila vsem nasprotju z vsemi demokratičnimi normami itd.

Članekar B. P. je poraj 63 časopisnih vrstic, da je moj predlog o eventualnem združevanju slovenskih revij oblepil s srazvitimi političnimi obliži, nato pa v 13 vrsticah vredal, da je predlog za oživitve četrtkovnih kulturnih večerov edina konkretna pridobitev simpozija. Zl je tudi ta predlog razumel po svoje, ker me, da gre za nekakšno kulturno tribuno slovenskih revij. Upam, da bodo na osnovi opisane diskusije bralci lahko sami ugotovili, za kaj gre in ko se zlorabi demokracijo. Članekar B. P. pa je s tem zgledom dokazal, da je njegovo pojmovanje demokracije skrajno problematično in podrejeno imenom skupine in posameznikov, katerim vztrajno dajo mladostne vsi njegovi nastopi. To je seveda sicer njegove osebne opredelitve, vendar opisani način kaže, da je z njo toliko obremenjen, da je pač ču za poročevalsko objektivnost povsem pui na cedlu.

Menim, da bo to jasno razjasnilo mračne dvome tudi tistim, ki s mojem predlogu videli željo po ustanovitvi nekakega Pötteff klubaa, ali postus za institucionalno opozelite v smislu ideologije Perspektiv.

Vladimir Kavčič

Še enkrat na temo: STERIJINO POZORJE

Sterijino pozorje, doslej naša osrednja in — kar je treba posebej poudariti — delovna manifestacija domače dramske literature in domačega gledališča, danes pa samo še ineracija repozentance, muzeja in družbene malobrižnosti — bi moralo ne samo ohranjati, ampak čedalje bolj krepiti svojo funkcijo, zaradi katere je bilo tudi formirano. In to je: razvoj domače dramatike v zavesno družbeno silo, delovni stimulan domačim avtorjem in gledališnikom, ki naj se ne potapljajo v vode slabomnega esticiizma in družbenega diletantizma, ampak naj se angažirajo — pogumno in ne oziraje se na najrazličnejše predsodke — v socializiranojo človeka. Tu pa umetnost tudi nasploh prerašča inertne, estetičistične sheme in v svoji družbeni akciji kaže, koliko tudi v resnici pomeni in koliko je vredna.

Sterijino pozorje se bo letos zelo pogumno odreklo svoji dosedanj funkciji in bo začelo apologetsko slaviti — danes bolj malo živo in pomembno dramatiklo Brantislava Nušića. To je sicer treba pohvaliti, a le, ko bi ta praznična apologeta ne spodrinjala domačih novitet in se ne uveljavljala na njihov račun. Mislimo, da je še tako pomankljiva sodbna dramska tvornost pri nas kljub vsemu še vedno dragocenišča in bolj vredna pozornosti, kakor kakršnakoli historična, zgolj praznina panorama.

Zato moramo ostro protestirati zoper nedemokratične ekscese vodstva novosadske prireditelje. Pričakujemo tudi, da bo vodstvo pojasnilo svoja stališča, ki so pripeljala do takó lažljivega repertoarja kot letos. Če tega ne bo storilo, potem je njegova družbena nezainteresiranost na dani in nima nobenega smisla, da še naprej opravlja svojo funkcijo.

S tem v zvezi je direktor ljubljanske Drame Bojan Stih postal upravnemu odboru in direkciji Sterijinega pozorja in tudi vsem slovenskim gledališcem dopis, v katerem protestira zoper repertoarne metode (da bomo letos v Novem Sadu videli eno samo noviteto, vsi ostali teksti pa so ali adaptacije ali dela iz kulturne dediščine) in izjavlja, da se ljubljanska Drama — če se bo taka repertoarna politika še uveljavljala — ne bo več prijavljala za to tradicionalno jugoslovansko gledališko prireditev. Na ta dopis je postal ljubljanski Oder 57 vsem slovenskim teatrom pismo, ki ga zaradi njegove kategoričnosti objavljamo (skupaj s pismom Drame) in se mu pridružujemo o dobri veri, da ne bo ostalo samo pri deklarativnem protestu, ampak da bo deklaracija prešla naprej v praktično, kreativno družbeno akcijo, saj ob zveznih manifestacijah a la Sterijino pozorje ne moremo biti brezbrilni. ANDREJ INKRET

Upravnemu odboru in direkciji Sterijinega pozorja

V dnevnem časopisju smo prebrali vest o repertoarju letošnjega Sterijinega pozorja. Priznati moramo, da nas je ta izbor močno presenetil, saj lahko ugotovimo, da je letošnje Pozorje povsem izgubilo svoj repertoarni obraz, hkrati s tem pa je tudi zastavilo svoje dosedanje programske linije. Če je bilo Sterijino pozorje ustanovljeno zato, da podpira in

stimulira razvoj domače dramatike v okviru posameznih nacionalnih kultur, potem se je letošnje Sterijino pozorje povsem oddaljilo od imenovane dolgotrajne plodne in konstruktivne linije. V letošnjem programu je zastopana samo ena absolutna dramska noviteta, vse ostalo so le adaptacije, dela in kulturne dediščine. Ali ena sama noviteta lahko še festivalno predstavlja našo domačo dramatikoj? Najbrž ne! In kateri je osnovni kriterij Sterijinega pozorja: ali reprezentativne akademske predstave, jubilejne počastitve ali prikaz realnih stanj v domači dramatik in v jugoslovanskih gledališčih? O teh vprašanjih velja razmisljati in se duhovno, ne tradicijsko, bojevati za odkritje konstruktivne rešitve.

Povsem nesrečna se nam zdi še nekaj časa simbolična na Sterijinem pozorju, ki jo sestavlja mehanizem seštevka del iz kulturne dediščine, adaptacij in pa resničnih dramskih novitet. Jasno je, da bodo cilji Križevih, Sterijinih, Nušičevih in morebiti v bodočnosti Cankarjevih del, postinili v ozadje, ali vsaj na drugo mesto, domačo dramsko tvornost. Letos je omenjena simbolzosa prešla v svojo kritično fazo, ob kateri se moramo vsi, ki pomagamo rasti in razvoju domače dramatike, vprašati, ali je tak program Sterijinega pozorja sploh še smislen in stimulativen za razvoj domačih nacionalnih dramatik. Prepričani smo, da je to danes javno programsko, idejno in metodološko vprašanje. Od pozitivne in konstruktivne razrešitve tega problema zavistita tudi usoda in bodočnost Sterijinega pozorja. Kolikor bo letošnja programska linija obveljala tudi vnaprej, bodo seveda posamezna jugoslovanska gledališča vedno manj zainteresirana za Sterijino pozorje, s čemer pa bosta ogroženi iniciativa in dejavnost, ki sta doslej vendarle zapustili pozitivne sledove v naši gledališki kulturi. Te kratke misli se nam je zdelo vredno zapisati in vam jih sporočiti kot naš prispevek za načelno diskusijo o bodočnosti Sterijinega pozorja. Zakaj kolikor se bo uveljavljala letošnja programska linija in ne glede na to ali smo pretendenti za ureditev programa ali ne, se Drama SNG ne bo več udeležila te doslej tradicionalne jugoslovanske gledališke prireditve.

Ravnatelj Drame SNG: Bojan Stih

Vsem slovenskim gledališčem

Spoštovani tovariši,

pred dnevi smo prejeli kopijo dopisa ravnatelja ljubljanske Drame SNG, tovariša Bojana Stihaa, upravnemu odboru in direkciji Sterijinega pozorja. Ker se s stališči, navedenimi v tem dopisu strinjamo, predlagamo, da v smislu teh stališč vsa slovenska gledališča solidarno sestavijo resolucijo oziroma formulirajo skupno stališče. Kolikor tega stališča upravni odbor in direkcija Sterijinega pozorja ne bi sprejela, se pravi, kolikor ne bi že prihodnje leto Sterijino pozorje postalo dejavno družbeno-gledališko telo, ki bi z izključnim uprizaranjem domačih novitet usmerjalo jugoslovansko dramatiklo in gledališko dejavnost, in kolikor bi ostalo samo reprezentativna akademska smotra, predlagamo, da se slovenska gledališča s skupno izjavo odpovejo vnaprej sodelovanju na Sterijinem pozorju.

Ta dopis pošiljamo v vednost vsem slovenskim gledališčem.

S prijeteljskimi pozdravi!

ODER 57

ILUSTRACIJE

MAJHNA POVRŠNOST TOVARIŠA A. I.

V uvodni misli uredništva Tribune št. 9—10 ste zapisali med drugim, da je bistvena naloga našega glasila, »spodbujati k objavljanju člankov, ki analizirajo in prikazujejo resnične situacije in akcije v naši družbi...« Omenjam ta del našega vabila k sodelovanju zato, ker v isti številki objavljate izpod peresa A. I. prispevek na temo: »Preveč popisane papirja«, ki se mi zdi v nasprotju z vašim iskrenim namenom.

Ne nameravam obravnavati metode, ki jo je uporabil A. I. za kritiko mojega komentarja v Delu, objavljenega 20. marca pod naslovom »Preveč popisane papirja«. Smatram jo za neprimerno in nesolodno, kajti vzeli iz celotnega besedila stavek ali dva in potem zgraditi na to nekaj smiselno povsem drugega, je res nekoliko prehudu. Toda beseda ni o tem.

Zamislil sem se namreč nad piščevim obravnavanjem tistih ljudi, ki jih velika količina popisane papirja preveč zaposluje. Domnevam, da je precej nepočen, kdo so ljudje, ki sprejemajo družbeno-politične odločitve. Zdi se mi, da zamejnje politične ljudi s strankarskimi uradniki ali nečim temu podobnim. Moja domneva je sicer le deloma utemeljena s piščevim pogledom na mojo gloslo, kot pravi sam, »vključno zaskrbljeno nad zdravjem naših političnih delavcev«.

Sem resnično zaskrbljen nad zdravjem teh političnih delavcev, ki sprejemajo družbenopolitične odločitve. In kdo so? Samo v običajnih skupščinah jih je nekaj nad deset tisoč, v delavskih svetih nekaj deset tisoč in nekaj deset tisoč še v ostalih organizacijah samoupravljanja. Skoraj sto tisoč političnih delavcev, ki so iz vseh poklicev in družbenih slojev, odloča neposredno o družbenopolitičnih zadevah, ki zadevajo v Sloveniji skoraj dva milijona ljudi. Odločajo tudi o kulturi, katero bi želele tu pa tam kakšne interesne skupine kar pospravi v svoje prazne kašče.

Teh deset in deset tisoč političnih delavcev povezuje v njihovih prizadevanjih skupna skrb, kako zboljšati življenje vsem. Če je temu tako, potem je moja skrb za njihovo zdravje gotovo bolj utemeljena kot piščeva skrb za usodo slovenskega novinarstva. Saj morda zadeva problem preveč popisane papirja tudi njegovega skrbnika — starše ali štipenditorje, zagotovo pa to zadeva vedno skrbnikov ostalih študentov.

Na koncu pa še to: kadar s kom razpravljam, mi je zelo všeč, če leta in anonimen. Četudi ga osebno ne poznam, mi vendarle vzbujata ime in primke nekoliko več spoštovanja kot njegova anonimnost. Zato vas prosim, da v prilozi k temu sestavku poveste ime in primke avtorja omenjenega članka.

RUDI VOGRIC
novinar Dela

Pojasnilo uredništva: avtor omenjenega članka je Andrej Inkret.

POVRŠNOST. ALI KAJ VEČ?

V 9—10 številki Tribune (25. marca) je na 17. strani pod naslovom Problemi našega založništva našelano, da je moja knjiga Dialektika splošnomu nemarkotična. Izjavljam, da je taka sugovotivost popolnoma neresna in neodgovorna in sem glede tega pripravil eno samo polemiko.

Moja knjiga Dialektika je plod več kakor štiri-desetletnega študija; pred natisom so jo pregledali ljudje, ki se smekoloko spoznajo na marksizem. Človek se samo sprašuje, ali botruje takim izjavam samo površnost ali kaj več, posebej ker se moja knjiga izrazito ukvarja z nekimi navadnimi pacenji marksistične misli.

BRANKO RUDOLF

Majski festival

Vabila za udeležbo na letošnjem Majskem festivalu, osesnajstem po vrsti, so počela vsem poznanim študentskim skupinam v naši državi. Zadnji rok za prijavo je 15. april. Na tem festivalu, kakor tudi na preteklih, bodo zastopane vse veje študentske kulturne dejavnosti, tako da se pojavljene vse gledališke in folklorne skupine, pevski zbori in orkestri. Prav tako bodo organizirali tudi razstavo likovnih del študentov in študentske umetniške fotografije. Na festivalu bodo prikazali tudi filmi študentskih cineastov. Posebno pozornost je vredeti predlog, da se v okviru festivala sestanejo mladi kulturni delavci, ki bi razpravljali o najaktualnejših vprašanjih naše kulturne politike.

Doslej je največ študentskih društev prijavilo udeležbo folklornih ansamblrov, tako da so vsi terminski ki so bili predvideni za folklorne predstave, že izpolnjeni. Udeležbo svojih skupin so prijavili: AKUD Verica, Aev iz Skopja, France Maroš iz Ljubljane, KUD Zilica Jovanović — Spanac, OKUD Ivo Lola — Ribar iz Beograda in KUD Ramiz Sadiki iz Pristine. Drameke skupine so doslej prijavile samo dve nastopi. Drameški eksperimentalni studio KUD Zilica Jovanović — Spanac bo nastopil s Skandalom v Heidelbergu J. Brokiewicza, a mladinsko gledališče Ivo Lola Ribar z balado iz Trilja Voskova in Verica. Svojo udeležbo je najavila tudi dramska skupina Dadov in AGRFTV iz Beograda.

Od glasbenih prireditev bomo na festivalu lahko poslušali mladinski pevski zbor Ivo Lola Ribar, ki bo nastopil z Davidovimi pesmi in Requiemom G. Faurea in akademski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane. Razen tega bo na festivalu nastopile tudi mnoge solistov in skupin glasbenih akademij iz Beograda, Ljubljane, Sarajeva in Zagreba. Od zagrebških študentskih skupin bo kot predvidevamo, nastopila folklorna skupina, možka očet in mešan zbor KUDS Ivan Goran Kovačić ter študentsko eksperimentalno gledališče, ki je študira dva stara, dubrovniškega pisca Nikola Nalić in Kovačić in drama S živimi solzami jutra se začneja dan N. Verkišosa.

Peter Černe: Zenska figura.

Odsonot volje

Foto: Joco Znidaršič

POL URE PO PREDSTAVI

Arzenik in stare čipke

Glavni namen Kesselringove igre Arzenik in stare čipke je zabavati. Če je avtor s to igro imel še kake druge, močnejše ambicije, v kar pa močno dvomim, so le-te v obrtno sicer spretno in živo napisani komediji, žal, ostale nevidne in neslišne. Tekst ni zadnja beseda mode, niti ne hipertrofija satire — kot so me skušali podučiti v gledališkem listu, pač pa od časa do časa izredno, tu in tam pa manj zabaven, nikoli pa dolgočasen labirint situacijske komike v malomeščanski sredini viktorijanskega okolja.

Dejstvo, da se ob neprestanem pripravljanju grozovitosti, ubijanju, pokopavanju in drugih strahotah — lomimo od smeha — še ni dokaz, da delo doživljamo kot satiro na »resne« kriminalke, kot recimo ni res, da smeh v Mollerovem Zlahtnem meščanu, ki velja M. Jourdainu, doživljamo kot parodijo ali satiro na tragično zaljubljenost v resnih dramah. V obeh primerih gre za smeh, ki je pogojen s kontrasti med družbenim položajem likov in njihovimi prizadevanji oziroma aktivnostmi.

Ljubeznivost, dobrodelnost, očarljivost, pobožnost in puritanska morala brooklyn-skih dam pač ne gre skupaj z njihovim čudnim načinom osrečevanja starejših, osamljenih gospodov — navadico, ki ima za posledico dvajset grobov v kleti te njihove gostoljubne hiše. Satire, bodisi aktualno miljejske, bodisi žgoče družbene, ni. Nočem trditi, da sem jo pogrešal. Tistih nekaj aluzij na abotnost ameriške policije, komplicitar, po ameriško demokratičen sistem sprejemanja v umobolnice in »srečne dole«, pa na gledališko kritiko in odnos srednjega sloja do gledališča itd. so duhovitosti, ki v tej farsni situaciji samo še bolj spodbujajo gledalca k smehu in zabavi. Zabava pa se človek ob takem tekstu od časa do časa na moč iskreno in neprisiljeno.

Kar režiserju Zarku Petanu nikakor ne uspeva na straneh Nedeljskega dnevnika, Tovariša in Problemov — to namreč, da bi s svojim anti, črnim in drugim humorjem nasmejal občinstvo, mu je — glej čudo!, uspelo v smehu sicer tako malo naklonjenemu ambientu SNG. Njegova režija je ves čas z obrtniško-inteligen-co vztrajala na dveh nivojih: graditvi znanje, »kriminalne« napetosti in raziskovanju ter poudarjanju vsebinsko in situacijsko komičnih elementov igre. Oboje mu je uspelo zlit v pristno, neprepom-pozno, a vendar spektakularno predstavo, ki ima vse pogoje, da povprečnega gledalca zadovolji in dve uri brez pretirane-ga dolgočasenja »pošteno« zabava. Za kaj več se mi zdi, da tekst niti ne nudi mož-nosti.

V to pot izredno homogeni igri celotne-ga ansambla ni bilo izrazito slabih točk. Podpovprečne kreacije sta prispevala Lof-ze Rozman (Jonathan) in Marjan Hlastec (stražnik O'Hara). Od praktično neomeje-nega števila močnih interpretacij si je Rozman izbral pot satiriziranja ameriških gangsterskih krogov, kar je izpe-ljal z dosledno in trdovratno slaboum-nostjo. Slabost njegovega koncepta je pomanjkanje pestrosti reakcij, tistega kon-trapunkta med javno funkcijo zločinca in privatno platformo dedno obremenje-nega manijaka. Namesto tega je svojo fi-guro zreduciral na stereotipno karikatu-ro, ki v splošnem kontekstu komičnega ni prispevala vsega, kar bi sicer lahko. Hlastec je ponovil lik iz serije bedastih, omejenih mož postav, ne da bi mu ka-korkoli skušal pridodati okus specifično-sti. Doktor Einstein J. Rohačka je izha-jal iz podobnih izhodišč kot Rozmanov Jonathan, a mu vendar ne gre odrekati uspešnosti. Njegova klovnovsko zasnova-na pojavnost, njegov smisel za subtilno ironizacijo in zunanjo komičnost sta v da-nem kontekstu zadoščali. Dušan Skedl (poročnik Rooney), Janez Jerman (preča-stiti doktor Harper) in Maks Furijan

Metka Krašovec: Romanski portal, litografija 1963

(Mr. Whitterspoon) so ustvarili solidno opremljene fasade. Elaine Marije Benko-ve je izžarevala fluid privlačne, prikup-ne mladenke, ki ve, kaj hoče. Njen za-roženec Mortimer (Al Raner) je bil v do-ločenih trenutkih vrhunski ustvarjalec, di-namičen, samozavesten, izrazno razgiban protagonist z vsemi odlikami moderne-ga igralca, potem zopet povprečen in mo-noton v neresnem pretiravanju in površ-nem pakedranju. Trio »mirnega« viktor-janskega ognjišča — A. Valič (Teddy Brewster), Elvira Kraljeva (Abby Brew-ster) in Vida Juvanova (Martha Brew-ster) je jedro komičnih zapletov in raz-

pletov briljantno in suvereno, več kot za-dovoljivo reševal in ustvarjal nenehno vi-bracijo posrečenih akcentov, ki so se zli-vali v harmonično zaključene celote likov. A. Valič je to pot ponovno dokazal, da je igralec odličnih kvalitete in original-nih komičnih sposobnosti, ki je zmožen že s samo prisotnostjo svoje pojavnosti ustvarjati potrebno vzdušje in izzvati sal-ve spontanega smeha. Sestri Brewster sta bili kljub malenkostnim pomanjkljivo-stim, ki so posledica premajhne preprič-ljivosti v »mrtvih« scenah, sijajno obde-lani.

Dušan Jovanović

Mlada koroška generacija

Nacionalizem v krizi

Prejšnji teden smo srečali v Ljubljani koroške študente — Mladjence, ki jih je vodil Erik Prunc. Zadrževali so se predvsem v ljubljanski Drami, kjer so se seznanjali z dejavnostjo in problemi naše-ga gledališča. V razgovoru z njimi smo se lahko seznanili z okoljem, v katerem živijo, s problemi, cilji in dejavnostjo, ki določa njihovo eksistenco ter usmerja nji-hovo bodočnost.

Ko so leta 1960 na sestanku koro-

ških akademikov prvič nastopili v okvi-ru literarnega večera, se niso niti zaveda-li, kakšen plaz so sprožili. Ta nastop je bil rojstvo nove literarne revije — Mla-dje, hkrati s tem pa so zavestno odprli vrsto vprašanj o smislu in cilju kulturne-ga delovanja na Koroškem. Samo z real-no in ostro analizo konkretne situacije na Koroškem je bilo moč iskati novih smernic za uspešno udejstvovanje v koroški stvarnosti. To je bilo prvo izho-dišče njihove kritike: defenzivna taktika in kulturna politika zgolj ohranjanja jih

je vodila že od Einspielerjeve smrti na-prej v kulturno stagnacijo in s tem k pospeševanju notranjega odmiranja po-zitivne narodnostne zavesti. Iz tega sledi za koroške študente nujnost eksperimenta za nadaljnji razvoj in moralna dolžnost do osebnega tveganja. Iz dolžnosti do uredni-čevanja samega sebe pa sledi novo poj-movanje nacionalnosti. Nacionalnost sa-ma po sebi še ne predstavlja nobene vre-dnote, marveč mora biti samo pogoj za svobodno akcijo in razvoj nekega naroda. Pri iskanju razvojnih možnosti (pred-vsem na kulturnem področju) so zadeli na tri zaviralne momente, s katerimi se odkrito borijo: na ostanke nemškega šovinizma (Landsmanschaft s svojimi sate-liti — Unterländer Nachrichten kot vo-dilni šovinistični časopis itd.), na »nepo-kopane mrtvece« koroške stare generacije in na birokratično nezaupanje matične države.

Povsem je razvidno, da bi vsako odce-pljanje od živega kulturnega razvoja v matični državi vodilo do omrtvičenja, zastoja ali celo kompromisa — oziroma delovanja v nemški kulturi. Vendar pa samo pasivno sprejemanje kulture iz ma-tične države še ne zadošča, zakaj situa-cija na Koroškem ni adekvatna situaciji v Sloveniji.

Prizadevanje na kulturnem področju se manifestira v listu »Mladje« in pa v no-voustanovljenem »Odru Mladje«. Odrsko dejavnost so pričeli s krstno predstavo dramskega poskusa Bora Kotanka (ured-nik Mladja) — Mrtvo oznanilo (s proble-mom duhovno mrtve stare generacije). Sledila je Antigona Dominika Smoleta, kmečka igra Mati Tereza in drama In po-tem bo noč Qualberta Titta. Zdaj stu-dirajo Molièrove Scapinove zvijače, za le-tošnje leto pa imajo v načrtu Sartrove

Umazane roke in večer moderne sloven-ske poezije. Gledališki list Odra je široko zasnovan in prinaša ilustrirana gleda-liška poročila iz Ljubljane, Celovca, Grad-ca in Dunaja. Namen lista je predvsem vzpostavljati stikov med slovenskim in nemškim kulturnim krogom.

Iz vsega tega je razvidno, da so Mla-djevci stopili na pot dejavnosti, na kateri vedno znova srečujejo in obenem pre-magujejo svoj historični kompleks, ki je bil v veliki meri vzrok kulturnega živo-tarjenja oziroma popolne pasivnosti koroškega Slovenca.

Majda Kohek

GLOSA

Televizijski pomisleki

Sentimentalno apologetska, anekdo-tična in melodramatična dramska bio-grafija o Williamu Shakespearu, prera-čunano ganljivo in na samih zgodovin-skih domnevah zasnovana »Drama« ita-lijskega esejista Luigija Cardonija, ki smo jo gledali na ekranih ljublj-an-ske TV, je, se mi zdi, spet odprla v do-ločenih ozirih dovolj načelno vprašanje kriterija, s katerim se gre dotikati vrednosti oziroma slabosti prave TV drame. Vprašanje — navsezadnje — kakšna naj bo funkcija resničnega umetniškega ustvarjanja pred kamera-mi. Kje je prednost, kateri je imanent-na tako specifična kot apriorna širina komunikativnosti, televizije pred obi-čajnim gledališčem? In nasproti temi — resda splošnim, ampak dandanašnji že povsem nerazjasnjanim vprašanjem tri drame, ki jih je zadnje čase napravila ljubljanska TV: Marodičeva Vsakdanja zgodba, Torkarjeva Studentovska soba in nazadnje Candonijev Shakespeare.

Če pogledamo prva dva teksta, ne da bi se ozirali na kvaliteto, kar je na določen način zelo težko, vidimo, da poskuša televizijski dramaturg rela-tivno pogumno posegati v probleme sodobnih bivanj, če pa potem pogle-da-mo Candonija, vidimo, da afirmira imeniten in za TV hie et nunc izredno značilen in mlahev eklekticizem. Or-

ganska idejna doktrina, ki bi jo TV repertoar moral vsebovati, je po ne-razumljivi logiki izpadla.

Nezaupnico ljubljanskemu TV dra-maturgu, ki jo pišem, gre argumenti-rati še s kakšnim podatkom; v mislih imam kvaliteto igranih tekstov. Bodisi Marodičovo feljtonistično obravnavanje sicer dovolj aktualnega problema, ki pa mu manjka vsake kompleksnosti in sleherne dimenzionacije odnosov tako po družbeni kot po intimno človeški plati; bodisi Torkarjevo sentimentalno prepotentnost; bodisi navsezadnje Can-donijevo neresnično avtentičnost.

Candonijev Shakespeare predstavlja tisti tip sentimentalne dramatike, ki zanj ne znam odkriti razloga, ki bi njegovo prisotnost sredi sodobnih men-talnih in socialnih nasprotij dejavno upravičl. Niti kot učna ura iz Shake-spearu oziroma kar elizabetinstva se mi ne zdi porabna, saj je preveč po-stavljena v povsem domnoven svet naj-različnejših in med seboj tu pa tam celo kontradiktornih anekdot, ki so la-hko zares avtentične ali pa tudi ne. Za-nimiv bi lahko bil Candoni edino le kot rekonstruktor, pa spet ne povsem verjeten — elizabetinske mantelitate, mogoče zgodovinskega sila, gledališča. Kakršnekolikoli historične rekonstrukcije,

ki ne poznajo dejavne zveze s sodob-nimi stiskami, pa se mi zdijo vedno zelo inerten posel. Odnosi, napeti na tako rekonstrukcijsko ogrodje in tako ihtavo spleteni okrog osrednje Shake-spearove figure, pa so preveč apolo-getski in zaradi neavtentičnega značaja seveda neresnični in neverjetni. Rela-cija v sodobnosti odpade še zaradi tega, ker nam Candoni nikjer ne namigne, zakaj da je Shakespeare danes še vedno toliko (če ne še bolj) živ kot svoje dni. Spletati okrog osebnosti ge-nialnega dramatika še posebno mitično avreolo pa se mi zdi odveč. Resnična vrednost Shakespearea je pač — in to se mi zdi nepotrebno še posebej pou-darjati — drugje kot misli Candoni v svojem »Shakespeareu.«

Potegnili iz izvirne dramske TV be-re — hudo revne in hudo marginalne — še posebno kritične rezultate, bi bilo tako slej kot prej odveč. Postaviti pa bi veljalo odločni imperativ, da post-a-ni tudi TV dramatika resničen umet-niški in kritični agens sodobnega bi-vanja — ne pa ena sama ljuba inercija kot do sedaj. Neposrečeni ter popače-nih, torej neresničnih, Marodičevih in Torkarjevih premikov v aktualno smer pa tu sploh ni treba posebej odštevati.

ANDREJ INKRET

TEORIJA IN PRAKSA ŠT. 2

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Razmišljanji Jela Gašperšiča in Milana Merčuna sta v bistvu kramljajoče opozarjanje na pojav zvez in sestankarstva. Tak oblika prikazovanja negativnih pojavov bi bila lahko uspešna, ko bi avtorja (predvsem Gašperšič zaradi težine problema) bila otrejša, bolj prizadeta, nepopustljivejša in se ne bi predajala dobrodušnemu drezanju — kakor da hočeta na ta način izpričati objektivnost — ker s tem, ko kritik treplja grešnika po rami, kritika zdrse v familiarnost. Drugo že znano metodo je uporabil Marjan Rožič, ko je v uvodu sicer zanimivega kritičnega članka o nekaterih izkušnjah iz kopskega okraja poudaril velike delovne uspehe v okraju in zrelost sistema socialistične demokracije, nato pa, ko je navedel še teze iz programa ZKJ, naposled vendar v resnici pričel članek; kakor da bi kritik na začetku pomirjeval, rahločutno pripravil bralca na kritiko, kakor da bi hotel na ta način (iz katerega vzroka le?) prisegati na našo družbeno ureditev in s tem javno izpričati dobronamernost svoje kritike in svojo zavestno pripadnost. Zdi se, da ta metoda ni posrečena, saj jo lahko spremenimo v standardizirano začetno hvalnico, ki jo bo bralec enostavno preskočil. — Vzrok tem pripombam je nelagodni občutek, da bi ob teh oblikah in načinih morda kdo menil, da gre za bistvene sestavine konstruktivne kritike. Najaktualnejši, pa tudi dovolj seriozno napisan prispevek v tej številki revije je nedvomno komentar Mitje Svaba (Konflikt med možnostjo in ureditvijo) o prekinitvah dela. Globalno bi se z avtorjevimi ugotovitvami o vsebinski razliki med tem pojmom (pojavom) in stavko strinjal, toda načel bi aspekt mi-

kro družbenega sistema, medznih odnosov, ki jih avtor sam ugotavlja; zdi se, da izvirajo v teh primerih prekinitve dela iz istih osnov kot stavka (s tem, da so tu možnosti za uspešen izhod načelno vnaprej zagotovljene, ker se delavec bori za to, kar mu je že načelno dano, pa v praksi ni uresničeno). Janez Kocjancič se v komentarju študentje in upravljanje na univerzi zavzema za aktivno udeležbo študentov pri samoupravljanju in družbenem upravljanju na univerzi. Čeprav je nekoliko poenostavil to vprašanje (npr. ne omenja vprašanja fluktuacije študentskega življa v ustanovi, česar ne bi smeli prezreti pri ureditvi tega vprašanja), se zdi, da ga je načeloma pravilno prikazal. Komentar Olge Krajger (Staranje in starost z različnih gledišč) je vreden vse pozornosti.

V tej številki objavljajo še Jože Derganc (Delavsko samoupravljanje kot sredstvo dezalienacije človeka pri delu), ki poudarja potrebo po intenzivnejšem proučevanju Marxa pri raziskovanju tega vprašanja, ter navaja kot pomembno hibo našega samoupravljanja njegovo enostranost, zoženost le na urejanje odnosov, ki so povezani z delitvijo dohodkov; Lucio Magri (Problemi marksistične teorije revolucionarne partije) odlomek iz razprave, ki je izšla lani v zadnji številki teoretičnega glasila italijanskih komunistov Critica marxista; Lev Modic in Peter Juren komentarja H kriterijem kulturne politike in Neustrezna strokovna pomoč; o razcepu v socialistični stranki Italije piše Aca Stanovnik; ob intervjuju s predsednikom ZS na ljubljanski ekonomski fakulteti so Marjan Tavčar, Slavko Bohanec in Drago Seliger izrazili svoje pripombe k misli o centralnem študentskem skladu.

Boris Paš

O SOCIALISTIČNI VZGOJI MLADINE

Naši pogostni pogovori o fiziognomiji povojne mlade generacije so za zdaj še vse preveč splošni, abstraktni in deklarativni, da bi se nam ob njih razprla resnična podoba te generacije. Vanjo udarjajo najrazličnejše pripombe, od nežno prizanesljivih in razumevaločih do popolnoma razočaranih in odklonilnih.

Tej generaciji je bila ob revoluciji namenjena socialistična vzgoja; življenjska in šolska. V prvih povojnih letih smo si zamisljali, da miselna in nazorska preosnova ne bo poseben problem, kajti principi revolucije so zmagali in družba je bila organizacijsko trdna, idejni nasprotniki pa razlašeni in razvrednoteni. Toda po komaj nekaj letih se je očito pokazalo, da življenja ni mogoče usmeriti v isto smer, ukleniti in shematizirati, pa tudi planirati ne, saj je predvidevanje posledic, ki bodo sledile našim zavestnim dejanjem, lahko izrazito utopično; v tog sistem centralizma uklenjenjo življenje pa zgubi svoj ustvarjalni polet in ne razvija svojih notranjih sil.

Odločili smo se, naj bo naše življenje družbeni dogovor. Naš razvoj naj bi temeljil na sproščeni ustvarjalnem deležu vseh ljudi. To težnjo in ta cilj smo imenovali samoupravljanje. A ves čas, od vsega začetka smo se znali soočevati s spoznanjem, da gre za proces, ki ne bo mogel biti niti nagel niti premočrten, pač pa bo vnašal v življenje probleme in krize, brez katerih pa ustvarjalnosti seveda ni. Te krize pa so bodisi materialne narave bodisi krize v zavesti.

Ob številnih razpravah na temo socialistična vzgoja mladine se seveda ponuja vprašanje, ali je fiziognomija povojne mlade generacije tudi eden elementov teh naprednih kriz v našem razvoju. Nekateri ocenjevalci so odločno tega mnenja. Ugotavljajo, da mlada generacija ni takšna, kakršno smo si želeli in kakršna naj bi z ozirom na naš družbeni razvoj bila. Govorijo in pišejo o odsotnosti moralnih in etičnih norm med mladimi, o pomanjkanju njihovih življenjskih vrednot, o njihovi pasivnosti, resigniranosti in celo anarho-individualizmu, pojavih, med katerimi segajo najdlje izraziti ekscesi kot so: delinkvenca, huliganstvo in celo samomor. Teze, ki jih je pripravil centralni komite Zveze mladine Slovenije za konferenco, ki je bila prejšnji teden, govore kar neposredno o idejnih, moralnih in njih protislovjih naše sedanje družbe, v političnih nerazumevanjih in odklonih mladine. »Izvor teh odklonov«, je rečeno v tekstu teh tez, »moramo iskati v osnovnerazvitosti samoupravnega sistema, v omejevanju osebnosti in ustvarjalne osebnostne iniciative mladine, v nezaupanju do mladih itd. Poraja jih razkorak med te-

orijo in prakso, med tistim, kar želimo doseči, in med onim, kar dosegamo. Nastajajo ob problemih delitve zaradi neenakih pogojev gospodarjenja v posameznih panogah in podjetjih. Nastajajo zaradi razlik med mestom in vasjo, razvitimi in manj razvitimi predeli, zaradi razlik med fizičnim in umskim delom, zaradi razlik med otroci in mladinci, katerih starši imajo različno visok dohodek in eni več, drugi mnogo manj lahko nudijo svojim otrokom, zaradi dileme, v katero prihaja mladina kot istočasni proizvajalec in potrošnik...« itd.

Denimo, da so v navedenih dvojnih razlikah zajeta nekatera bistvena protislovja našega časa, protislovja, ki vplivajo na vse nas in seveda tudi na mlade ljudi. V centru teh protislovij je nenehni spopad med silami, ki so zainteresirane za ohranitev pridobljenih pozicij (imenujemo jih birokratsko dogmatične), in silami, ki teže k nenehnemu progresu družbenih odnosov, pri čemer si napredek zamišljajo v uveljavljanju posameznika kot subjekta družbene prakse. Mladi ljudje niso edini nosilci teh teženj, vsekakor pa je mladost vselej in tudi v naši situaciji elementarni pobudnik progresivnih in življenjsko nujnih gibanj. Vendar s tem še ne povemo ničesar določnega o fiziognomiji mlade generacije, ki nas je vznemirila in smo pričeli razpravljati o njeni socialistični vzgoji. Problem smo tesno povezali z materialnim in družbenim položajem mladih ljudi, z njihovimi perspektivami in njihovimi ideali. Ta povezava je v celoti logična. Mladi človek, naj bo osnovnošolec, vajenec, dijak, delavec, kmet, študent, uslužbenec ali strokovnjak, ima — razen ne take pogostih izjem — težak, neugoden življenjski položaj: razmeroma velike delovne obveznosti, neustrezne delovne pogoje, majhno vzdrževalno oziroma dohodke in velike izdatke, skrajno slabo stanovanjsko perspektivo in z njo tudi nezmožnost življenjskega načrtovanja, naposled pa še razmeroma zavrti delovno afirmacijo. Ob vsem tem upravičeno občuti nelagodnost in nestrpnost. Tolažilne besede ali referati ga samo odbijajo, kajti vse prevečkrat je deležen pavšalnega in frazerskega odgovora na svoje nedvoumno vprašanje oziroma zahtevo. V tezah, ki smo jih omenili, je rečeno, da »moramo socialistična vzgoja mladih sloneti in izhajati iz teh konkretnih družbenih odnosov, iz realnega življenja brez olajšav. Ta misel navaja na zaključek, da so mladi »socialistično nevezgoveni« zato, ker jim nismo »pomagali pri razumevanju in spoznavanju obstoječih družbenih protislovij«, kot je zapisano. Vprašamo se, ali ni v tem izhodišču osnovni nesporazum, na katerem sloni vsa razprava o tem

družbenem problemu; vprašamo se, ali bi bili mladi kakorkoli drugačni, ko bi z njimi govorili »brez olepšav« tudi že v preteklih letih. Najbrž ne! Mlada generacija ni in ne bo izoblikovala svojega odnosa do življenja ob referatih in tezah, temveč ob svojem družbenem položaju in svojih akcijskih-materialnih možnostih.

Torej uvaža razprava potrebo po odločilnem premiku v družbenem odnosu nasproti mladim. Interesi in potrebe mladih ljudi morajo najti možnost uveljavitve in zadovoljitve. To zanimanje in te potrebe vsekakor obstajajo, prav tako res pa je, da so zavrti v svojem uveljavljanju: vse prepogosto smo pričali omalovažujočemu zanikanju kvalitete; namesto kvalitete se uveljavljajo neprincipialni, kruhoborski in karieristični motivi. Zavrtost si najde izhod bodisi v razočaranju bodisi v ekscesih bodisi v ustreznem kritičnem nezadovoljstvu, ki pa je, slednje, kakorkoli ga že tretiramo, pozitivno družbeno gibal, takoj ko si pribori pravico do delovanja.

Govoriti torej ne kaže o »socialistični nevezgovenosti« ali o »nesocialistični vzgojenosti« mladih. Mladina je doživela in doživlja našo življenjsko stvarnost v vsej neposrednosti in se ob njej nazorsko oblikuje. Je torej oblikovana napak? Je pretiravala s svojim nezadovoljstvom, ker ni razumela vzrokov? Bo socialistična vzgoja, če jo bomo pomirili? Ali če jo bomo vzgojili? In kdo jo bo vzgojil? Razprava pa bi bila gotovo depasirana, ko bi jo nadaljevali v tej smeri. Neustrezno našemu pojmovanju samoupravljanja je, da bi nekdo vzgajal, izobraževal in prepričeval drugega, mu krojil usodo in rezal kruh.

Teze obširno in ilustrativno govore o tem, da so »osnovna vsebina zavesti mladine in njeni pogledi na svet in družbo pogojeni in vplivani predvsem od lastne življenjske prakse. Pa tudi vprašanja sproščanja ustvarjalnih energij ne zanemarjajo.« Mladinske organizacije ne smejo biti organizacije za mladino, ampak organizacije mladih, je rečeno s poudarkom. Seveda je za sam namen diskusije vse premalo, če je ključni problem samoupravljanja, kolikor in kakor zadeva mlade, obravnavan le v kratkem, zgolj deklarativnem odstavku. Citiramo: »Primeri odtujenosti lastnih organizacij so pogojeni z odtujenostjo vodstev, z nedemokratskimi postopki in nedemokratskim programiranjem... Mladi ljudje se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da programi organizacije večkrat niso odraz njihovih teženj in prizadevanj. Posledica takega programiranja je, da se mladi ljudje oddaljujejo od svoje organizacije. Organizacija je in bo organizacija mladih ljudi le takrat, ko bo obdržala zahteve in želje

mladine, ko bomo v njenem okviru razpravljali o problemih, o katerih govorimo vsak dan, ko bomo gojili sproščeno in konstruktivno kritičnost in ko bomo mladince, ki se javno borijo za napredek, z vsemi silami podpirali. Vsebinska dela organizacije Zveze mladine mora temeljiti na ustvarjalnosti vsakega mladega človeka ter na reševanju družbenih problemov...«

Torej gre v prvi vrsti za sprostitev pobude mladih, za njihovo angažiranost, ki pa je ni treba privzgajati, temveč jo — odločno in dokončno — priznati, je spodbuditi. V skrajni konsekvenci pa gre za potrebo o resnični injekciji in dosedanjemu indiferentnosti organizacije nasproti mladim ljudem. Morda je lahko v dokaz obstoja te potrebe odstavek iz članka, ki je bil v zadnji številki Mladih potov; Rastko Močnik takole piše o mlad. org.: »... danes je to institucionalizirani fosil, ki obstaja večkrat samo še kot ideja na različnih komitejih, je sama forma brez vsebine; vsebina je s tokom otekla, obdržali smo hierarhično lupino, ki se zamašča sprašuje, odkod neuspešnost njenega delovanja...«

Generaliziranje sicer ni hvaležno, vendar pa v tem primeru vseeno poudarja osnovni problem Zveze mladine. Njena predstavnost, torej komiteji na različnih nivojih, in njeni predstavniki, takolimenovani mladinski aktivisti, niso resnični predstavniki mladinskih skupin, tribun, kolektivov, kakorkoli jih že imenujemo. Formalni mladinski aktivisti niso odsev tišega, kar mladi ljudje mislijo, čutijo, razajajo in delajo. Ali sega vzrok, da je temu tako, zelo daleč? Da in ne — kakor pač problem pojmujejo. Za mladega človeka je zanimiva in potrebna tista možnost komuniciranja, v kateri bi lahko sproščal in uveljavljal svoj odnos do družbe in svojo ustvarjalno energijo; odklona pa organizacijo, ki ga hoče samo vzgajati, voditi, usmerjati organizacijo, ki ga tesni, ne pa sprošča in uveljavlja. Ker Zveza mladine te osnovne dileme ni presegla, saj je — razen v nekaj primerih — ni še niti načela, se je danes znašla v položaju, ko ima postavljen ves organizacijski aparat, nima pa v svojem sestavu resničnih življenjskih energij mlade generacije in se mladinsko gibanje v naši družbeni stvarnosti uveljavlja, kolikor se uveljavlja, mimo nje, ne pa v njej.

Od razprav, ki tečejo, pričakujemo, da bodo načele te temeljno dilemo in jo ne le načelno, temveč tudi akcijsko in organizacijsko presele. VIKTOR KONJAR

Nikakor ni naključje, da je razprava o visoki šoli za politične vede, žal večino stihiska in nepravilna, dobila prav sedaj tak obseg in intenzivnost predvsem med študenti ljubljanskih fakultet. Ne glede na trenutni značaj, nepotrebne referente in enostranske smeri, kar vse je bilo prisotno tu in tam, pa je razprava vendarle svojevrsten odraz potreb dosežene stopnje samoupravljanja in političnih odnosov v naši družbi.

— Danes je že postala eksistenčna potreba naše družbe, da pospeši procese dejanske demokratizacije celotnega našega družbenega življenja — in to z vsemi razpoložljivimi sredstvi materialne, politične in duhovne narave.

— Vsestranska znanstvena analiza razvojne poti družbe, njenih protislovij in perspektiv je pogoj za pravilno razreševanje zamotanih problemov našega časa. Seveda pa je obratno potrebno tudi sistematično vnašati dosežke znanstvene misli v konkretna dejanja družbenih organov, organizacij in posameznega delovnega človeka.

— Vodilna idejna vloga Zveze komunistov Jugoslavije — najnaprednejšega, revolucionarnega jedra subjektivnih sil družbe — v usmerjanju delovanja živega samoupravnega organizma v najširšem obsegu je zgodovinska nujnost, na kateri sloni razvoj materialnih sil in družbenih odnosov, učinkovitost samoupravljanja, realizacija enotnosti interesov delovnih ljudi v njihovi vsakodnevni akciji.

Torej tempo uresničevanja socialističnega demokratizma! Hitrost napredovanja celotne družbe v smeri vsestranskega osvobajanja človeka, bogatenja njegove materialne, duhovne in srčne kulture ter vsakdanjega življenja v veliki meri zavisi od tempa, s katerim bomo v družbeno-političnih organizacijah kvalitativno izpopolnjevali vsebino, sredstva in metode idejnega usmerjanja, ideološkega samooblikovanja socialističnega človeka, politične iniciativnosti in organiziranja vseh ustvarjalnih ljudi. To svojo vlogo bodo družbeno-politične organizacije izpolnjevale v toliki meri, kolikor bodo same uporabljale dosežke družbenih in političnih znanosti ter elemente dialektičnega pojmovanja procesov, kolikor bolj bodo v svojih notranjih odnosih in načinih dela uveljavljale dosledni demokratizem, realistično kritičnost, humanizem, revolucionarno smelost in s tem tudi vse elemente odgovornosti na vseh ravneh.

Te bistvene prvine sodobne družbene stvarnosti pri nas — torej demokratizem, znanstvenost in s tem nove kvalitete subjektivnih sil — moramo upoštevati tudi takrat, ko razpravljamo o vlogi fakultet in ostalih znanstvenih ustanov v naši družbi.

Namenoma sem želel označiti te osnovne družbene vidike, preden preidem na razpravo o nalogah, značaju in delu visoke šole za politične vede. Da bi mogli zadovoljiti vedno večje potrebe družbene prakse, bi morali ta družbena izhodišča upoštevati tudi v celotnem sistemu visokošolskega družbenoslovnega šolstva in znanstveno-raziskovalnega dela.

Sodobni profil strokovno in znanstveno usposobljenega, vsestransko duhovno razvitega družbeno-političnega delavca, je živa delovna potreba prakse v delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnostih. Iz teh potreb je vzrasla tudi VSPV v Ljubljani, ki je organski sestavni del visokošolskega sistema, specializirana za politične znanosti in ima nalogo usposabljanja kader, sposoben analizirati dnevno nastajajoče politične odnose na raznih družbenih področjih. Prav tako usposablja kader za znanstveno, publicistično in pedagoško delo na področju političnih znanosti. Kot znanstvena ustanova vključuje torej v svoj delovni program raziskovanja problemov, s katerimi se srečujejo razne organizacije in družbeno-politične skupnosti ter razne druge institucije. Na teh nalogah temelji študijski program šole, ki je bil pripravljen na podlagi temeljite analize družbenih potreb pri nas in izkušenj političnega visokega šolstva v tujini. Način študija je enak fakultetnemu in ga uprava prilagaja potrebam študentov ter sproti modernizira. Učno in znanstveno delo se odvija v okviru petih kateder: za politične znanosti, za filozofijo in sociologijo, za ekonomske vede, za mednarodne odnose in novinarstvo. Kot samostojne organizacijske enote pa delujejo še revija Teorija in praksa, specializirana knjižnica za politične znanosti z dokumentacijo, z delom pa bo pričela tudi katedra za aktualne probleme socializma, ki naj bi prerasla v tribuno družbeno-političnih, strokovnih, znanstvenih, kulturnih in drugih javnih delavcev ter samoupravnih institucij. Le toliko o tem. Želja šole je, da z vsemi oblikami prispeva k povezovanju znanstvenih prizadevanj z različnih strokovnih področij, k izmenjavanju in soočenju različnih vidikov družbene problematike k povezovanju praktične druž-

Pomladno razmišljanje

Foto: Stojan Kerbler

ŠE NEKAJ O VISOKI ŠOLI ZA POLITIČNE VEDE

bene akcije z znanstveno analizo. Na šoli je bilo v treh letih njenega obstoja organiziranih več razprav o aktualnih političnih in družbenih problemih, študentje pa so opravljali razne raziskovalne naloge in akcije ter s tem skušali povezovati teoretično študijsko delo s prakso.

Ravnokar pripravljamo tudi simpozij o funkciji političnih znanosti v naši družbi, na katerega bodo povabljeni tudi študentje ljubljanskih fakultet, ki naj bi med drugim dal odgovor tudi tistemu, ki vlogo političnih znanosti ne more ali noče pravilno pojmovati. Tudi v okviru študentske organizacije na šoli je dovolj možnosti sodelovanja s študenti ostalih fakultet, predvsem v skupnem družbeno-ekonomskem in ideološko-političnem izobraževanju, skupnem obravnavanju sodobnih idejnih tokov, proučevanju družbene prakse študentov in v praktičnih političnih akcijah, vse seveda na temelju vzajemne enakovrednosti.

Če še omenim študijski klub za mednarodne probleme, ki ima skupine za ekonomsko-politično problematiko dežel v razvoju, za Afriko in za mednarodno delavsko gibanje, pa nadaljnje študijske krožke za ekonomijo, filozofijo in sociologijo ter predvidene timske raziskovalne skupine za konkretne probleme iz prakse delovnih kolektivov, v katere želimo vključiti tudi študente ostalih fakultet, potem je res dovolj možnosti skupnega dela za vsakogar, ki to želi. Omejil sem se na teh nekaj skopih prikazov dela, usmeritve in ciljev VSPV, ker smatram, da je informiranost pogoj za oblikovanje pravih stališč o katerem koli vprašanju.

Upošteva je omenjena dejstva, lahko vidimo, kako so bili nedavni očitki in dvomi na račun VSPV zgrajeni na majavih tleh, na slabem poznavanju stvari in na enostranskem (namerno ali tudi nehote) prikazovanju položaja. Da bi bili pojmi še bolj razčiščeni, bom v povzetku omenil najvažnejše »kritične pripombe«:

Na bolj glasni so bili očitki, češ da šola vzgaja profesionalnega politika. (Ta se bo seveda že zaradi svojega socialnega položaja nujno deformiral v birokrata, to je novega, to pot z znanjem oboroženega

oblastnika nad ljudmi!) Takšni očitki, bojazni in dvomi, kolikor so bili izrečeni dobronamerno, vsebujejo v sebi tudi že pravičen odgovor, namreč: ustvarjati moramo pogoje, da bo državnost (v razredni opredelitvi vsebine) v politiki vedno bolj odmirala in da bo politika postajala vedno bolj dejavnost ljudi v usmerjanju, vsklajevanju in zagotavljanju splošnih pogojev svobodnega človekovega ustvarjanja v družbi. Tako se je »kritika« vključil v prizadevanje »krivca«, ne da bi se sam tega zavedal. V bodoče moramo storiti vse, da se bodo ljudje z različnih področij vključevali v skupna prizadevanja ne po naključju, ampak zavestno in organizirano. Med drugim je zato potrebna tudi zadostna mera komunikacij. In kako je končno s tem »profesionalnim politikom«? Namen šole nikakor ni usposabljanje poklicnega politika! Starejši slušatelji imajo že sedaj svoj osnovni življenjski poklic, mlajši pa bodo postali strokovnjaki za posamezne panoge družbene dejavnosti, predvsem za raziskovalno delo s področja političnih in družbenih znanosti, novinarstvo in pedagoško delo. Šola se je torej le opredelila za poslanstvo dela! Imamo uzakonjen sistem rotacije in reelekcije, dolžni smo zagotoviti polno funkcionalnost tega demokratičnega mehanizma. Diploma katerekoli šole človeku ne sme dajati nobenih posebnih pravic. Dolžnost vsakega poštenega občana je, da se bori za dosledno izvajanje določila in duha ustave, po kateri pravice in vrednost človeka izhajata izključno iz njegovega ustvarjalnega dela, znanja in človeških moralno etičnih kvalitiet.

Prav tako je v celoti neosnovana bojazn, da bi šola dajala družbi polznanstvene kadre. Študenti, predavatelji in vodstvo šole so sredi zelo resnega, sistematičnega in intenzivnega dela.

Za marsikaterega neobveščenega študenta je bila tudi zelo simpatična krilatica, češ da ima šola izjemen položaj. Žal dolej še nisem slišal, da bi kdo pokazal na resnično obstoječo vsebino te »protiustavne izjemnosti«. (Seveda, če odmišljimo nezavidljiv položaj zaradi izjemne nerazvitosti političnih znanosti v Sloveni-

ji, pomanjkanje praktičnih izkušenj, nevarnosti pritiska stihije s strani prakse, mladosti same šole itd.).

Stipendije študentov VSPV, ki so prišli iz srednjih šol ali ostalih fakultet, so v okviru stipendij študentov drugih fakultet. (Sicer pa se porimo za absolutno, ne pa samo za relativno zviševanje zneskov in višine stipendij na vseh šolah srednje ali visoke stopnje). Študentje, ki pa so prišli v šolo neposredno iz svojega delovnega mesta, na katerem so bili dalj časa, imajo večinoma svoje prejšnje osebne dohodke, kar je povsem samoumevno. Takih študentov bo vedno več tudi na vseh ljubljanskih fakultetah. Osební dohodki profesorjev so na enaki višini, ali pa celo manjši kot na ostalih fakultetah, šola pa se v celoti financira iz istih skladov in po istih merilih kot vse ostale fakultete. Ni potrebno posebej poudarjati, da ima šola svoje samoupravne organe in da je odgovorna istim družbenim organom kot vse ostale visoke šole. Kje in v čem je torej »izjemen status«?

S tem člankom ne želim zapirati razprave, ampak z nekaj informativnimi prikazi stanja in pogledov prispevati k njeni objektivnosti, da ne uporabim večkrat zlorabljenega pojma, konstruktivnosti. Seveda tudi ne želim z ničemer dopovedovati, da je na šoli vse dovršeno in popolno, ampak nasprotno, povabiti vse zainteresirane, da prispevajo k nadaljnjemu izpopolnjevanju te institucije.

Kakaj zaostaja vsebinska realizacija študijske reforme in kakšen je resničen položaj družbenih ved — koliko sta teoretični študij in raziskovalno delo povezana s kompleksnimi potrebami družbene stvarnosti in slonita na svetovnih dosežkih znanstvene misli, kako doseči večjo organiziranost in kohezivnost celotnega družbenega študija na visokošolski ravni, kje so možnosti povezovanja in združevanja posameznih panog ter oblik študijskega procesa, oziroma faz raziskovanja med več samostojnimi znanstvenimi ustanovami — kaj je še treba storiti za prebijanje »zvočnega zidu« med splošnimi, posebnimi in posameznimi družbenimi znanstvenimi disciplinami — kako vzpodbuditi praktično uresničevanje samoupravljanja v lastni hiši in omogočiti študentom spoznavanje njegovega bistva na podlagi lastne prakse v svoji ustanovi ali krajevni skupnosti itd.? To je nekaj vprašanj, o katerih smo dolžni razpravljati in predvsem preudarjeno ter temeljito ukrepati: to je pogumno ustvarjati »novo« ter s tem tudi rušiti »staro« v družbenem življenju.

Tone Remc

POPRAVEK

V Osti tedna na 1. strani zadnje številke Tribune se je vrnila tiskovna poma. »...milijarde in milijarde...« bert pravilno »...milijoni in milijarde...«

V članku Vzgoja zavednega državljan na 3. strani, drugi stolpec, se tekst »...da lahko to dokaže...« pravilno glasi: »...da lahko le tako dokaže...«.

SAMOUPRAVLJANJE V SREDIŠČU POZORNOSTI

Od nedelje do torka, 31. marca, se je v Ljubljani zadrževala delegacija UGET (Generalno združenje tunizijskih študentov). Nato so tunizijski delegati odpotovali v Sarajevo, kjer se bodo, podobno kot so se v Ljubljani, pogovarjali s predstavniki študentov, potem pa bodo obiskali še Beograd, kjer bodo med drugim prisostvovali seji CO ZŠJ.

Tunizijska delegacija se je v Ljubljani pogovarjala s predstavniki univerzitetnega odbora ljubljanske univerze o študentskih vprašanjih in o tesnejših medsebojnih stikih, obiskala je strojno fakulteto, sprejel pa jo je tudi rektor univ. prof. dr. Makso Šnuderl.

Pred odhodom smo se pogovorili z nekaterimi člani delegacije in vodjo delegacije Nour'Eddine Glenzo, ki je član Executive Council študentske organizacije UGET, in se ukvarja s problemi študentov v Tunisu.

Glavna dejavnost UGET je, kakor smo zvedeli, usmerjena predvsem v čim uspešnejše sodelovanje med državami Magreba in med študentskimi unijami: UGET (ZS Tunizije), UNEA (ZS Alžirije) in UNEM (ZS Maroka), ki trenutno najbolj potrebuje solidarnost. Lani so namreč UNEM prepovedali, tako da se zdaj bori za svojo legitimnost v sosednji Alžiriji. Te tri študentske zveze imajo sorodno preteklost in težijo k isti demokratični bodočnosti. Tunizijski študenti si želijo čim uspešnejšo kooperacijo in združitev Magreba, toda ne v unionističnem pomenu, temveč v smislu pozitivne angažiranosti, se pravi, v zastopanju istih gledališč in principov v notranji in zunanji politiki.

Tunizijski študenti so povedali, da je ta obisk najširšega značaja, da obsega informiranje o vseh vprašanjih in dejavnostih ZŠJ, še prav posebno pa, da jih zanima struktura in funkcioniranje sistema našega samoupravljanja. Tunizija je namreč samoupravljanje že sprejela, vendar je šele na začetku poti, torej v obdobju, ko je zanjo zelo pomembno spoznavanje nivoja in dosežkov tega sistema pri nas. Predvidevajo, da se bo pri njih samoupravljanje najbolj razvilo na področju kmetijstva, nato v industriji pa tudi drugod. O naših izkušnjah se bodo — tako pričakujejo — kar najbolje seznanili v Beogradu, kjer se bodo pogovarjali z nekaterimi našimi vodilnimi strokovnjaki.

Zanimale so nas študijske razmere in pogoji v Tuniziji. Pojasnili so nam, da imajo v glavnem mestu Tunisu samo eno univerzo. Na tej študira približno 4800 študentov, med njimi jih je tudi nekaj iz drugih držav. Upoštevati je treba tudi, da približno 1500 Tunizijcev študira na raznih francoskih univerzah, predvsem v Parizu, 500 v drugih evropskih državah, približno 300 pa na univerzah Srednjega Vzhoda. Univerza v Tunisu je skoraj popolna; letos sta se namreč ostalim fakultetam pridružili še fakulteti za medicino in farmacijo. Zanimivo je, da živi 95 odstotkov vseh študentov od štipendij in da izkira 75 odstotkov vseh študentov iz najrevnejših slojev prebivalstva. Med študenti je precej deklet; emancipacija žene je v Tuniziji v polnem razmahu, odkar je z vladno konstitucijo iz leta 1957 tunizijska žena dobila volilno pravico in vse ostale z njo povezane pravice.

Na koncu bi poskusili še obrazložiti strukturo študentske zveze UGET, kakor nam jo je opisal vodja delegacije. Študenti volijo po 7 predstavnikov iz vsake fakultete oziroma korporacije tunijske univerze. Teh je v Tunisu 13, razen tega pa obstoje še sekcije, ki so jih ustanovili v tujih deželah, v katerih študirajo Tunizijci, in ki ravno tako kot fakultete volijo do 7 predstavnikov. Vsi ti predstavniki so izvoljeni v nacionalni študentski kongres, ki zaseda vsako leto v avgustu in na katerem sodelujejo tudi tuje študentske delegacije. Važna instanca je administrativna komisija, ki ima 29 članov, od teh trije zastopajo Srednji Vzhod, šest pa jih predstavlja evropske univerze. Najvišji izvršni organ organizacije je Bureau executif, ki ima razen generalnega sekretarja še osem sekretarjev, ki so vsi iz tunijske univerze. Ta organ zaseda vsak teden, medtem ko zaseda administrativna komisija enkrat na tri mesece.

Za zaključek so nam gostje povedali še nekaj novic. Zvedeli smo, da Tuniziji trenutno najbolj primanjkuje prosvetnih delavcev. Velike potrebe so tudi po inženirjih in tehnikih vseh panog. Nadalje smo

Delegacija je v pogovoru s člani predsedstva UO ljubljanske univerze izrazila željo po še tesnejših medsebojnih stikih.

ITALIJANSKO VISOKO ŠOLSTVO V KRIZI

Profesorji imajo premalo časa za študente

Italijanski študenti pri uveljavljanju svojih zahtev nočejo popustiti in s svojo zagrizeno borbo povzročajo resne krize v italijanskem visokem šolstvu, saj v nekaterih primerih celo za daljšo dobo preprečujejo redna predavanja.

Profesorji se po mnenju študentov ne posvečajo v zadostni meri univerzi in pedagoškemu delu; po mnenju študentov bi morali vsaj osem ur biti v predavalnicah, v prostem času pa bi morali biti in posvetovanja, ukvarjati se z znanstveno razpologo študentom, voditi seminarje in delom. »Univerzar, trde študenti, vse čedalje bolj spreminja v služkinjo, ki ji vsi zapovedujejo, ko naj bi bila instrument človekove vzgoje in središče kulturnega in znanstvenega razvoja dežele. Država bi morala pri investicijah upoštevati univerzo v enaki meri kakor zdravstvo

ali pravice državljanov do stanovanj. Sicer bo ostala še naprej področje znanstvenega raziskovanja v korist zasebnih pridobitnikov.«

Profesorji ugovarjajo tem zahtevam študentov in nastopajo s svojimi argumenti, ki osvetljujejo sedanje stanje v italijanskem visokem šolstvu še z druge strani. »Kdo bi dal,« pravijo Nobelovemu nagajencu, profesorju Natti, »ustrezna sredstva za njegova raziskovanja, če bi za sabo ne imel industrije? Če si človek danes ogleda obstoječe univerzitetne laboratorije, bo neogibno ugotovil, da ne dosežajo niti ravni srednješolskih. S takšnimi sredstvi pa Natta gotovo ne bi dosegel Nobelove nagrade.« Neki profesor, ki je želel ostati v anonimnosti, je izjavil: »Ni pravično govoriti o polni angažiranosti, dokler nam država ne zagotovi vsaj milijon plače na mesec. Toda, če bi nam bila država pripravljena zagotoviti takšno plačo, kaj bi šele potem zahtevali sodniki, člani ustavnega sodišča itd.?« Drugo mnenje je, da bi polna zaposlenost univerzitetnih profesorjev pomenila za univerzo pravo nesrečo. Brez stika s tem, kar se dogaja v industriji, bi namreč univerza postala neživljenjska, pouk pa bi se spremenil v gol akademizem, ki bi bil še bolj prazen od onega, ki je danes v njih.

Kar zadeva sposobnost in strokovno podkovanost profesorjev, pa mnenje študentov skoraj nikoli ni negativno, pač pa se pritožujejo, češ da se pre malo ukvarjajo z didaktičnim delom, ker so preveč zaposleni z izvenšolskim delom. Drug problem, ki se poraja v tej zvezi, je veliko število študentov.

Zdi se, da bi se diskusija o slabih odnosih med profesorji in študenti lahko nadaljevala v neskončnost in ne bi dala nobenega oprijemljivega rezultata. Vzrok nesoglasjem in nejevolji je namreč globlji: bolezen, ki danes razjeda italijansko šolo na vseh stopnjah, temelji na metodi pouka, ki se že pol stoletja ne premakne nikamor.

To stanje v italijanskem šolstvu je proučila posebna komisija, ki je ustreznemu ministru predložila svoje poročilo, obenem pa tudi povedala svoje mnenje o potrebnih reformah. Vprašanje pa je, kakšne so te reforme in kdaj in s kakšno učinkovitostjo jih bodo uresničevali.

(Po Primorskem dnevniku)

V katero sme UNEF?

V Toulousu se je 31. marca pričel kongres nacionalne unije francoskih študentov. Kongres mora v prvi vrsti rešiti vprašanje nadaljnje usmeritve te organizacije francoskih študentov. Ko je predsednik biroja UNEF Mousel prebral poročilo, je prišlo do zelo ostre razprave, ki bi lahko imela daljnosežne posledice. Poglavitno vprašanje, ki ga je razprava načela, je bilo, ali naj študentski sindikalizem pridobi političen karakter ali naj ostane nepolitičen. Predsednik je v svojem referatu poudaril nevarnosti, ki jih vsebujeta oba primera. Politizacija UNEF bi po njegovem mnenju nujno pripeljala k politični aktivnosti, kar bi lahko izrazilo nezadovoljstvo s strani enega dela študentov, predvsem pa nezadovoljstvo oblasti. Vendar je predsednik zavrnil ideje o apolitičnem sindikalizmu. Da bi pojasnil to protislovje, je rekel, da ne more sindikalna akcija temeljiti na tradicionalnem korporativizmu, ki se omejuje zgolj na obrambo osnovnih potreb in ki je ne zanimajo vzroki teh potreb. Zavrniti politično obeležje sindikalnega gibanja bi pomenilo spremeniti sindikalno akcijo v sterilno dejanje, je zaključil Mousel.

Zavarovanje študentov

Ministrstvo za visoko šolstvo ZAR je sklenilo z nacionalizirano zavarovalno družbo sporazum o zavarovanju študentov za primer nenadne smrti ali hudih poškodb. Po pravilih te pogodbe, ki pomeni začetek socialnega zavarovanja za vse študente, bo kompanija izplačala 1000 funtov (okrog 1,7 milijona dinarjev) študentu ali študentki na univerzi ali višjih šolah v primeru nenadne smrti ali trajne nesposobnosti zaradi nesreče. Pogoji, da lahko študentje uživajo te pravice, je, da vsako leto vplačajo v fond tega zavarovanja 0,25 funta (400 dinarjev).

Prvikrat posamič

Letos bo 6500 poljskih študentov bivalo v tujini. Potovali bodo s turističnimi izleti, v študijskih skupinah ali pa bodo prisostvovali znanstveno kulturnim manifestacijam.

Letos bo Zveza poljskih študentov prvikrat organizirala posamična potovanja svojih članov na Češkoslovaško in Madžarsko.

Povezanost visokih šol s podjetji

Visoke šole v poljskem mestu Lodz (univerza in akademija za gledališko in filmsko umetnost) so podpisale z največjimi tekstilnimi podjetji pogodbo o sodelovanju. Študenti bodo pomagali gledališkim skupinam v podjetjih, predvsem delavcem pri pripravi predstav, imeli bodo predavanja in brali referate. Podjetja pa bodo v zameno pomagala študentskim znanstvenim krožkom in bodo podelila štipendije najposobnejšim študentom.

To je prvi sporazum te vrste na Poljskem.

INDEKS IN... KOŠARKA

Se dva meseca in Mirjana Sedej bo absolventka fakultete za naravoslovje in tehnologijo oddelka za tekstilno krmijo.

Mirjana igra tri leta v prvem moštvu Olimpije, košarko pa igra že 7 let. Ker je stara šele 22 let, bo verjetno med najmlajšimi diplomantki FNT, iz tega pa je tudi razvidno, da je igranje košarke pri študiju preveč ne ovira in da lahko uspešno vsklaja študij s športom.

Mirjana je na stavljena vprašanja odgovorila:

● Ali gojiš še kakšen drug šport poleg košarke?

— Sedaj ne več, predno pa sem pričela s košarko, sem igrala pri Svobodi rokomet.

● Kaj šteješ za svoj največji uspeh doslej?

— Bila sem v mladinskem moštvu, ki je leta 1960 v republiški ligi osvojila prvo mesto in s tem naslov prvaka Slovenije tako prepričljivo, kot še nobeno doslej. Tedaj smo igrali res skoraj fanatično. Moštvo pa smo sestavljale danes aktivne igralkice članskega moštva Olimpije: Miheličeva, Puharjeva, Garzaroljeva, Pavčičeva in jaz.

● Kdo je najboljša igralka v Sloveniji?

— Mojca Mihelič.

● Katera pa so najboljše ženske moštva v državi?

— Po vrstnem redu Crvena zvezda, Radnički (obe iz Beograda), Trešnjevka iz Zagreba, Novi Sad, Split itd.

● V kratkem se bo v Peruju pričelo svetovno košarkarsko prvenstvo v košarki za ženske. Na njem sodeluje tudi naša ženska vrsta. Kakšne možnosti misliš, da ima?

— Odkrito rečeno, ne vem.

● Ali je bil vaš letošnji zimski trening uspešen?

— Imele smo dobre zimske priprave, verjetno najboljše doslej. Zato upam na uspeh v zvezni ligi, v kateri tekmuje deset najboljših moštev iz vse države.

Lansko leto smo v končni razvrstitvi dosegle 6. mesto, letos pa mislim, da se bo Olimpija za Crveno zvezdo, Radničkim in Trešnjevko uvrstila na 4. mesto v končni razvrstitvi.

● Koliko časa nameravaš še igrati?

— O tem še nisem premišljevala, vendar si ne morem zamišljati življenja brez košarke in igrala bom verjetno (na pol v šali na pol zares) je dala Mirjana to izjavo, dokler me ne bodo spodili z igrišča.

● Česa se v zvezi s košarko rada spominjaš?

— Pred štirimi leti smo začele trenirati v košarkarski šoli za mladinke pri Olimpiji. Bilo nas je 150, danes pa nas je ostalo za ničlo manj.

T. Zajc

PRVA PRESENEČENJA

(37:27), ekonomska : FAGG 87:55 (40:31).
Zaostala tekma: medicinska : FAGG 46:45 (24:16). J. R.

REZULTATI 5. kola rokometne lige

ekonomska : filozofska preloženo
medicinska : VSPV 17:11 (6:4)

elektrotehniška : VSTK 11:26 (5:12)

strojna : FNT 10:16 (10:7)

FAGG : biotehniška 11:12 (2:7)

Ekipa pravne fakultete je bila v tem kolu prosta.

LESTVICA PO 5. KOLU:

FNT	5	4	0	1	87:41	8
VSTK	5	4	0	1	108:65	8
biotehniška	5	4	0	1	84:58	8
medicinska	5	4	0	1	79:62	8
ekonomska	3	3	0	0	46:24	6
strojna	4	2	0	2	69:50	4
FAGG	4	1	0	3	33:45	2
VSPV	4	1	0	3	39:53	2
filozofska	4	1	0	3	44:76	2
pravna	4	0	0	4	35:84	0
elektrotehniška	5	0	0	5	35:92	0

V nadaljevanju študentskega košarkarskega prvenstva so igralci medicinske fakultete brez težav premagali favorite za prvo mesto — ekipo FNT. V soboto zjutraj pa so medicinci v zaostali tekmi iz prvega kola slavili še tesno zmago nad moštvom FAGG in tako, poleg nepremaganih ekonomistov, postali glavni kandidati za osvojitve prvega mesta.

Ekonomisti tudi v tem kolu niso imeli težkega dela in so z zmago nad FAGG še vedno na čelu lestvice. Prav verjetno je, da bo šele tekma med ekonomisti in medicinci odločila, katero moštvo bo osvojilo naslov prvaka ljubljanske univerze.

Drugo presenečenje kola predstavlja zmaga biotehniške fakultete nad pravniški, ki so po tem porazu slej ko prej še vedno na zadnjem mestu.

Tekmi strojna : elektrotehniška in VSTK : filozofska nista bili odigrani. Igralci omenjenih moštev so se ob napovedani uri zbrali na igrišču, manjkali pa so sodniki!!! Ker se to ni zgodilo prvič, mislimo, da bi sodniška organizacija lahko boljše poskrbela za redni potek tekmovanja.

Po nepopolnem 5. kolu vodijo: ekonomska 10, medicinska 10, FNT 8, strojna 4, FAGG 4 itd.

Rezultati 5. kola: biotehniška : pravna 59:42 (36:20), medicinska : FNT 68:50

PLEZALNI TEČAJ

Akademski alpinistični odsek bo priredil v aprilu in maju začetni plezalni tečaj na Turncu pod Grmado. Tečaj je namenjen vsem, ki so že hodili v gore in ki bi jih želeli spoznati še z alpinistične strani tako, da ne bi hodili le po zavarovanih poteh, ampak še po vseh tistih čudovitih grebenih in stenah, ki razkazujejo svojo lepoto samo tistemu, ki je sposoben, da seže po njej.

Letošnja plezalna šola AAO, ki je že štirinajsta po vrsti, ima pestrejši in obširnejši program, kot so ga imele dosedanje. Poleg rednega tedenskega urjenja v osnovah plezalne tehnike na Turncu pod Grmado bodo v aprilu in maju prirejali še izlete v Kamniške in Julijske Alpe.

Na teh izletih se bodo tečajniki seznanili z osnovami zimske alpinistične tehnike. Ko bo možno plezanje v kopnem (v kopni skali), bodo tečajniki in instruktorji izvedli več plezalnih vzponov v stenah Kamniških Alp, kjer bodo uporabili znanje, katerega bodo pridobili v plezalni šoli na Turncu.

Ce bi rad hodil v gore in če si želiš alpinističnega udejstvovanja, potem se vpiši v plezalno šolo AAO. Prijavi se v društveni pisarni na Poljanski cesti 6 v I. nadstropju in to do 10. aprila 1964, pozneje pa vsak petek popoldne na Turncu pod Grmado.

NAMIZNOTENIŠKI TURNIR MED POKRAJINSKIMI KLUBI

Prireditelji študentskih klubov je pred dnevi že osmič z uspehom priredil namiznoteniški turnir med pokrajinskimi klubi. Letošnja prireditelja nam je ponovno pokazala koristnost in potrebo po tem in sličnih športnih srečanjih med pokrajinskimi klubi. Skoda je, da tudi drugi pokrajinski klubi ne organizirajo več podobnih srečanj — tudi v ostalih športnih panogah. Morda se zdi komu organizacija takega turnirja pretežka? Prav ta tradicionalni turnir, ki vedno uspe, kaže, da je tak izgovor neutemeljen.

Udeležba je bila tudi letos, kot vedno doslej, množična. Turnirja sta se udeležila celo predstavnika Slovenskega študentskega kluba iz Zagreba. Nastopilo je 9 ekip in 32 posameznikov.

Ekipno so zmagali študentje kluba Banja Luka. Drugo mesto je zasedel Primorski študentski klub, tretje pa lanski ekipni prvak Zenica.

Med posamezniki je bil prvi Stader — Banja Luka, sledijo mu Mahne in Zupan — Primorski klub, Jazbec — Zenica, itd.

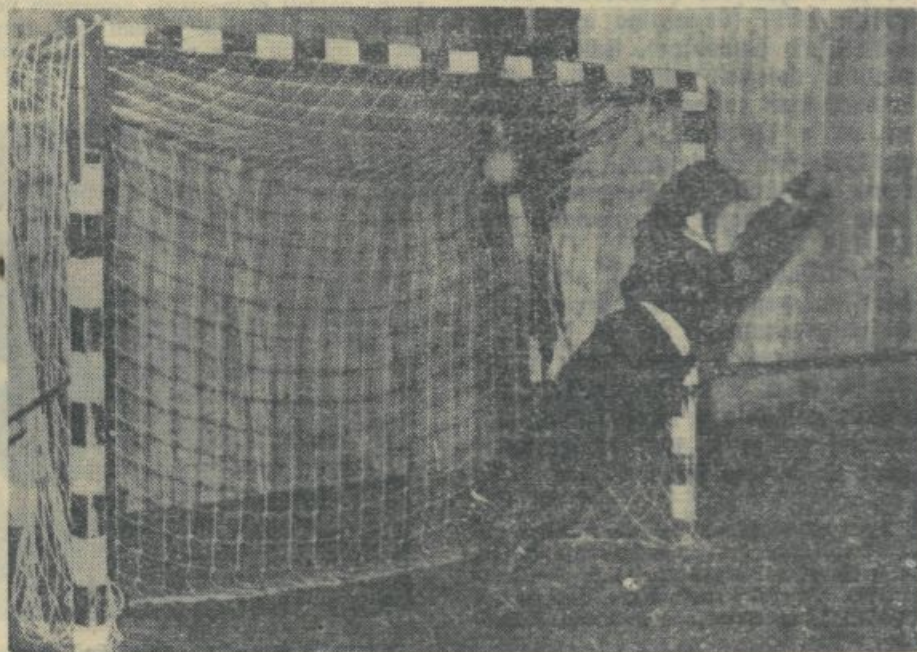
Organizacija je bila dobra, tako da je turnir odlično uspel.

OBVESTILO

Zveza študentskih organizacij za telesno kulturo razpisuje prvenstvo fakultet, višjih in visokih šol v krosu, ki bo v soboto, 11. aprila 1964.

Tekmovanje bo na stadionu Ilirije ob Vodnikovih cestih (zadnja postaja avtobusne proge Zgornja Siska). Start bo ob 10. uri. Tehnična komisija bo sprejemala prijave še 15 minut pred startom.

Tekmovanje bo ekipno in posamezno. Ekipo sestavljajo trije tekmovalci; proga pa bo dolga 2000 metrov. Zmagovalec prejme naziv prvaka univerze v krosu.

SAMO TRI ŠPORTNA DRUŠTVA

Na seminarju, ki ga je v začetku letošnjega šolskega leta organizirala Zveza študentskih športnih organizacij telesne kulture Ljubljana, so ugotovili, da je športno življenje študentov doseglo tisoč osnovni najnižji nivo, ki naj bi bil osnova prizadevanj, da se končno najde v športu in telesni kulturi v vsakdanjem življenju študenta mesto, ki je za normalni psihični in somatski razvoj v sedanjih posreženih študijskih pogojih nujno potrebno. Športna društva, v kateri naj bi prerasli športni odbori po fakultetah, ki se za razliko od odborov, ki so se ukvarjali le s problematiko tekmovanja in so tako zanemarljiva osnovno, to je množičnost, naj bi se ukvarjala s splošno telesno kulturo, z izletniško rekreacijo in tudi s tekmovanji, ki bodo pritegnili čim večje število udeležencev.

Ker so sklenili, da se na vseh fakultetah še letos ustanove športna društva, smo se pred dnevi udeležili sestanka ZSOTK, na katerem so zlasti razpravljali o delu društev oziroma komisij po fakultetah.

Omenjamo kratke izvlečke iz poročil predsednikov komisij posameznih fakultet:

PRAVNA: Predvsem so tekmovali v malem nogometu, namiznem tenisu in šahu z drugimi fakultetami. Udeležili so se medfakultetnih tekmovanj, razen smučanja, ker so bili tedaj na Javorju. Društva ni, argumenti za to naj bi bili, da bi bila skupščina le na papirju.

STROJNA: Vse delo je usmerjeno v ustanovitev društva, ki pa je prvotni medlavin sekretariat razrešilo in izvolilo drugega. Razen sodelovanja na nekaterih medfakultetnih tekmovanjih je vse delo usmerjeno na teden strojniki.

FAGG: Udeležili so se medfakultetnih tekmovanj in organizirali tekmovanje v šahu, imeli so dve športni predavanji, v načrtu imajo samostojne izlete in skupne izlete z Akademskim planiniskim društvom. Društvo niso ustanovili, češ da ni zanimanja.

MEDICINA: Organizirali so tekmovanja v smučanju, rokometu, šahu, nogometu in se udeležili vseh medfakultetnih tekmovanj. Prirejajo tudi izlete. Društvo je bilo ustanovljeno že decembra.

FILOZOFSKA: Komisija je sodelovala s Partizanom Tabor in organizirala razna tekmovanja, med drugim pred nedavnim v Kočevju. Društvo ni bilo ustanovljeno, ker ba je ni pogojev.

FNT: Decembra so ustanovili društvo Tehnolog, ki je številno in dobro organizirano. Vsako sredo se sestajajo člani in skupaj s sekretariatom razpravljajo o bodočem delu. Priredili so več tekmovanj, izletov, predavanj. Nameravajo organizirati celo izlete v kranjski zimski bazen, medtem ko so izleti na pomembnejše nogometne tekme postali že običaj.

Predstavniki ekonomske, VSTK in elektrotehniške fakultete se seje sicer niso udeležili, vendar smo izvedeli, da se tudi tam stanje podobno, ali pa še slabše.

Iz tega vidimo, da šport tudi letos, razen na FNT in medicini, ni krenil z mrtve točke. Morda bo kdo mislil, da je to posledica tega, ker sta na teh dveh fakultetah športni društvi, vendar menimo, da ni tako. Razen tega, da imajo tudi strojniško društvo, pa je pri njih vendar ostalo vse po starem. Drži pa, da sta bili športni komisiji na obeh fakultetah že lani daleč najboljše in je bil pri njih prehod v društvo le še zgolj formalnost. Podatki o delu nam kažejo, da je še vedno vse podrejeno le tekmovanjem in to celo v glavnem medfakultetnim, ki zajamejo le najžejši krog študentov, ki v večini primerov že tekmujejo pri svojih matičnih klubih. Vse premalo je tekmovanje med letniki, medtem ko o poskusih, pritegniti prav tiste, ki jim šport ni že poklic, sploh ne moremo govoriti. Izletji se sicer pripravljajo, vendar vedno v zadnjem trenutku tudi odpadejo. Povezave med športna društva in komisije za telesno kulturo skoraj ni, kar je ponekod krivda študentov, ki ne znajo ali pa ne morejo iskati sika s profesorji, ki se ponekod izgovarjajo, da imajo druge delo, čeprav so prav ti zadolženi, da skupaj s študenti iščejo in najdejo možnosti, da precejšnja sredstva, ki jih daje družba fakultetam za šport in telesno kulturo, kar navedenim izkoristijo.

Menimo, da je iz poročil razvidno, da je

delo tam, kjer so že društva, mnogo bolj organizirano in so vidni že prvi poskusi novega pristopa k delu in da je delo ostalih športnih odborov še vedno stihajsko in le plod enega ali dveh posameznikov in s.a.o ne moremo razumeti izgovorov kot so: da bi bila skupščina le na papirju, ali da ni pogojev itd. Kot kaže, nekaterim še vedno ni jasno, kakšen pomen sploh ima društvo, saj ni bistvena skupščina (ki končno ni ni nujna), važno je, da končno ekipa pritegnemo k delu čimveč ljudi, ki bodo delu, ki ga sedaj opravlja v večini primerov posameznik (seveda pomanjkljivo), skupaj uspeji najti obliko, ki bo pritegnila tiste, ki ne vidijo v športu samo tekmovanje in tač.

Tudi tokrat so, kot že na mnogih prej njih sestankih, sklenili, da mora ostati cilj vseh športnih odborov preraščanje v društva. Čeprav so ponovno postavili vprašanje, kako zainteresirati študente za šport, ker uglašujemo, da daje družba velika sredstva za teletovarnice, ki pa so še vedno prazne. Odgovor naj bi bil: vsaka dobra akcija je nujna, boljše propaganda. Poznamo primer, ko je športna komisija ene od fakultet lani organizirala uspeh izlet v Rimske Toplice, s kopanjem, športnimi igrami in orientacijskim krosom. Uspeh je bil presenečljiv, saj se udeleženci ne le udeležijo izletov, ampak še sedaj skoraj vsi tudi aktivno delajo v širšem odboru novega društva.

S. RUTAR

Morda še ne veste, da...

... je štirikratni svetovni prvak in prav tako štirikratni prvak Zahodne Nemčije v kotalkanju Karl Heinz Lössch iz Heilbronna po poklicu mizarški vajenec.

Heinz je dobil že mnogo privlačnih ponudb za prestop med profesionalce, vendar jih je vse odločno odklonil in izjavil, da bo ostal rajši pri svojem mizarškem poklicu, kjer bo kmalu napravil izpit za pomočnika. »Tako se bom lahko preživljal tudi takrat, ko ne bom več tekmoval,« je dejal.

Malce neverjetno, pa vendarle res. Na svetu so še pravi amaterji in čeprav sodijo v svojih športih med najboljše na svetu, ne mislijo le na denar.

... bo v Tokiu čez dober mesec dni moštveno prvenstvo v badmintonu. Tekmovali bodo conski zmagovalci iz Evrope, Azije, Amerike in Avstralije. Zmagovalec bo v finalu nastopil proti branilcu naslova — svetovnemu prvaku Indoneziji, ki ima v lasti tudi »Thomasov pokal« — največje priznanje v badmintonu.

Kljub olimpijskemu letu je za to prvenstvo na Japonskem veliko zanimanje in sedeži v veliki športni dvorani Municipal Gymnasium Hall, ki jih je 9000, so domala že razprodani; gledalci pa bodo na 12 igriščih gledali svetovne mojstre tega športa, ko se bodo borili za zmago svoje države.

T. Z.

ČARI LOKALNE AKCIJE

Prvega aprila zvečer so kolegi priredili brigadirski večer. Vedeli so, da sem bil večkrat v brigadi, zato so me povabili, naj jim povem nekaj zgodb iz bogate brigadirske prakse.

»Tovariši, sem pričel, »najlepše dni brigadirske rabote sem preživel na lokalni akciji. Tudi vam priporočam, da se prijavite v takšne brigade.«

»Mladino je treba pač nekje zaposliti, da ne bi počela kakšnih neumnosti,« si je mislil neki lokalni faktor. »Kar bodo zajedli in naredili druge škode, bomo že nekako prestali.« In bila je brigada.

Tovariši, taka akcija ima več dobrih kot slabih strani. Naj vam jih naštejem samo nekaj. Zelo je primerna za organizacije, kjer le s težavo najdemo zadostno število dela željnih brigadirjev in nič hudega ni, če se kateri premisli in sploh ne odide z brigado, saj se vedno najde kakšna druga maloštevilna skupina brigadirjev, pridruži se vam še nekateri domačini in brigada je nared.

Tudi glede discipline je taka brigada kot nalašč. Da si le z dvema: s komandantom in dežurnim komandirjem na roko, pa si dober. V velikem naselju na avtocesti se ti lahko primeri, da bi naletel na brigadirje, ki v tem smislu ne poznajo šale, niti

familiarnosti ne.

Najvažnejši pa je stik z domačini, s prebivalstvom, kateremu s cesto, ki jo gradite, prinašate življenje, kulturo na doseg roke. Nič hudega, če je ta kultura, ki jo prinašate s seboj iz velikega mesta, predvsem pivska. Nekaj le imajo od nje, če nihče drug, vsaj gostilničar, ki si bo z izkupičkom brigadirskega sladkega življenja nabavil televizor ali pa hladilnik.

Majhna brigada na lokalni akciji je primerna tudi zato, ker v njej ne more priti do občasnih sovinstičnih izpadov. Ze mo goče, da se včasih udarijo Stajerci in Kranjci ter včasih celo Primorci, ampak drugi pa nikakor ne. (Ker jih v brigadi ni!) V taki brigadi lahko izdajate tudi časopis in stencas brez bojazni, da bi se na-

šel kak pametnjakovič, ki bi ga prepovedal, češ, ostale brigade zmorejo tudi brez njega.

V lokalnih brigadah se tudi dekletom dobro godi. Fantje jim ne uhaajo vasovat k brigadirkam drugih in celo mednarodnih brigad in tako je vse v redu, saj je minimalna zvestoba zagotovljena. Kaj hujšega se pa v brigadah tako ne dogaja, to vsi dobro vemo.

Aha, na lokalni akciji seveda tudi delamo. Vsak po svojih močeh — na tem ali onem področju — nekateri celo na delovišču. Pretiravati pa ne kaže, vsaj izkušnje tako kažejo. Ko brigada odide, se cesta, ki naj bi v vas pripeljala življenje, in in današnji čas, spremeni v kolovoz manj kot lokalnega pomena. Sil, ki naj bi naše delo nadaljevale, kot je bilo obljubljeno, ni bilo in jih tudi ne bo.

Občinski mož je najbrž to že od začetka vedel.

VLOGA NEKEGA INTELEKTUALCA V DRUŽBI

1

3

2

4

RAZVOJ

3 leta

12 let

23 let

30 let

40 let

PRIVREDA – časopisno podjetje, ZAGREB, Savska cesta 92

Tekoči račun: 400-14-1-2 Poštni predal 28 Telefon 51-403

NOVO!

NOVO!

HAROLD J. LEAVITT

Psihologija za rukovodioce

IZ VSEBINE:

Prvi del:

LJUDJE KOT POSAMEZNIKI

Enote vedenja

LJUDJE SO SI PODOBNI

Nekoliko osnovnih pojmov

LJUDJE SO SI RAZLIČNI

Razvoj individualnosti

PERCEPCIJA

Gledanje navzven

FRUSTRACIJA

Ovira

PSIHIONI KONFLIKT

Notranje ovire

UCENJE, MISLENJE, RESE-

VANJE PROBLEMOM

Nekateri umski aspekti človeka

OCENJEVANJE LJUDI

Uporaba teorije osebnosti

Drugi del:

LJUDJE V DVOJE

Problemi vpliva in avtoritete

RAZMERJA

Gozd in drevesa

KOMUNIKACIJA

Prenos informacij od A do B

VPLIV NA VEDENJE

Nekateri dimenzije problema

AVTORITETA

Eno od sredstev vpliva na vedenje

VPLIV BREZ AVTORITETE

Menjavanje kolegov in nadrejenih

DENARNI STIMULATORJI

Ena vrsta poskusov vplivanja

Tretji del:

LJUDJE V SKUPINAH OD TRI

Uspešnost in vpliv v skupinah

MREŽA KOMUNIKACIJ V SKUPINAH

Poti širjenja informacij

VSEBINA KOMUNIKACIJ V SKUPINAH

Kateri informacije se razširjajo?

PROBLEMI DELOVANJA SKUPIN

Uspešno širjenje informacij

RAZVOJ VODILNIH

Uporaba idej o vplivu, učenju in skupinah

Četrty del:

LJUDJE V SKUPINAH DO STO-

TISOC IN VEČ

Problemi organizacijske strukture

ORGANIZACIJE IN POSAMEZNIKI

Hiše, ki vedno ne ustrezajo svo-

jim stanovanjem

PRILAGAJANJE ORGANIZACIJE PO-

SAMEZNIKOM

Napori za preobrazbo

NOVEJSI REZULTATI ORGANIZA-

CIJSKE TEORIJE

Ali lahko gradimo popolnoma no-

vo hišo?

Bralci dobe tretjo knjigo te knjižnice.

To je »Psihologija za rukovodioce Harolda

J. Leavitta, za praktike zanimivo in dragoceno

delo s tega področja.

Ceprav ima delo tak naslov, ne obsega samo psihologije: to je sodobna integracija, rezultat več znanosti in tudi teorij informacije, sociologije itd. Takšno stališče avtorja je ob zasnovanju tega dela povsem logično, ker se v praksi ne rešujejo izključno psihološki ali ekonomski problemi povsem izdvojen in brez medsebojne povezave: nasprotno, pojavljajo se kot kompleksni življenjski procesi.

Ta Leavittova knjiga dokazuje, za razliko od ostalih tovrstnih del, da se komplicirana področja psihologije, sociologije, teorije tehniške kontrole in moderna ekonomika dajo pisati poljudno in zanimivo. Izredno prikladni primeri, s katerimi je avtor obogatil delo, k temu precej prispevajo.

Mnoge Leavittove ideje niso tuje našemu razumevanju, čeprav so nastale v drugačnih družbenih prilikah in brez ozira na to, da imajo morda drugačne cilje. Našim strokovnjakom in voditeljem gospodarskih organizacij lahko ta knjiga služi kot izredna informacija o problemih ljudi v procesu gospodarjenja, poleg tega pa jih lahko spodbudi, da se od povsem ekonomsko-tehničnih problemov približajo tudi človeški strani tega, kar imenujemo proizvodnja.

Cena knjige je 2.500 dinarjev, ima 310 strani in je vezana v polplatno z večbarvnim ovitkom.

JASNO

Nedavno tega je miličnik ustavil študenta, ki je malce preveč prešerno zavijal proti domu. Zahteval je legitimacijo. Študent pa ni imel pri sebi drugega dokumenta, zato mu je pokazal kar indeks. Miličnik ga je prelistal in se zaustavil pri razporedu predavanj in vaj. Takole ga je pokal: »Grdo se obnašate, pa še slab študent ste povrh. Tu vidim same dvojke in enojke!«

POJASNILO

Vsem, ki so si napačno razlagali prvopriško šalo, ki smo jo objavili na tem mestu, sporočamo, da takih sestavkov (katerih so se bali ugledati) v Tribuni ne objavljamo — niti za prvi april ne.

RAZUMLJIV UKREP

Kavo smo pocenili zato, da bi bili bolj budni, da ne bi česa zamudili. Zdaj pa so podražili tudi pivo. Videti je, da smo ob ceneni kavi še vse preveč radi segali po vrčkih piva in tako uspavali svojo vest in zavest.

O FILMU IN TELEVIZIJI

Kritike trde, da so naši filmi kriminalni. Zdaj smo pričeli snemati kriminalne filme.

Pravijo, da je televizija hišni kino. Zakaj se potem sploh čudmo slabemu programu?

Režiserjem se je vsiljeval kot velik talent za platno. Naročili so mu, naj šiva vreče.

Kadar poslušamo sinhronizacijo nekaterih domačih filmov, nam je silno žal, da je nemi film že izumrl.

KRITIKA: sinoči je na televiziji nastopil poznani umetnik. Škoda, da njegov veliki talent ni mogel ves na tako majhen prostor.

VREMENSKE NAPOVEDI

Na trgu: cene še naprej v porastu. Vala, ki bi povzročil njihov padec, še ne pričakujemo tako kmalu.

Na fakultetah: spremenljivo vreme z začasnimi razvedritvami. V naslednjem roku pričakujemo več padavin.

V prodajalnah časopisov: kljub postavljenim jezovom se poplava plaže širi naprej. Pristojni ne ukrepajo dovolj ostro, da bi to preprečili.

Na nogometnih igriščih: temperatura se vedno bolj dviguje. V nekaterih mestih, bližje področja druge lige, precej oblačno.

V literarnih krogih: prišlo je do velikega izparevanja — navdihov!

IVICA DJUKIC

Obvestilo

o posebnem izpitu

poslednjega znanca

UNIVERZA V LJUBLJANI

Priloga na

izpitu

1. CVSTENJA

repe Stara bajta
daje da svitli dan
da ni varžal dušev
ne črte s poslednjo
als zelenilom. S
tem smatra zelenjad
za opozorjeno. Tri-
poroča žalne trako-
ve in kazirsko vz-
držnost.

izpitolovica

Cvetko Čaušja

196

(12. nezakonito (11)

MLADI MLADIM

Pri sestavljanju programov svojega dela se študentski pokrajinski klubi večkrat sprašujejo, kaj nuditi svojemu domačemu kraju, kako organizirati razne prireditve, ki bodo privlačne in zanimive, pri tem pa imele tudi globlji pomen, namreč zblíževanje delavske, srednješolske in študentske mladine. Pri izbiranju raznih športnih srečanj, predavanj o gospodarstvu svoje komune, razgovorov s štipendisti itd. pa ponavadi pozabljajo na kulturo, katero vse preveč zanemarjajo in ji ne dajo v svojih programih takega poudarka, kot bi ga zaslužila. Ali so res samo brucovanja, plesi, gostovanja dragih ansamblov in športna srečanja oblike dela, s katerimi se lahko manifestira delo nekega pokrajinskega kluba v svojem domačem kraju? Ne, vsaj ne bi smelo biti tako! Mnogi pokrajinski klubi se tega ne zavedajo, drugi pa so že zavestno pristopili k boljši realizaciji in smotrnejšemu sestavljanju programov, v katerih tudi kultura ni na zadnjem mestu.

Za vzgled bi navedel samo prireditev kluba domžalskih študentov, kateri so prejšnji tork organizirali literarni večer pod naslovom »Mladosti dan in noč«, na katerem so sodelovali z lastnimi deli študentje slavistike. Mladi ustvarjalci so se domžalskemu občinstvu predstavili predvsem s poudarjenimi, v manjši meri pa tudi s prozo. Ni moj namen, da bi ocenjeval literarni večer, vendar bi poudaril le to, da je bila dvorana, kljub temu, da je bila estopnina sorazmerno visoka (100 din), skoraj popolnoma polna in to zlasti mladine, ki je dela literatov filozofske fakultete toplo sprejela. Se prav prijeten in topel pa je bil ta večer tudi zato, ker so v njem sodelovali mladi, ki so brali svoja dela za mlade. Poudarjam za mlade, kajti večer je pokazal, da si tudi mladina na podeželju želi podobnih kulturnih prireditev, in da jo pri tem ne bi smeli zanemarjati, posebno če gre pri tem za majhna finančna sredstva.

Priznati moram, da je bil sprejem interpretacij topel in prisrčen, marsikdo pa je našel v delih literatov košček samega sebe, košček svoje mladosti, zagrenjenosti, ljubezni, sreče in ne nazadnje, začutil je, da mu klub lahko nudi mnogo več kot samo suhoparna predavanja, izrojene plesne ali kaj podobnega.

Skoda pa je le to, da je domžalski pokrajinski klub eden med redkimi, ki je to spoznal in se tega tudi zaveda.

M. MATE

V sredo je bil na pravni fakulteti zbor študentov, ki je obravnaval teze za republiško konferenco Zveze mladine Slovenije. Proti običaju se je zbora udeležilo približno 70 študentov, ki so poudarili zanemarjeno skrb za mladino in potrebo po večjem vključevanju mladih v družbeno dogajanje.

ŠTUDENTSKI KLUB V KRANJU

V soboto, 11. aprila, bo v prostorih občinske skupščine v Kranju ustanovni občinski zbor kluba kranjskih študentov. Inicijativni odbor pričakuje udeležbo vseh rednih in izrednih študentov, ki so doma iz kranjske občine. Pogovorili se bodo o bodočem delu in socialno ekonomskih problemih kranjskih študentov.

POMOČ DOMOVOM IN MENZAM

Prejšnji petek je imel Kuratorij študentskih domov in menz sestanek s predstavniki izvršnega sveta in sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo, na katerem so obravnavali težak položaj študentskih menz in domov zaradi povečanih družbenih obveznosti, potrebe po zvišanju osebnih dohodkov delavcev, podražitev hrane in elektrike, potrebne amortizacije in investicije. Predstavniki domov in menz so utemeljevali potrebo po dotacijah, da ne bi bilo potrebno povišati cen stanarine in hrane, in po sredstvih za investicije. Na osnovi statističnih podatkov je bilo prikazano stanje v akademskem kolegiju, posebno dotrajanost opreme. Dotacija 5 milijonov, ki jo je IS že dal študentskemu naselju, je le uvod v reševanje perečega položaja. Da pa bi domovi in menze dobili še nova sredstva, bodo do 10. aprila dostavili izvršnemu svetu podrobno analizo stanja in potreb.

D.

SREČANJE V BARU

V dneh od 10. do 14. aprila bo v Baru srečanje družin Počitniške zveze vseh ekonomskih fakultet Jugoslavije. Prvo srečanje te vrste je bilo lani v Zagrebu in kot vse kaže, bodo ta srečanja postala tradicionalna. Udeleženci se bodo na sestanku aktivistov pogovorili o problematiki dela in izmenjali izkušnje, ostala dva dni pa bodo tekmovanja v raznih športnih panogah. Priredili bodo tudi izle v okoličnem Baru in zaključno svečanost, na kateri bodo najboljše ekipe in posamezniki prejeli lepe nagrade, vsi sodelujoči pa spominske plakete. Srečanje bo organizirala družina Počitniške zveze na ekonomski

STUDENTSKI ZBOR

SKOPJE — Poleg pomoči, ki jo je vlada ZSSR dala neposredno po katastrofi razrušenemu Skopju, je pred dnevi dobila skopska univerza kot pomoč tudi 30 štipendij. Ob tej priložnosti so formirali posebno komisijo pri rektoratu univerze, ki je razdelila štipendije po fakultetah. Filozofska fakulteta je dobila deset štipendij, naravoslovna osem, ekonomska in strojna tri in medicinska eno. Ostalih pet štipendij letos niso podelili, ampak so jih predvideli za študente, ki se bodo jeseni vpisali na fakultete, in sicer jih bodo podelili tistim, ki bodo najuspešnejše končali srednjo šolo. Razen te pomoči še vedno prihajajo štipendije različnih tujih univerz, tako da je že dosedaj odšlo v tujino več kot 70 skopskih študentov, v naslednjih letih pa jih bo odšlo še več, razen študentov tudi profesorji, bodisi na nadaljevanje študija ali na specializacijo na znane svetovne univerze. Poleg tega so nekatere znane mednarodne organizacije, univerze in vlade že poslale znatno število učnih knjig, instrumentov in kompletno opremo za nekatere fakultete in inštitute skopske univerze.

student

BEOGRAD — Fakultetna uprava pravne fakultete je poslala univerzitetnemu svetu zahtevo, da se jeseni uvede tudi na pravni fakulteti omejen vpis. Menijo, da je zaradi sklepa, po katerem morajo študentje prvega in drugega letnika obvezno obiskovati predavanja, pouk za več kot 800 študentov v sedanjih pogojih nemogoč. Svojo zahtevo so podkrepili še z dejstvom, ki je postalo že praksa, namreč, da se v prvi letnik prava vpiše tudi precejšnje število študentov, ki so sicer vpisani drugod, vendar tisto leto pavzirajo. Predvidevajo, da bi s sprejemnimi izpiti avtomatično napravili selekcijo, po kateri bi bili sprejeti le tisti, ki namenjajo pravo zares študirati. Univerzitetni

REŠEVANJE POMANJKANJA PREDAVALNIC NA AGRONOMIJI

PO METODI ODPRTIH HLEVOV

fakulteti v Titogradu, organizacijo prihodnjega srečanja ekonomistov pa bodo verjetno prevzeli ferijalci iz Ljubljane.

PREDAVANJE ČEŠKIH PROFESORJEV

Pred dnevi je študijska skupina geodetsko-komunalnega oddelka priredila ob pomoči geodetskega zavoda SRS predavanje s predvajanjem kratkometražnega barvnega filma češkoslovaških geodetskih profesorjev iz Prage dr. ing. Kramphanzele in ing. M. Herda. Predavanje je obse-

galo uporabnost sodobne elektrotehnike z ozirom na iskanje obstoječih podzemnih komunalnih naprav. Po končanem predavanju so se študentje zanimali za študijske pogoje v Češkoslovaški in možnosti medsebojne zamenjave pri opravljanju prakse v geodeziji, kartografiji in astronomiji. Prof. Kramphanzel je študente povabil na tritedensko prakso v začetku julija. Njen značaj naj bi bil, kot je profesor sam dejal, zblíževanje in nadaljnji razvoj dosedanjega prijateljstva med našimi in češkoslovaškimi študenti.

RAZŠIRJEN SESTANEK

Fakultetni odbor na medicinski fakulteti je na nedavnem razširjenem sestanku, ki so se ga poleg članov FO udeležili tudi obe združenji in vse komisije, razpravljali o nekaterih perečih problemih. Že ob pregledu dela komisij, ki so dosedaj dobro delale, so ugotovili, da ostajajo v zadnjem času programi vse preveč na papirju, saj zastavljene naloge izpolnjujejo le 50 odstotkov, nekatere komisije pa še manj. Sklenili so, naj v bodoče sprejemajo le programe v okviru svojih možnosti in jih tako tudi izvedejo. Čeprav menimo, da je FO na pravi poti, ko je dejavnost decentraliziral na tolikšno število komisij, kot jih nima nobena fakulteta, pa se nam le vsiljuje misel, da so šli ponekod le malo predaleč, tako da so te komisije pri delu tako izolirane in v toliko samostojne, da nimajo več prave povezave s predsedstvom FO. Tako opravlja predsedstvo FO v zadnjem času le administrativno delo in je morda prav v tem iskati vzroke, da delo nekaterih komisij nazaduje. Ugotovitev, da so le športna, Rdeči križ in morda strokovna komisija izvršile zadane naloge, nas ne more zadovoljiti, ker vemo, da ima študentska organizacija medicincev po organizaciji in načinu dela velik ugled na ljubljanski univerzi.

V obširni razpravi o delu študentov pri izdelavi statuta fakultete se je izkristaliziralo jasno mnenje, naj študenti sodelujejo v obravnavanju vseh vprašanj, ki jih zadevajo, še posebno pa naj budno spremljajo delo pedagoško-znanstvenega sveta, ki bo obravnaval vprašanja učnih programov. Menili so, da bi bilo zaželeno, če bi študenti sodelovali pri obravnavanju vseh vprašanj, vendar so ugotovili, da s tem ne morejo računati.

Ker je organizacija vaj zaradi različnih učnih načrtov trenutno eden najvažnejših problemov na fakulteti in je fakultetna uprava eno svojih sej posvetila temu problemu, so sklenili, da o načinu podajanja, o organizaciji in o urnikih najprej podrobneje razpravljajo sveti letnikov; o zaključkih in pripombah teh sestankov po letnikih bo razpravljala FO na prihodnji seji in na seji FU zastopal interese študentov. Menimo, da je skrajni čas, da se to vprašanje uredi, ker se poleg tega, da so vse klinike prenatrpane s študenti, lahko zgodi celo to, da ima eden in isti študent istočasno predavanje in celo dve različni vaj, vse to pa je posledica poskusa reforme, ki je, kot vemo, propadel in neomejenega vpisa, ki je veljal dve leti, je pa za medicinsko fakulteto ob sedanjih možnostih nesprejemljiv.

S. Rutar

ni svet je zahtevo obravnaval in sklenil, da bo na pravni fakulteti in veterinarskem in poljedelskem oddelku biotehniške fakultete vpis še vedno neomejen, ker ni bojazni, da bi se želelo vpisati več kot 800 študentov.

naši dani

ZENICA — Studentski servis, ki je po enoletni prekinitvi letos zopet pričel z delom, je dosedaj dosegel že lepe uspehe. Servis, ki deluje pri fakulteti za metalurgijo v povezavi s študentskim klubom, je že ustvaril 18 milijonov dohodkov. Prednost imajo študenti s slabšim materialnim stanjem, posebno tisti, ki dosegajo tudi boljše študijske uspehe. Servis iz svojih dohodkov, znatno podpira Zvezo študentov in slabše situirane študente, saj so za organizacijo »brucosijade« prispevali 200.000 din, klubu študentov pa 150.000 din. Servis je denarno podpiral tudi nekatere fakultete z vsotami od 30 do 80 tisoč dinarjev. Kljub lepim uspehom pa z delom le niso popolnoma zadovoljni, ker so ugotovili, da je v njem delala skupina starejših študentov, ki je delo zavirala in si precejšen del zaslužka oddvojila zase. Pred kratkim pa so tudi te pomanjkljivosti odpravili.

Studentski list

ZAGREB — Pred dnevi je študentsko kulturno-umetniško društvo »Ivan Goran Kovačič« priredilo v Študentskem centru tekmovanje recitatorjev-amaterjev Jugoslavije pod naslovom »Goranova pomlad«. Na tem prvem tekmovanju te vrste so sodelovala mladinska in študentska društva iz Zagreba, Splita, Sarajeva in Beograda. Ker je tekmovanje tako v organizacijskem kakor tudi v pogledu udeležbe popolnoma uspelo, so sklenili, da bo postalo tradicionalno in ga bodo prirejali vsako leto na dan rojstva velikega pesnika. V prihodnje bodo poskušali pritegniti tudi predstavnike Sarajeva in Ljubljane, ki tokrat niso sodelovali.